Între Helsinki şi Madrid — imperativele securităţii europene

Există momente pe care le evocăm nu numai pentru a măsura timpul care s-a scurs, ci mai ales spre a investiga obiective de viitor. O asemenea evocare este cea prilejuită de împlinirea a patru ani de la încheierea Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa, desfăşurată la Helsinki. A fost un eveniment care se înscrie în cronica acestui timp şi în istoria acestui continent atît de des încercat de conflicte şi vărsări de sînge. Prin Actul final, cele 35 de state participante la reuniunea din capitala finlandeză s-au angajat să acţioneze pentru ca Europa să cunoască o autentică securitate şi o fertilă conlucrare, pentru ca fiecare din naţiunile continentului, indiferent de dimensiunile ei, să se afle la adăpost de orice act de forţă, de orice ingerinţe sau presiuni. 35 de semnături ale şefilor de stat şi guvern consacrau, prin acest document — ce a necesitat luni şi luni de asiduă negociere —, aspiraţia popoarelor de a aşeza raporturile interstatale pe fundamentul trainic al respectului strict al independenţei şi suveranităţii naţionale, egalităţii depline, neamestecului în treburile interne, abolirii forţei.

Semnarea documentului nu însemna, însă, finalizarea procesului ce a debutat prin dialogul european de la Helsinki şi Geneva. România a apreciat — punct de vedere pe care evenimentele în desfăşurarea lor aveau să-l valideze — că „momentul Helsinki" nu putea fi conceput drept un punct terminus, ci abia un început, că fragilul curs al destinderii trebuie consolidat, acţionîndu-se ferm pentru ca normalizarea relaţiilor şi eliminarea tensiunii să devină ireversibile.

Patru ani înseamnă puţin pentru istoria europeană. Aceşti ultimi patru ani ne-au oferit, însă, suficiente prilejuri de reflecţie şi acţiune, dezvăluind complexitatea realităţilor. Progresele pe linia trasată de Actul final sînt evidente — s-au înmulţit contactele, s-au intensificat schimburile, au fost adoptate o serie de măsuri destinate să favorizeze încrederea reciprocă. Paşii înainte înregistraţi sînt, însă, prea modeşti în raport cu speranţele popoarelor. Rămîn multe probleme ce-şi aşteaptă o reglementare pozitivă, se menţin practici anacronice, continuă concentrarea de armate şi arsenale, se resimt efectele diviziării artificiale în blocuri opuse. Europa n-a dobîndit încă liniştea la care are dreptul să aspire, iar cooperarea pe continent n-are dimensiunile posibile, întrucît îngrădiri discriminatorii pot fi semnalate pe mai departe. Se constată chiar tentative mai mult sau mai puţin subtile de a „reinterpreta" Actul final, de a-l goli de conţinutul său real, de a-l limita la unele din laturi, examinate într-o manieră contrară spiritului şi literei documentului. Tentativele acestea nu pot fi separate de evoluţiile la scară mondială, cu sinuozităţile lor, cu o neliniştitoare acumulare de contradicţii. Din această cauză s-a ajuns la rezultatele nesatisfăcătoare ale reuniunii de la Belgrad.

În prezent, privirile sînt îndreptate spre Madrid, unde în anul viitor se va reînnoda dialogul european. Actuala conjunctură pune în relief necesitatea obiectivă de a se aborda cu simţul responsabilităţilor dosarele primordiale ale acestei etape esenţiale. Întîlnirea de la Madrid nu trebuie concepută drept un colocviu diplomatic de rutină, o tribună pentru exerciţii oratorice, ci este destinată să ofere terenul unei colaborări fără prejudecăţi a tuturor participanţilor, spre a facilita un consens în concretizarea măsurilor inspirate de Actul final. Orientările României le-a sintetizat preşedintele **Nicolae Ceauşescu : „Considerăm că este necesar să se facă totul pentru a obţine un succes deosebit al reuniunii din 1980 de la Madrid. Ar fi necesar ca încă din acest an reprezentanţii ţărilor europene să înceapă pregătirile acestei reuniuni, să acţioneze în direcţia îmbunătăţirii relaţiilor şi dezvoltării colaborării economice, tehnico-ştiinţifice şi culturale şi să se acorde o atenţie deosebită problemelor dezangajării militare pe continentul nostru".** Vădind o pilduitoare consecvenţă, România este profund preocupată de evoluţia europeană. Eforturile sale poartă pecetea continuităţii — de la favorizarea prin iniţiative şi sugestii constructive a dialogului general-european la aprofundarea raporturilor bilaterale cu toate statele din această parte a lumii. Realismul ce guvernează politica externă românească, capacitatea demonstrată de a deschide largi orizonturi conlucrării prieteneşti, voinţa fermă de a acţiona pentru asanarea climatului pe continent au făcut ca aportul ţării noastre la edificarea securităţii şi cooperării europene să fie realmente substanţial. Fiecare etapă a dialogului la scară europeană este marcată prin valoroase contribuţii ale României socialiste. În acest context se plasează şi Apelul Marii Adunări Naţionale a Republicii Socialiste România adresat parlamentelor statelor participante la Conferinţa de la Helsinki, apel care dă glas aspiraţiilor paşnice ale întregului nostru popor şi care cheamă la acţiuni concrete pentru realizarea angajamentelor asumate prin Actul final.

Complexitatea realităţii europene — şi nu numai europene — pledează în favoarea accelerării procesului de înfăptuire a securităţii pe continent. Se impune materializarea, într-o viziune unitară, armonioasă, indivizibilă, a prevederilor documentului de la Helsinki. Dar, în mod just, preşedintele **Nicolae Ceauşescu** arăta că, **„ţinînd seama de situaţia din Europa, România apreciază că aspectele militare şi măsurile concrete de dezangajare militară constituie un factor fundamental pentru realizarea securităţii şi păcii, pentru continuarea şi dezvoltarea cursului de destindere în Europa şi în întreaga lume".** Trebuie făcut totul pentru a se stopa ruinătoarea competiţie a înarmărilor, adoptîndu-se măsuri eficiente, capabile să determine, gradual, dezangajarea militară şi dezarmarea. Fără îndoială, acordul SALT-II reprezintă un act pozitiv, cu o influenţă binefăcătoare pe planul creşterii încrederii între state şi asigurării premiselor indispensabile unei abordări mai ample şi mai eficiente a problemelor dezarmării. Căci viitorul destinderii depinde de eficienta unor măsuri care să diminueze efectivele militare, să reducă stocurile de arme, să frîneze cheltuielile destinate înarmării.

Viitoarea reuniune de la Madrid este chemată să dinamizeze acţiunile în favoarea securităţii europene. Ziua de mîine a Europei este inseparabilă de acţiunea concertată a tuturor statelor care, indiferent de dimensiuni, potenţial militar sau grad de dezvoltare economică, de sistem social-politic, sînt interesate în egală măsură în atingerea acestui obiectiv — al securităţii europene. După părerea României, o răspundere deosebită revine în această direcţie ţărilor socialiste — cele care, încă din 1966, de la Bucureşti, au lansat ideea unei conferinţe pentru securitate şi cooperare în Europa. De altfel, Declaraţia statelor participante la Tratatul de la Varşovia, adoptată cu ocazia consfătuirii de la sfîrşitul anului trecut, desfăşurată la Moscova, a dat expresie hotărîrii de a se acţiona pentru ca „etapa Madrid" să se încheie cu succes, favorizîndu-se progrese mai ales în direcţia dezangajării militare şi dezarmării.

Este evident că asemenea progrese, ce pot fi obţinute doar prin conjugarea eforturilor tuturor statelor, sînt posibile în măsura în care spiritul realist şi orientările constructive vor prevala. Ar fi de o însemnătate vitală pentru Europa să se avanseze energic pe acest drum de pe care nu lipsesc obstacolele. Ar fi, în egală măsură, în avantajul tuturor statelor, al întregii umanităţi, deoarece climatul mondial ar cunoaşte o înrîurire pozitivă.

Poziţia României este definită prin permanenţa orientărilor. În pregătirea viitoarei întîlniri, apoi la Madrid, ca şi pînă acum, ţara noastră se va pronunţa pentru un dialog deschis, de natură să conducă spre securitate şi cooperare, un dialog al statelor independente, suverane, egale, hotărîte să transforme continentul nostru într-un spaţiu al bunei vecinătăţi, înţelegerii rodnice, încrederii reciproce. Sîntem lucizi şi ştim să evaluăm greutăţile ce persistă, dificultăţile inevitabile. Dar, în acelaşi timp, luciditatea ne determină să fim încrezători în posibilitatea atingerii acestui obiectiv esenţial pentru soarta Europei.

Eugeniu Obrea

ENERGIA — problemă mondială

Energia constituie nu numai condiția de existență biologică a omului, dar și unul din elementele fundamentale ale oricărui act de producție socială. Asupra ei este aplicată munca creatoare a omului în vederea producerii bunurilor esențiale de existență. Energia dă activității economice seva desfășurării ei, constituind una din premisele și condițiile hotărîtoare ale dezvoltării și progresului. Se relevă, deci, că problema energiei este, prin ea însăși, multidimensională : *tehnică, economică, politică, ecologică.*

În același timp, prin natura, caracterul și implicațiile ei, se dovedește a fi o problemă global-mondială. *Este suficient a avea, în acest sens, în vedere faptul că, în condițiile actuale, cînd consumul continuă să se sprijine, în mod covîrșitor preponderent, pe resursele naturale neregenerabile, „furnizorul" de energie este însuși globul pămîntesc unde aceasta nu se găsește nici în mod uniform repartizată și nici în cantități pentru care intensitatea, ritmul și eficiența exploatării ei să fie lipsite de importanță.*

Corelația dintre preluarea de resurse energetice din mediul înconjurător și menținerea echilibrului om-natură ; raportul dintre cantitatea de resurse energetice, actualmente exploatată, în vederea dezvoltării, și rezervele existente (respectiv cantitatea reprezentînd potențialul pentru asigurarea dezvoltării viitoare) ; dreptul deținătorului asupra propriilor resurse și dreptul de acces al nedeținătorului la aceste resurse, remunerarea echitabilă a producătorului exportator și efortul financiar echitabil al consumatorului importator ; mecanismul și calitatea relațiilor și schimburilor dintre aceștia, precum și caracterul și natura instrumentelor prin care ele se realizează pe plan practic (în special a prețurilor) — iată numai cîteva din multiplele dimensiuni tehnico-economice, economico-politice, ecologice, global-mondiale ale problemei energiei.

Actualmente, problemele energetice au devenit o preocupare generală și presantă, pretutindeni în lume, ca urmare a crizei energetice care confruntă omenirea și care, în prezent, se manifestă atît sub forma unor considerabile creșteri de prețuri, îndeosebi ale petrolului, cît și sub forma unei neacoperiri fizice a cererii pe piața mondială și a unei amenințări a epuizării resurselor. De aceea, în toate țările lumii și, în special în cele importatoare nete de energie (care formează, dealtminteri, covîrșitoarea majoritate), sînt luate măsuri de conservare a energiei, de gospodărire cît mai rațională a acesteia, sînt adoptate, la nivel guvernamental, programe complexe și cuprinzătoare, destinate unor asemenea scopuri — ca expresie nemijlocită a faptului că reconsiderările energetice au încetat să mai fie o problemă de opțiune, ci un imperativ de strictă actualitate, de acută stringență, de acțiune imediată, pe toate meridianele.

Dacă, pe deplin evident, manifestarea crizei energetice, în general actualele stări de lucruri pe plan energetic internațional sînt legate de rînduielile capitaliste, de practicile politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, consecințele și implicațiile acestor stări de lucruri, ale crizei energetice sînt mondiale, fiind resimțite la scara întregii lumi. *Aceasta, întrucît epoca noastră se caracterizează, prin* unicitatea pieței mondiale, *printr-o interdependență crescîndă între diferitele economii naționale, prin adîncirea diviziunii internaționale a muncii și, deci, prin participarea mereu mai amplă și mai intensă a fiecărei țări la circuitul economic mondial. În asemenea condiții, nici o țară, oricît de mare ar fi potențialul ei, oricît de dezvoltată ar fi, nu se poate sustrage urmărilor diverselor fenomene și manifestări de dezechilibru și instabilitate din economia mondială, deci nici consecințelor crizei de energie. Expresii concrete, nemijlocite sînt gravele dificultăți pe care toate statele lumii — capitaliste, în curs de dezvoltare și socialiste — și, îndeosebi cele importatoare nete de energie, le resimt de pe urma acestei crize, în plan financiar și general-economic. Este, ca atare, în interesul tuturor statelor, inclusiv al celor exportatoare de energie, de a acționa în direcția rezolvării reciproc avantajoase a problemelor energetice, prin măsuri eficiente de gospodărire rațională a energiei, de descoperire a noi resurse, prin așezarea pe baze echitabile a schimburilor și cooperării internaționale pentru asigurarea necesarului energetic, în vederea continuării dezvoltării și prezervării păcii în lume.*

Creșterea prețului petrolului și consecințele ei

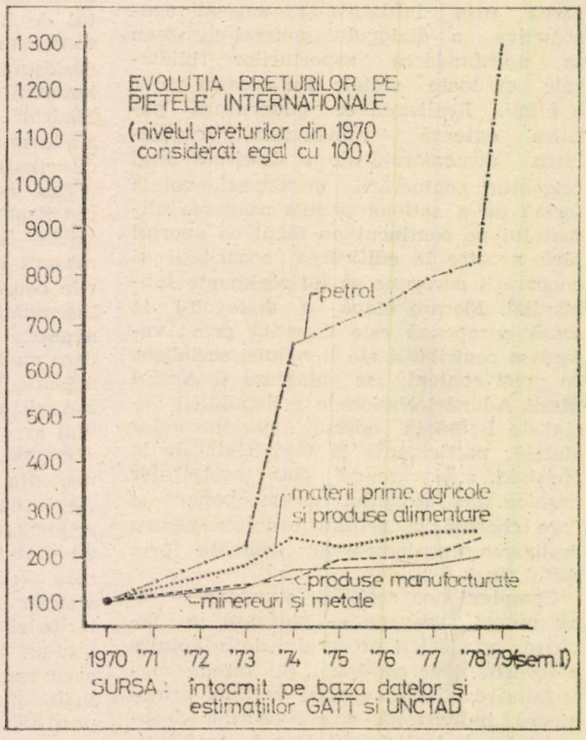

Graficul *alăturat evidențiază pregnant sporirea considerabilă — de fapt s-ar putea spune, fără ezitare, cu adevărat fabuloasă — a prețului petrolului pe piețele internaționale în ultimii ani : de peste 8 ori între 1970 și 1978 și de încă 1,7 ori în cursul acestui an. Majorarea apare cu atît mai izbitoare, comparînd-o cu cea intervenită în cazul prețurilor celorlalte produse. Consecința : în decursul a numai 6 ani (1973—1978), țările importatoare de petrol au cumulat un deficit comercial de peste 340 miliarde dolari, care va fi substanțial suplimentat datorită creșterilor de prețuri din acest an.*

O deosebită importanță prezintă modul în care s-a repartizat acest deficit între diferitele grupuri de țări din rîndul celor importatoare, întrucît astfel se pot contura dimensiunile repercusiunilor resimțite de fiecare dintre acestea. Deși au achiziționat peste trei pătrimi din livrările de țiței ale țărilor OPEC — ceea ce ar fi însemnat să suporte, în proporția corespunzătoare, nota de plată suplimentară la petrol — țările occidentale industrializate nu au preluat decît cu puțin peste două cincimi din această notă, obligînd țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol, îndeosebi prin majorarea prețurilor la produsele industriale furnizate acestora, să treacă în spinarea lor, și așa supraîncărcată, peste jumătate din nota respectivă, adică de 2,7 ori mai mult decît ar fi fost firesc să le revină potrivit proporției (de sub 19 la sută) pe care achizițiile lor de țiței au reprezentat-o în totalul livrărilor OPEC. Astfel, efectul scontat al creșterii prețului petrolului pe linia unei distribuții, diferite față de trecut, a datoriilor externe pe plan internațional a fost, în mare parte, anulat, implicația finală fiind accentuarea, într-o măsură și mai importantă, a vechii distribuții a

ENERGIA — problemă mondială

Strategia energetică a României — în consens cu cerințele actuale și de perspectivă pe plan național și internațional

Cele trei documente de o excepțională însemnătate, adoptate de Plenara comună a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — ce se află, în prezent, în dezbaterea tuturor comuniștilor, a întregului popor, urmînd apoi a fi supuse spre aprobare celui de-al XII-lea Congres al partidului — alcătuiesc un tot unitar. Proiectul **Directivelor Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 și orientările de perspectivă pînă în 1990** conturează, într-o viziune cuprinzătoare, coordonatele fundamentale ale înfloririi multilaterale, pe mai departe, a patriei, stabilind obiective mărețe și, totodată, sarcini complexe, de ansamblu, a căror îndeplinire este menită să asigure realizarea acestor obiective, în vederea ridicării țării pe noi culmi de progres și civilizație, a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintării României spre comunism. Contribuția hotărîtoare ce revine, în acest sens, științei, afirmării plenare în viață și aplicării în toate domeniile a celor mai noi cuceriri ale cunoașterii umane este amplu fundamentată și detaliat precizată în proiectul **Programului-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981—1990 și direcțiile principale pînă în anul 2000.** În sfîrșit, proiectul **Programului-directivă de cercetare și dezvoltare în domeniul energiei pe perioada 1981—1990 și orientările principale pînă în anul 2000** concretizează acțiunile, de importanță majoră și de o deosebită complexitate, ce se impun în sfera energeticii — sector vital, care dă seva întregii activități economico-sociale și de care depinde, deci, însăși înfăptuirea marilor obiective de dezvoltare a țării.

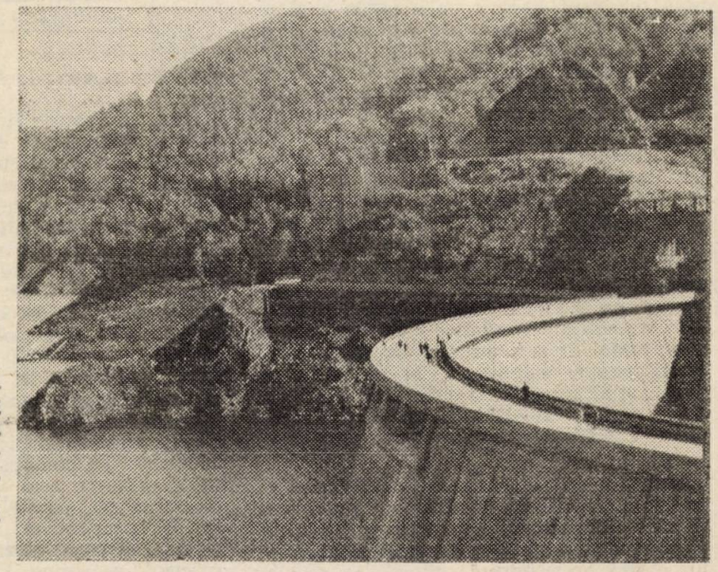

Valorificarea integrală a potențialului energetic — una din componentele principale ale dezvoltării, în continuare, a bazei energetice a țării noastre

datoriilor pe plan mondial și a dezechilibrelor din plățile internaționale. Agravarea la cote critice a îndatorării externe a țărilor în curs de dezvoltare importatoare de petrol — suplimentată în perioada 1973—1978 cu circa 170 miliarde dolari și ajunsă, actualmente, la suma fabuloasă de 300 miliarde dolari — constituie expresia cea mai elocventă în această direcție, consecințele de fond fiind resimțite, în mod nemijlocit, pe linia adîncirii decalajelor, asimetriilor și a polarizării bogăției pe plan internațional.

Astfel, o dată mai mult, majorarea prețurilor la țiței a pus cu putere în lumină, prin implicațiile și consecințele sale, necesitatea unei reglementări globale a problemei prețurilor pe plan mondial, *în contextul dezvoltării generale și în interesul tuturor țărilor, imperativul stabilității prețurilor pe piețele internaționale, al asigurării unor raporturi juste între prețurile principalelor categorii de mărfuri (combustibili, materii prime, produse industriale și produse agricole), de natură să impulsioneze progresul tuturor țărilor, îndeosebi al celor în curs de dezvoltare, să excludă majorări sau scăderi artificiale, excesive ori abuzive de prețuri, ce dezavantajează în mod grav o serie de state, așa cum se întîmplă în cazul cînd există diferențieri de mare amplitudine între evoluțiile prețurilor diverselor categorii de produse.*

Continuitate de preocupare și acțiune

Acest program este expresia nemijlocită a unei **continuități** în preocuparea partidului nostru pentru abordarea frontală a problemelor fundamentale ale energiei, în conformitate cu exigențele generale ale unei gospodăriri raționale și eficiente a resurselor. Sînt exigențe pe care manifestările acute din ultimii ani ale crizei energetice n-au făcut decît să le impună definitiv la scara întregii economii mondiale, să le sublinieze caracterul imperativ, urgența și însemnătatea de prim ordin. Partidul nostru a formulat o strategie clară, bazată pe acțiunea hotărîtă în sensul acestor cerințe, încă înaintea răbufnirii, în forme ascuțite și grave, a crizei energetice, în special a crizei petrolului.

Parte integrantă a planurilor de dezvoltare a economiei noastre naționale, programele românești pe tărîm energetic au fost printre primele în lume care, într-o concepție de ansamblu, închegată, au prevăzut măsuri ferme pe linia exigențelor contemporane, a evitării unor fenomene de criză și efectelor lor. Aceste programe au dat expresie politicii științifice a partidului nostru de a stabili orientările în funcție de evoluția previzibilă a proceselor economice, pe baza cunoașterii lor aprofundate, și, deci, de a acționa din timp, **antefactum,** pentru a preîntîmpina „șocul", și nu de a reacționa la „șoc", **postfactum,** cu alte cuvinte de a promova o atitudine activă și nu pasivă în fața desfășurării evenimentelor, de a făuri în mod conștient perspectiva, pornind de la realitățile prezentului și tendințele ce se prefigurează în viitor. Partidul nostru a considerat întotdeauna gospodărirea rațională a energiei, în accepțiunea cea mai largă a termenului, ca imperativ al asigurării progresului, ca o necesitate resimțită în mod constant și nu ca o replică de natură conjuncturală la manifestările de criză, ca o componentă intrinsecă a eficienței economice și nu doar ca un răspuns forțat la caracterul limitat al resurselor neregenerabile, pe care s-a sprijinit, se sprijină și se va sprijini, pentru încă o perioadă îndelungată, consumul energetic. În acest sens, **gospodărirea rațională a energiei** este situată printre condițiile indispensabile ale afirmării unei noi calități, superioare, în toate domeniile de activitate economico-socială, în noua etapă, de accentuare a laturilor calitative ale dezvoltării, în care se află angajată țara noastră.

Liniile directoare ale strategiei energetice a partidului nostru și-au găsit o amplă reflectare în Programul partidului, adoptat de Congresul al XI-lea, recentul Program-directivă detaliind și concretizînd sarcinile pe tărîm energetic, în conformitate cu cerințele actuale și de perspectivă ale dezvoltării economiei naționale, precum și cu implicațiile pe care le generează adîncirea crizei energetice pe plan mondial. Este de ajuns a menționa, în această ultimă privință, că, **din 1970 și pînă în prezent, prețul petrolului pe pie-**

ENERGIA — problemă mondială

țele internaționale a sporit de circa 13 ori, că dificultăților crescînde în aprovizionarea cu combustibili, legate de o asemenea scumpire mai mult decît considerabilă a accesului financiar la acesta, li se adaugă, în prezent, greutăți legate de existența unei anumite neacoperiri fizice a cererii pe piața mondială, multe solicitări rămînînd, pur și simplu, neonorate. Consecințele acestor stări de criză evidențiază, o dată mai mult, justețea orientărilor stabilite de partidul nostru în domeniul energetic, însemnătatea esențială a unor acțiuni concrete, întreprinse în baza unui program coerent, în direcția exploatării și utilizării raționale a energiei. Așa cum sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu, „economisirea energiei și combustibilului este cu atît mai arzătoare, cu cît criza mondială de materii prime și energie pune în fața tuturor țărilor lumii, inclusiv a României, dificultăți din ce în ce mai mari cărora nu le putem face față decît printr-un înalt și perseverent efort de raționalizare a consumurilor de valorificare judicioasă a resurselor"**. Pentru țările care sînt, în prezent, importatoare nete de energie — care formează covîrșitoarea majoritate a statelor lumii, și între care se află și România — întreprinderea unor astfel de acțiuni este de importanță vitală pentru asigurarea, în continuare, a progresului economico-industrial, dacă nu chiar pentru menținerea creșterii economice și evitarea unui recul cu grave consecințe.

Elaborat sub conducerea nemijlocită și cu aportul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, programul-directivă se înscrie în concepția generală a partidului nostru cu privire la abordarea problematicii dezvoltării, pe baza în primul rînd a **eforturilor proprii**, cărora le revine rolul hotărîtor, primordial și, totodată, a unei **active colaborări internaționale, reciproc avantajoase,** menite să potențeze aceste eforturi, să răspundă intereselor tuturor popoarelor.

Independența energetică — obiectiv central

Obiectivul central căruia i se subsumează sarcinile concrete prevăzute în program este acela ca, tocmai printr-o plenară și intensă mobilizare a efortului propriu, **România să devină, în viitorul deceniu, independentă din punctul de vedere al combustibilului și energiei,** pe baza unei **ample acțiuni, multidimensionale, de accentuare a procesului de regîndire, reconsiderare și restructurare în toate domeniile, în producerea și folosirea energiei.** Strategia fixată are în vedere o vastă desfășurare de forțe în întreaga activitate economico-socială (în cercetarea științifică, în sectoarele productive, în cele consumatoare), în vederea punerii în evidență și valoare a tuturor disponibilităților și redimensionării rationale a necesităților energetice. Acestei strategii îi este imprimat un caracter de masă, obiectivele ei fiind o cauză generală a tuturor oamenilor muncii, iar îndeplinirea lor — o condiție sine qua non a creșterii eficienței întregii economii naționale, a asigurării dezvoltării patriei, a ridicării nivelului bunăstării și civilizației poporului nostru.

Una din exigențele de prim ordin o constituie **identificarea și introducerea în circuitul economic a noi rezerve de combustibil,** pe baza aprofundării activității de cercetare geologică pe întreg teritoriul țării, inclusiv la mari adîncimi și în zonele mai greu accesibile, precum și pe platforma continentală a Mării Negre, utilizîndu-se

STRUCTURA PRODUCȚIEI DE ENERGIE ELECTRICĂ

— în procente —

	1980	1985	1990
Producția de energie electrică din care :	**100,0**	**100,0**	**100,0**
— hidroelectrică	**17,6**	**20**	**24**
— nuclearo-electrică	**—**	**—**	**17—18**
— pe cărbuni și șisturi combustibile	**40,0**	**55**	**44**
— pe hidrocarburi	**39,7**	**20**	**5—4**
— pe energie solară, alte surse noi de energie și resurse energetice recuperate	**2,7**	**5**	**10**

procedee și aparatură modernă de investigare.

O sarcină deosebit de complexă este aceea a **valorificării întregului potențial energetic de care dispune țara noastră,** în vederea sporirii puternice a producției interne de energie și asigurării bazei energetice necesare dezvoltării țării. O componentă importantă o reprezintă intensificarea punerii în valoare a potențialului hidroenergetic, gradul de utilizare urmînd a crește de la 30 la sută în 1980, la 45 la sută în 1985, la 65 la sută în 1990 și la 100 la sută în anul 2000. Schimbarea notabilă este prevăzută a se produce prin trecerea la exploatarea resurselor mai puțin accesibile sau mai sărace în conținut util și prin acordarea unei priorități extracției acelor categorii de combustibil în cazul cărora există resurse mai mari (cărbuni, șisturi bituminoase), paralel cu limitarea extracției hidrocarburilor, în vederea menținerii unui grad corespunzător de asigurare cu rezerve geologice. Pe acest plan, numai pînă în 1985, producția de cărbuni va trebui să sporească de peste 3 ori, față de nivelul din 1978. O puternică dezvoltare va cunoaște energetica nucleară, puterea instalată în centralele nuclearo-electrice urmînd a fi de 660 MW în 1985, de 3 960 MW în 1990 și de circa 10 000 MW în anul 2000, iar participarea energiei nucleare în balanța energiei electrice ajungînd la 17—18 la sută, la sfîrșitul deceniului următor.

De o importanță fundamentală sînt măsurile pe linia **economisirii energiei și reducerii substanțiale a consumurilor.** În acest sens, un rol de prim ordin revine, pe de o parte, restructurărilor industriale, în sensul accentuării dezvoltării ramurilor de înaltă tehnicitate și mai mici consumatoare de energie, iar, pe de altă parte, diminuării consumurilor specifice, materiale și energetice, în toate ramurile economiei naționale. O pondere sporită pe linia reducerii consumului de resurse și utilizării raționale a acestora vor avea reciclarea, recuperarea și readucerea în circuitul economic a materiilor prime și materialelor, folosirea în scopuri energetice a deșeurilor industriale și menajere, precum și utilizarea resurselor secundare la producerea de energie electrică. De asemenea, o însemnătate deosebită prezintă dimensionarea judicioasă a consumului casnic și comercial, prin limitarea, la cote raționale, a încălzitului și iluminatului.

Cercetarea științifică și ingineria tehnologică sînt chemate să pună la punct, să dezvolte și să aplice soluții tehnice moderne, superioare, pentru **ridicarea randamentelor energetice** în toate fazele „fluxului energetic." În cadrul exploatării, rata de recuperare din zăcămînt trebuie să crească simțitor, ajungînd, de pildă, în cazul țițeiului, la circa 40 la sută în anul 1986, de la 31,5 la sută în prezent. O sporire a randamentelor urmează a se produce în procesele de transformare a energiei primare în energie electrică, prin îmbunătățirea instalațiilor de ardere, prin producerea combinată de energie termică și electrică. În structura pe provenienție a energiei electrice vor interveni modificări de substanță, îndeosebi în sensul scăderii necesare a contribuției combustibililor superiori (vezi tabel), pentru valorificarea lor înaltă în industrie. O atenție deosebită se va acorda ridicării eficienței folosirii energiei la nivelul consumatorilor finali, îndeosebi în industrie, transporturi, în sectorul casnic și comercial prin îmbunătățirea instalațiilor și recuperarea căldurii reziduale, prin optimizarea fluxurilor de transport, extinderea tracțiunii electrice și înlocuirea parțială a hidrocarburilor la motoarele cu ardere internă, prin perfecționarea aparatelor electrocasnice și dezvoltarea rețelelor de termoficare etc.

Prin ansamblul acestor măsuri de economisire și creștere a randamentelor se prevede o substanțială sporire a eficienței generale a folosirii energiei în țara noastră, fapt ce urmează a fi reflectat de scăderea consumului energetic pe unitate de venit național — cu 40 la sută în perioada 1981—1990 și în proporție de cel puțin 2,6 ori în anul 2000, față de 1980, pentru a se atinge, astfel, cele mai bune performanțe existente pe plan mondial în acest domeniu (cunoscut fiind faptul că, în prezent, nivelul consumului energetic pe unitate de venit național în țara noastră este de circa două ori mai mare decît cel înregistrat, în medie, pe ansamblul țărilor economic avansate).

În sfîrșit, prin ample cercetări interdisciplinare, urmează a fi dezvoltate tehnologiile necesare **punerii în valoare a surselor noi de energie** (geotermică, solară, a vînturilor, a valurilor), inclusiv a posibilităților de transformare pe cale biologică a bioxidului de carbon și a biomasei în combustibili. Se prevede ca aceste surse noi de energie, împreună cu resursele energetice recuperate, să aibă o contribuție în balanța energiei electrice de 5 la sută în 1985, de 10 la sută în 1990 și de cel puțin 20 la sută în anul 2000.

Largă deschidere spre o intensă colaborare internațională

Înfăptuirea acestor sarcini, stabilite în programul-directivă, este de natură să determine o puternică dezvoltare a bazei energetice a țării și, totodată, să creeze premisele, prin lărgirea orizonturilor și ariilor de cooperare, pentru intensificarea și aprofundarea relațiilor economice pe tărîm energetic între România și celelalte țări ale lumii, fără deosebire de mărime, potențial economic, nivel de dezvoltare, situare geografică sau sistem politico-social. De altfel, o trăsătură caracteristică a programului-directivă o reprezintă **ampla deschidere a politicii țării noastre în domeniul energetic spre o tot mai intensă și activă colaborare internațională,** întemeiată ferm pe principiile înaintate ale raporturilor noi între state : respectarea

ENERGIA — problemă mondială

independenței și suveranității naționale, egalitatea deplină în drepturi, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc. În cadrul colaborării se va acorda prioritate soluționării problemelor legate de lărgirea și valorificarea bazei de materii prime energetice și a potențialului hidroenergetic, accelerarea dezvoltării energeticii nucleare, utilizarea mai rapidă și eficientă a noilor surse de energie, elaborarea si introducerea unor tehnologii moderne care contribuie la economisirea combustibililor și energiei electrice în toate sectoarele de activitate.

O importanță deosebită este atribuită, potrivit programului-directivă, extinderii cooperării cu R.S.F. Iugoslavia și R.P. Bulgaria pentru utilizarea integrală a potențialului energetic comun al Dunării, precum și colaborării cu U.R.S.S., Turcia și R.P. Bulgaria în cercetarea posibilităților de valorificare a materiilor prime energetice și a energiei valurilor Mării Negre.

În cadrul Consiliului de Ajutor Economic Reciproc, România va participa la programele speciale de colaborare pe termen lung în domeniul energiei. De asemenea, va fi dezvoltată colaborarea cu celelalte țări membre ale C.A.E.R. în domeniul interconexiunii sistemelor electro-energetice naționale, pentru livrarea reciprocă de energie electrică, disponibilă datorită diferențelor între vîrfurile de sarcină, precum și pentru întrajutorarea în caz de necesitate.

Totodată, se va amplifica, pe mai departe, cooperarea cu țările în curs de dezvoltare, în vederea punerii în valoare, pe baze reciproc avantajoase, a resurselor energetice de diferite categorii, existente în aceste țări, prin efectuarea unor lucrări de prospecțiune și explorare geologică, construcția de obiective energetice, dezvoltarea în comun a noi surse și tehnologii energetice.

Se va dezvolta cooperarea cu alte țări inclusiv cu statele capitaliste dezvoltate, în domeniul construcției centralelor nucleare-electrice, al valorificării noilor surse de energie și promovării tehnologiilor energetice avansate.

România va participa activ la realizarea unor programe comune de cercetare, inițiate sub egida Organizației Națiunilor Unite, precum și în cadrul unor acțiuni de cooperare regională, orientate spre soluționarea problemelor energetice.

În concepția țării noastre, rezolvarea problemelor ridicate în fața omenirii de asigurarea necesarului de energie și de utilizarea ei rațională constituie **parte integrantă, o componentă fundamentală a procesului general vizînd instaurarea unei noi ordini economice internaționale.** O soluționare autentică, echitabilă și eficientă, a acestor probleme reclamă reglementări noi pe plan internațional, care să consfințească dreptul inalienabil al fiecărui popor de a dispune de propriile resurse, de a le folosi în beneficiul dezvoltării sale economico-sociale, precum și dreptul de acces al tuturor țărilor la resursele de energie și, în același timp, la cuceririle științei și tehnicii, de care depinde valorificarea superioară a acestor resurse. Noile reglementări trebuie, de asemenea, să asigure un raport just între prețurile energiei și materiilor prime și prețurile produselor industriale, de natură a impulsiona progresul tuturor și a exclude orice arbitrar care favorizează excesiv unele țări în detrimentul altora. Se evidențiază, totodată, cerința unui cadru democratic de participare a tuturor statelor la dezbaterea problemelor și adoptarea de hotărîri vizînd rezolvarea acestora.

Restructurările menționate, de ordin politico-economic pe tărîm energetic internațional, condiționează, în mod nemijlocit, însăși realizarea restructurărilor de ordin tehnico-economic ce se impun pentru depășirea crizei energetice și asigurarea, în continuare, a resurselor necesare dezvoltării economico-sociale de ansamblu.

Soluționarea reală și reciproc avantajoasă a problemei energiei depinde, în esență, de om, de omenire în ansamblul ei, de efortul de creativitate științifică și tehnică, de felul în care va fi promovat progresul tehnologic, de maniera în care va fi folosită energia disponibilă, de capacitatea de a se pune mai multă ordine atît în fiecare țară în ce privește gospodărirea ei rațională, cît și pe plan internațional în ce privește organizarea echitabilă a relațiilor, schimburilor și cooperării în domeniul energetic.

Prin amploarea și profundele sale implicații la scară mondială, problema energiei este o cauză comună a întregii omeniri. De aceea, toate țările, fără deosebire de mărime, potențial economic, nivel de dezvoltare sau sistem politico-social, sînt, în mod obiectiv, interesate în abordarea urgentă și sub toate aspectele a acestei probleme, în vederea soluționării ei, în beneficiul dezvoltării și păcii generale.

dr. Ilie Șerbănescu

Caracterul limitat al rezervelor și imperativul economisirii energiei

Problema menținerii unui raport favorabil omului între disponibilitățile și necesitățile energetice se pune cu o acuitate deosebită în momentul de față, avînd în vedere că raportul respectiv a ajuns într-un punct critic, cel puțin în ce privește petrolul și gazele naturale, în cazul cărora există riscul epuizării în perspectiva următoarelor două decenii (vezi tabelul alăturat). *Însuși acest fapt constituie un semnal de alarmă care îndeamnă la reconsiderări profunde în concepțiile și practicile de exploatare și utilizare a energiei.*

Pe linia acțiunii imediate, economisirea energiei reprezintă prioritatea priorităților. Ea constă în reducerea, în cazul fiecărei țări, a ritmurilor specifice de creștere a consumului de resurse, prin măsuri care să conducă la economii directe de energie, adică la nivelul consumului final — deci la nivelul energiei consumabile, indiferent de forma ei termică sau electrică. Prioritatea, cel puțin cronologică, a economisirii energiei decurge din faptul că, în vreme ce creșterea randamentelor energetice depinde de factori obiectivi, respectiv de progrese tehnologice, care nu pot fi obținute decît în timp, economisirea depinde de factori subiectivi, respectiv doar de o schimbare de atitudine, de comportament, sau de politică economică în ce privește folosirea energiei și judecarea atentă a opțiunilor prevalente în consumul acesteia.

Importanța economisirii energiei este de prim ordin, întrucît — avînd în vedere actualele randamente globale scăzute pe ansamblul „fluxului energetic" (doar 15 la sută, restul de 85 la sută pierzîndu-se) — o economie reprezentînd echivalentul unei singure tone, de pildă, la nivelul consumului final, antrenează, prin efectul de multiplicare rezultat din trecerea energiei prin diferite faze, o reducere de peste 6 tone la nivelul consumului de resurse (de energie primară). Iar limitarea creșterii acestuia din urmă este esențială — diferențierile în ani, în privința duratei de viață a rezervelor, fiind considerabile în funcție de ritmurile de creștere a consumului (vezi tabelul alăturat).

Iată dar, de ce economisirii îi este acordată o însemnătate deosebită în cadrul tuturor programelor energetice adoptate în cele mai diverse țări ale lumii. Programele respective — aplicate sau prevăzute a fi aplicate atît în țările socialiste, cît și în țările capitaliste dezvoltate, precum și în țările în curs de dezvoltare — cuprind, toate, măsuri pe această linie, vizînd îndeosebi eliminarea unor manifestări și tendințe nenecesare, care grevează asupra unei folosiri judicioase a energiei disponibile : consumul de bunuri inutile ; iluminatul casnic și comercial excesiv ; încălzitul casnic sau industrial peste limitele necesare ; extinderea disproporționată a transportului rutier, în comparație cu celelalte forme de transport, iar, în cadrul celui dintîi, a transportului particular, în raport cu transportul în comun ; supradimensionarea capacităților cilindrice ale autovehiculelor etc.

Cuantumul rezervelor și, respectiv, resurselor (mld. tone c.c.)	Cuantumul consumului în 1977 (mld. tone c.c.)	Durata în ani a rezervelor și, respectiv, resurselor în cazul unui ritm mediu anual al creșterii consumului de :	
		3 %	6 %
Petrol			
(a) 123	3,73	23	19
(b) 390	3,73	48	34
Cărbuni			
(a) 1 420	2,70	95	60
(b) 10 754	2,70	162	94
Gaze naturale			
(a) 86	1,66	32	24
(b) 314	1,66	64	43

(a) rezerve (resursele exploatabile în condițiile tehnice și economice actuale)
(b) resurse

Sursa : Calculat pe baza datelor din : „Oil and Gas Journal" (colecția 1978) ; World Energy Conference (New York, 1974) ; Conférence mondiale de l'énergie (Istanbul, 1977) ; „Petroleum Economist", iulie 1977 ; Bundesanstalt Geowissenschaften und Rohstoffe, „Aussenpolitik", vol. 29, 3/78.

ENERGIA — problemă mondială

În dezbatere internațională — conservarea și diversificarea resurselor

Capitala României a găzduit, recent, lucrările Comisiei de conservare a energiei, *reuniune la care au participat experți din Anglia, Austria, Belgia, Canada, Franța, R.F.G., Japonia, România, S.U.A., Suedia, precum și reprezentanți ai Comisiei Economice pentru Europa a O.N.U. și Organizației țărilor arabe exportatoare de petrol — O.A.P.E.C.*

Avînd ca scop principal găsirea căilor și mijloacelor de economisire a energiei în perspectiva anilor viitori, Comisia — care este un organ al Conferinței Mondiale a Energiei, ce se va desfășura, anul viitor, la München — a abordat probleme privind studiul unui model energetic mondial. Au fost prezentate, de asemenea, cu acest prilej, rezultate obținute în ultima perioadă de timp și opinii privind perspectivele de viitor în activitatea de înlocuire a hidrocarburilor și de utilizare a surselor și tehnologiilor energetice neconvenționale.

Cîțiva dintre participanții la această întîlnire au răspuns cu amabilitate întrebărilor revistei noastre, referitoare la rezultatele acestei întîlniri, la realizările concrete din țările respective, în domeniul conservării energiei.

- ***„Reuniunea de la București — un adevărat succes"***
- ***Exigența unei „noi ordini și în domeniul energiei"***

Klaus Brendow

director adjunct al secretariatului general al Comisiei Economice pentru Europa – O.N.U.

În primul rînd, această întrunire este importantă pentru pregătirea viitoarei Conferințe Mondiale a Energiei, ce va avea loc la München anul viitor, precum și pentru pregătirea studiilor viitoare, dincolo de momentul München. Aceste cercetări vor trata, în mod special, înlocuirea petrolului — pentru că, știți, rezervele de țiței sînt foarte reduse, în comparație cu nivelul cerințelor pe plan mondial. Vom avea, în acest sens, probleme începînd, îndeosebi, cu finele anului 1980 și va trebui să substituim petrolul cu alte resurse de energie. Am avut experiențe nefaste cu politicile de conservare a energiei în ultimii ani. Este adevărat că guvernele din Europa și din toată lumea au lansat politici de conservare, dar, este, de asemenea, adevărat că, pînă acum, rezultatele au fost foarte slabe, cu totul nesatisfăcătoare. Putem spune, de pildă, că în Europa nu s-au economisit mai mult de două procente din energie, ca urmare a politicilor de conservare. Consecința acestor rezultate nesatisfăcătoare nu trebuie să fie renunțarea la politicile de conservare, ci, mai degrabă, stimularea lor, găsirea de noi modalități de a convinge pe consumatorii de energie — atît particulari, cît și cei din industrie — să acorde o atenție sporită economisirii energiei și, în mod special, a petrolului.

Situația energiei este critică nu numai în anul acesta, ci de cîțiva ani. Secretarul general al O.N.U. a făcut, de aceea, un apel urgent către statele membre să-și unească eforturile pentru rezolvarea problemelor energetice, să coopereze, în loc să se înfrunte.

Urmăresc cu mult interes realizările din România în domeniul conservării energiei și recunosc că m-au impresionat în mod deosebit. Din 1975 pînă în 1977, economiile anuale de energie obținute în România prin recuperarea resurselor energetice secundare au crescut de la 4,7 la 8,4 milioane tone combustibil convențional. Este o realizare remarcabilă față de standardele internaționale și nădăjduiesc că veți reuși să mențineți dinamica economisirilor. Proiectele prezentate de experții români indică, în fond, că aveți multe șanse de a face, în continuare, economii considerabile. Nu pot decît să vă urez succes în realizarea acestor proiecte.

John R. Kiely – S.U.A.

președintele Comisiei pentru conservare a energiei

Dacă apreciez că am avut o întîlnire foarte interesantă, aici, la București, o fac pentru că am progresat într-unul din eforturile majore care se numește nevoia stringentă de energie în viitor. Comisia și-a publicat raportul său în toamna trecută și vom continua studiile și cercetările, în special, pentru a defini necesitățile și, în mod particular, pentru a avea o imagine clară asupra cerințelor în acest domeniu, formulate de către țările în curs de dezvoltare. Este foarte important să se respecte, în primul rînd, nevoile țărilor în curs de dezvoltare. Numai dacă înțelegem acest imperativ, lumea va putea să se pregătească pentru viitor. Trebuie să folosim cărbunele și, în special, energia nucleară, astfel încît să nu consumăm înainte de vreme toate resursele epuizabile. Sînt absolut necesare eforturi sporite din partea statelor industrializate pentru conservarea energiei. Totodată, țările în curs de dezvoltare trebuie să fie ajutate pentru a-și utiliza cît mai eficient resursele energetice proprii ; de asemenea, ele trebuie să fie sprijinite printr-un intens transfer de tehnologii.

Am ascultat cu mare interes rezultatele cercetărilor din România în domeniul conservării energiei și, în special, în sectorul industrial, privind modul în care veți utiliza energia solară și alte forme neconvenționale de energie. Am luat, de asemenea, cunoștință de lucrările privind termoficarea, importantă cale pentru conservarea energiei.

Abdelaziz Alwattari

secretar general adjunct al Organizației țărilor arabe exportatoare de petrol – O.A.P.E.C.

Această reuniune de la București a Comisiei pentru conservarea energiei a reprezentat un adevărat succes. Din punctul de vedere al O.A.P.E.C., unde sînt reprezentate un număr de țări, dintre care unele sînt cele mai importante exportatoare de petrol din lume, orice progres realizat în domeniul conservării energiei în statele puternic industrializate ne va

ENERGIA — problemă mondială

ușura de presiunea exercitată asupra noastră de a produce din ce în ce mai mult. De aceea, considerăm că această comisie de conservare are, în mod indirect, un rol pozitiv.

Eu însumi, venit dintr-o țară în curs de dezvoltare (Irak), apreciez deosebit de mult progresele înregistrate de România pe toate fronturile în domeniul energiei, în crearea de soluții energetice alternative, în studierea posibilităților de substituire, în toate încercările de a reduce gradul de dependență față de petrol. Consider ca impresionante preocupările existente în România pentru dezvoltarea resurselor alternative de energie, preocupări care se află în pas cu eforturile efectuate pe plan mondial.

Călin Mihăileanu

director general al Institutului central de cercetări energetice

Rezultatele actualei reuniuni a Comisiei de conservare se înscriu în întreaga ei activitate. În cadrul comisiei am avut deseori ocazia să punctez faptul că trebuie să dăm activității noastre, pentru a fi utilă, rolul de a descoperi și promova efectiv căile tehnice și economice cele mai eficiente care pot fi folosite și recomandate. Apoi, să facem recomandări, desigur, limitîndu-ne la mandatul și posibilitățile pe care le poate avea o organizație ca a noastră, care este tehnico-științifică negu-vernamentală, și în care Comisia de conservare a energiei a fost fondată tocmai pentru a putea exista un for internațional în care state dezvoltate, țări în curs de dezvoltare, țări cu structuri sociale diferite, organizații internaționale cu diferite vocații să se poată reuni într-o atmosferă mai puțin oficială.

Din toate aceste puncte de vedere, reuniunea de la București consider că a constituit un pas înainte și că ea rămîne ca o dată marcantă în activitatea comisiei noastre, concluzie care a rezultat și din discuțiile cu colegii din celelalte țări membre ale comisiei.

Întîmplarea a făcut ca momentul reuniunii să cadă într-o perioadă extrem de fertilă în preocupări cu privire la proiectarea viitorului economic și social al țării noastre. Documentele elaborate de recenta plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, supuse dezbaterii întregului popor, formulează obiective pe care le-am împărtășit colegilor noștri din celelalte țări și care au stîrnit un deosebit interes. Astfel, am arătat că obiectivul primordial din domeniul energeticii urmărește ca deceniul '80—'90 să fie deceniul în care să atingem independența energetică.

Apelul pe care l-a lansat secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, Kurt Waldheim, pentru stabilirea unei noi ordini internaționale în domeniul energiei, este un apel înțelept care pornește de la două realități incontestabile. În primul rînd, fiecare popor trebuie să fie stăpîn deplin al tuturor bogățiilor naturale și al resurselor umane pe care le reprezintă poporul însuși și nimeni nu trebuie să aducă prejudicii în folosirea acestor bunuri și materii prime. În al doilea rînd, trebuie asigurat în condiții echitabile, așa cum nu s-a întîmplat totdeauna în trecut, accesul națiunilor globului la toate materiile prime, inclusiv energie și combustibil, care să nu fie folosite, sub nici o formă, ca mijloace de presiune a altor națiuni. Sînt acestea, idei susținute cu consecvență de țara noastră, de tovarășul Nicolae Ceaușescu în legătură cu necesitatea unei noi ordini internaționale, atît din punct de vedere politic, cît și economic, pe planeta noastră.

Anchetă realizată de Aristotel Bunescu

Un mit spulberat: energia ieftină și abundentă

• *În* Franța, *prețul unui galon (3,8 litri) de benzină-super costă, acum, echivalentul a 2,85 dolari, „recordul" scumpetei în Europa occidentală deținîndu-l* Portugalia, *unde un galon de benzină a ajuns la mai mult de trei dolari. În* Uruguay, *benzina costă 2,63 dolari, în* Republica Sud-Africană *— 2,60 dolari. În* Ungaria, *prețul benzinei a fost majorat cu 21 la sută, iar în* Sri Lanka *cu 50 la sută. În* Japonia, *80 la sută din stațiile de benzină sînt închise duminica.*

• Nigeria *a informat, în particular, pe mai mulți clienți că va cere, pe viitor, un preț sporit pentru o parte din livrările sale, contractate pe piața liberă. Totodată,* Qatarul *a vîndut la licitație unor importatori americani o mare parte din producția sa pe luna iulie la prețul de 34—35 dolari barilul, mult superior plafonului de 23,50 dolari fixat de O.P.E.C.* Algeria *dorește, la rîndul ei, să-și revizuiască prețul la gazele naturale și să-l aducă la un nivel care să corespundă nu numai majorărilor prevăzute de O.P.E.C., ci și prețurilor practicate pe piața liberă.*

• *În* S.U.A., *programul energetic al președintelui Jimmy Carter prevede: reducerea cu 4,5 milioane barili a importurilor zilnice de petrol, alocarea a 10 miliarde dolari pentru dezvoltarea transportului în comun în viitorul deceniu, renunțarea, o zi pe săptămînă, la folosirea automobilului, limitarea vitezei pe autostrăzi, limitarea încălzirii imobilelor etc. Măsuri similare și în alte țări: în* Franța *— diminuarea cu 8,4 milioane tone a importurilor de petrol în anul fiscal 1979—1980, în* R.P. Bulgaria *— scoaterea din circulație a vechiculelor cu un consum mare de combustibil, raționalizarea transporturilor, reducerea cu pînă la 70 la sută a iluminatului public etc; în* Belgia *— interzicerea reclamelor luminoase și a iluminării vitrinelor, limitarea vitezei de circulație a automobilelor, reducerea consumului de combustibil cu 20 la sută; în* Spania *— reducerea iluminatului public, închiderea stațiilor de benzină la sfîrșit de săptămînă, reducerea livrărilor de combustibil pentru încălzirea imobilelor.*

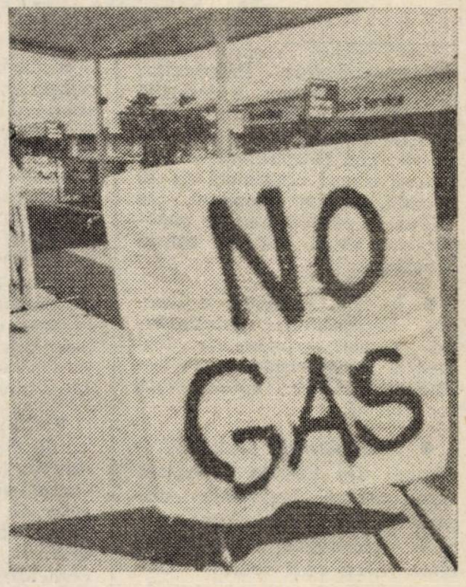

Anunț devenit tot mai frecvent la stațiile de benzină din S.U.A. și din numeroase alte state ale lumii

„Sensul mutațiilor energetice..."

Mutația esențială ce se impune actualmente constă în a învăța să obținem aceleași rezultate consumînd mai puțină energie. Astfel, esențialul noului efort în acest domeniu se va înscrie în afara contabilității energetice — ceea ce constituie o revoluție cu care va trebui să ne obișnuim.

Vom avea de făcut față unei mutații absolut fundamentale și de importanță politică majoră. Pînă astăzi, din motive statistice și economice exista tendința, în țările considerate dezvoltate, să se înceapă cu evaluarea nevoilor în termeni de consum, și abia după aceea să se evalueze resursele necesare pentru a răspunde acestor nevoi. Această practică ducea la două consecințe esențiale în materie de comportament economic. Prima consta în a considera consumul o cifră ce nu ar putea fi supusă criticii. A doua consecință: se considera că responsabilitatea în politica energetică revine, în esență, sectorului producției. Politica energetică se baza, deci, mai ales, pe producătorii de energie.

În viitor, lucrurile nu vor mai sta așa. Noua politică energetică trebuie să constea în economisirea energiei, în îmbunătățirea indicelui energetic și scăderea cifrei de consum.

(Din revista **„Futuribles" — FRANȚA**)

ENERGIA — problemă mondială

Europa occidentală. Prețuri record la benzină...

Un mit spulberat: energia ieftină și abundentă

● *Președintele* Filipinelor, *Ferninand Marcos, a anunțat că guvernul a luat recent măsuri de conservare a surselor de energie, propunîndu-și să reducă anual consumul cu 10 la sută, trecînd, totodată, la utilizarea altor surse de energie, cum ar fi energia solară și eoliană.*

● *În* R.P. Bulgaria *a început înfăptuirea programului național complex de trecere a transportului auto la utilizarea unor combustibili mai ieftini.*

● *Confederația Generală a Muncii din* Franța *propune drept măsuri împotriva primejdiei crizei energetice sporirea extracției de huilă și construirea mai multor termocentrale de „tip clasic". În cadrul unei conferințe de presă, un secretar al C.G.M. a declarat că, dacă guvernul nu va începe valorificarea la timp a resurselor energetice naționale, inclusiv a huilei, în iarna următoare se va resimți inevitabil o insuficiență de energie electrică.*

● *Comisia Națională de Energie (C.N.E.) a* Braziliei *a propus reducerea producției naționale de benzină cu 10 la sută și închiderea stațiilor de benzină timp de două zile pe săptămînă (în loc de o singură zi, cum se proceda pînă în prezent), a anunțat vicepreședintele republicii, Aureliano Chaves, președintele C.N.E. El a adăugat că C.N.E. a sugerat crearea unui fond de mobilizare energetică, finanțat prin majorarea taxei asupra carburanților.*

● *C.E.E. va aloca 65 milioane de dolari — circa jumătate din fondurile sale în domeniul cercetărilor și dezvoltării surselor de energie — programului de utilizare a energiei solare. În programul anterior, cercetărilor consacrate captării și transformării energiei solare le-au fost consacrate 23 milioane dolari, adică ceva mai mult decît un sfert din totalul fondurilor alocate. C.E.E. va cheltui 38 milioane dolari pentru proiectele de economisire a energiei, respectiv mai mult decît dublul sumei cheltuite în perioada 1975—1979.*

● *Începînd cu data de 29 iulie, în* R.P. Polonă, *prețurile la benzină și uleiuri pentru automobile, ale combustibililor pentru motoare Diesel și gazelor produse pe bază de petrol s-au majorat cu 15—20 la sută. În comunicatul Comisiei de Stat pentru Prețuri se subliniază că aceste majorări au devenit necesare ca rezultat al sporirii vertiginoase a prețurilor petrolului pe piețele cu valută liber convertibilă. Numai în anul 1979, prețurile la petrolul importat din această zonă a crescut cu peste 50 la sută. Aceasta — precizează agenția P.A.P. — a atras creșterea prețurilor la combustibili în multe țări ale lumii și a determinat necesitatea ridicării lor și în Polonia, pentru a acoperi cheltuielile determinate de achiziționarea lor și pentru a influența în sensul unei folosiri mai economicoase a acestora. S-au stabilit, totodată, limite de viteză.*

„Să începem la timp"

Creșterea prețurilor mondiale la petrol de aproape cinci ori, majorarea corespunzătoare a prețurilor la alte tipuri de energie, materii prime și semifabricate, cotitura esențială în relația de prețuri la energie, materii prime și produse finite atît în lume, cît și, treptat, în societatea noastră socialistă — toate acestea au creat pentru țări dezvoltate din punct de vedere industrial, dispunînd de o bază energetică și de materii prime limitate, condiții tot mai complicate pentru dezvoltarea în continuare. Situația modificată a pus și economia cehoslovacă în fața necesității de a se orienta rapid spre creșterea ponderii resurselor energetice proprii. Au fost trasate sarcini ca, în actualul cincinal, să se asigure, din resurse proprii, aproape o treime din sporul global al combustibililor și energiei — o creștere substanțială avînd în vedere că, în cincinalul anterior, ne-am acoperit din resurse proprii numai 4,7 la sută.

(Din „Tribuna" — **R.S. CEHOSLOVACA**)

● *În capitala* Madagascarului, *Antananarivo, a fost creată o companie, denumită „Hery Vao" (surse noi de energie), care va efectua cercetări și va aplica rezultatele acestora în producție, verificînd și perfecționînd instalații și utilaje-prototip care funcționează pe bază de energie solară, geotermică și alte forme de energie.*

„Criza de energie — o problemă pentru încă multă vreme"

Criza de petrol, și în general, criza de energie va rămîne o problemă deschisă încă multă vreme. Deși este logic să presupunem că cercetările științifice și tehnologice vor duce la descoperirea a noi resurse de energie în timp util, pentru a completa și, apoi, a înlocui petrolul pe măsură ce acesta se va epuiza, trecerea de la o economie industrială, bazată pe petrol, la o economie bazată pe alte forme de energie nu se va produce fără alte crize, poate chiar mai acute și mai periculoase...

Dacă numai una din principalele surse lipsește, înlocuirea ei este foarte dificilă, iar efectele asupra economiilor occidentale pot fi foarte grave. Este suficient să ne referim la ultimele previziuni ale O.C.D.E.: creșterea actuală a prețurilor (peste 50 la sută în primul semestru al acestui an) determină să se prevadă o reducere a procentului de dezvoltare pentru întregul Occident de la 3,5 la 2,5 în cursul acestui an, și, deci, o puternică creștere a șomajului și riscul unei noi recesiuni globale ca aceea din 1974—1975.

(Din „La Stampa" — **ITALIA**)

● *Profesorul Owen Philips de la Universitatea John Hopkins, din Baltimore, afirmă într-o carte consacrată crizei energetice că „Statele Unite vor rămîne fără petrol, iar aceasta într-un termen foarte scurt". După părerea sa, criza energetică este un fenomen real și poporul american ar trebui să-și dea seama de aceasta, cu atît mai mult cu cît consumul american anual de petrol — 3 miliarde de barili — face ca înseși rezervele descoperite în subsolul american să nu poată ajunge pentru mai mult de 10 ani, la ritmul actual de consum.*

„Cărbune, uraniu și apă..."

Iugoslavia își va baza viitorul energetic pe trei elemente principale: cărbunele, uraniul și apa. În contextul crizei energetice mondiale, nu avem altă alegere decît să ne bazăm tot mai mult pe rezervele de energie de care dispunem în țară, urmînd să folosim petrolul și gazele naturale, tot mai scumpe și mai prețioase, numai în situațiile unde acestea nu pot fi înlocuite (de exemplu, în transporturi, petrochimie și alte ramuri de acest gen) cu alte forme de energie.

Studiile referitoare la perspectiva construirii de termocentrale pe bază de cărbune și a centralelor nucleare nu diminuează posibilitățile de folosire a potențialului hidroenergetic de care dispune țara. Se are în vedere folosirea oricărei picături de apă pentru obținerea de energie electrică.

Din păcate, chiar dacă am folosi și fiecare picătură de apă, n-am acoperi, totuși, necesarul de energie electrică, cu toate posibilitățile oferite de cărbune și de combustibilul nuclear, posibilități limitate de natura lor specifică și de planurile extractive.

Vom acționa în continuare pentru studierea și a altor resurse de energie: energia solară, eoliană, geotermală etc.

Altă soluție nu avem...

(Din „Viesnik" — **R.S.F. IUGOSLAVIA**)

ENERGIA — problemă mondială

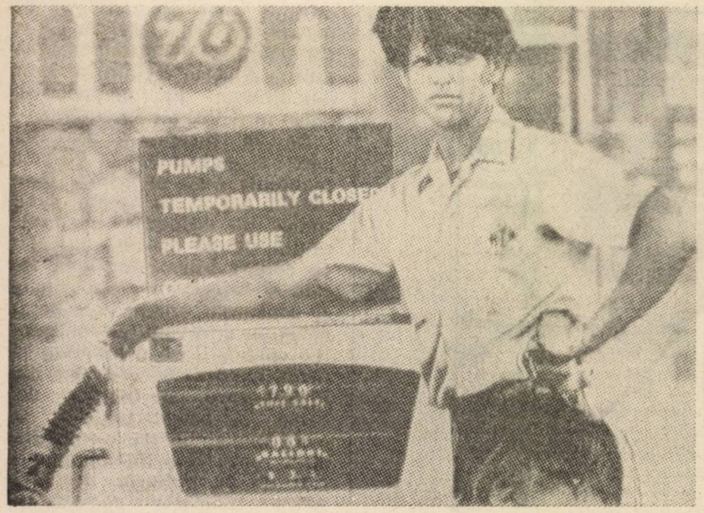

În Occident — stații de benzină, temporar, închise

Sfîrșitul unei ere în istoria petrolului

În condițiile dezvoltării economice a țărilor capitaliste, al cărei ritm se bazează, într-o măsură esențială, pe structuri industriale avansate, problemele energetice ating un grad de complexitate și o amploare necunoscute pînă în prezent, trecînd pe primul plan al preocupărilor de politică economică. Rigorile tradiționale ale creșterii economice au antrenat o creștere a consumului de energie și, implicit, de resurse de bază, care — în structura actuală a sistemelor energetice — fac parte din categoria resurselor naturale neregenerabile și, deci, epuizabile. Pe fondul acestei situații de structură, evoluțiile recente, cunoscute, au pus în evidență criza energiei și, în mod special, criza petrolului, cu accente specifice țărilor occidentale dezvoltate.

Multitudinea măsurilor preconizate, în diverse țări puternic industrializate, pentru depășirea crizei energetice mărturisește acuitatea problemei.

În cele ce urmează, redăm cîteva din marile dileme și preocupări ale economiei energetice occidentale, în lumina mutațiilor pe care, inevitabil, le va determina reducerea progresivă a producției și, implicit, a consumului de petrol, astfel cum sînt expuse într-un material de sinteză apărut în revista „DER SPIEGEL", din R.F.G., sub titlul sugestiv „SFÎRȘITUL EREI PETROLULUI". Descrierea acestor probleme, cu interacțiunea complexă a factorilor tehnici, economici, politici, strategici nu poate fi, desigur, epuizată într-un singur articol, într-un singur număr de revistă. Ele vor continua să rămînă, de aceea, în tematica unor următoare numere ale revistei „Lumea".

În cele ce urmează — largi extrase din serialul publicat de „Der Spiegel".

Oricare ar fi opiniile unor experți care substituie încă sentimente proprii de încredere și speranță informației și cunoașterii științifice, o cifră sigură (pînă în prezent) este aceea a deficitului de cinci procente în balanța petrolului, ca urmare a scăderii producției și a livrărilor pe piețele internaționale. Față de această situație, neașteptată, luările de poziție ale țărilor occidentale, limitate la momentul actual, sînt diverse.

Comisia Comunității economice vest-europene de la Bruxelles recomanda statelor membre să-și mențină, oricum, importul de petrol la nivelul actual, fără a-l depăși („înghețarea importului"). Guido Brunner, reprezentant al R.F.G. pe lîngă comunitatea vest-europeană, e de părere că producția de energie electrică a Comunității va trebui să fie acoperită în viitor, în proporție de trei pătrimi, din cărbune și energie nucleară. Întors dintr-o călătorie în America, cancelarul Schmidt sprijină ideea dezvoltării energiei atomice, împotriva unor cercuri de opoziție, cu opinii contrare. După lungi discuții, pe care miniștrii economiei din țările occidentale le-au avut la Paris, s-a ajuns la concluzia, lipsită de ambiguitate, că, împotriva lipsei de energie, economisirea rămîne o soluție sigură. Occidentul industrial se află într-un moment de alarmă.

Unii oameni politici, specialiști în prognoze și conducători de întreprinderi au ajuns să nu poată admite că existența așa-numitei societăți de abundență a Occidentului ar putea fi în primejdie, deși realitatea cifrelor o confirmă. Ei trăiesc încă în iluzia că, și în timpul crizei petrolului din 1973—1974, s-au scris multe lucruri alarmante — și, cu toate acestea, situația a revenit la normal, fluxul petrolului fiind restabilit, mai intens ca niciodată.

Și totuși, producția de petrol își are limitele ei. Problemele economiei energetice ale Occidentului s-au agravat, pentru că răstimpul de după 1973 a fost irosit. Viziunile sumbre de atunci, cînd țările producătoare de petrol din Orientul Mijlociu au luat atitudine împotriva Occidentului, revin în actualitate, mai amenințătoare ca oricînd.

Crizele din trecut au avut — e drept — un substrat mai curînd politic, transparent, în fond mai puțin primejdios. Au fost, la vremea lor, instrumente de tactică, sau de presiune politică: în 1956, cînd Anglia a trimis trupe în Canalul Suez și au fost blocate transporturile petroliere; în 1967, în vremea războiului din Orientul Mijlociu; în fine, în 1973, cînd lumea arabă a ridicat prețul petrolului; ultima oară însă, Occidentul și-a pierdut dominația asupra producției de petrol.

Cu toate acestea, companiile multinaționale din ramura petrolului au putut să facă față situațiilor și, după cîteva săptămîni sau luni, pericolul părea depășit. Petrolul și-a reluat funcția de lubrifiant al sistemului societății occidentale industriale, bazate pe energie ieftină și ușor accesibilă.

Un aspect care nu trebuie pierdut din vedere este acela că țările industrializate și-au datorat această situație favorabilă, între altele, politicii petroliere anterioare a Iranului, politică bazată pe concepția industrializării după modelul țărilor vest-europene.

Sistemul occidental al consumului necontrolat a influențat și o parte din țările producătoare de petrol. Băncile occidentale au rezolvat problema gravă a inflației de „petrodolari", printr-un curent invers de valută, contra livrări de produse industriale. Într-un timp destul de scurt, excedentele balanțelor de plăți ale țărilor producătoare de petrol s-au redus considerabil. Inflația prețurilor, declanșată de afluxul de petrol pe piețele mondiale, și deprecierea dolarului au restabilit situația. Transferul de bunuri din avuția Occidentului către țările producătoare de petrol n-a atins proporții care să îngrijoreze. Valoarea în dolari a conturilor acestor țări se dizolva.

Unii sînt de părere că, dacă n-ar fi fost evenimentele din Iran, vechile relații ar mai fi fost, poate, un timp, menținute, în ce privește, unele țări. Dar, de fapt mai demult, țările producătoare începuseră să-și chibzuiască altfel politica: rezervele de petrol sînt limitate și există primejdia ca ele să se epuizeze, prea repede. Kuweitul, Libia, Venezuela au pus mai demult în aplicare planuri de reducere a producției de petrol.

Oricum, țările industrializate au reușit să cumpere, an de an, mai mult petrol decît necesarul lor de consum. Au fost create rezerve importante pentru situații de criză, pînă la nivelul unor depozite suficiente pentru nouăzeci de zile. Țările industrializate au continuat să mențină o masă de manevră suplimentară de cinci procente, în limita căreia puteau să oscileze fluxurile de petrol și de produse.

Abia în 1979, Occidentul a constatat că defecțiunea e de durată. Iranul nu mai livrează decît jumătate din cantitățile contractate; celelalte țări producătoare nu vor să suplimenteze producția; chiar Arabia Saudită, țară excedentară, a constatat că producția ei de petrol a atins un punct maxim, fundamentat tehnic. Din comerțul mondial de petrol lipsesc azi cinci procente...

Abia acum începe Occidentul să realizeze că e pe cale să se întîmple ceva deosebit de grav: pentru prima oară în istoria industrializării, se întrevede primejdia lipsei parțiale a unui produs de bază, de care depind întregul sistem și toată tehnologia. Între țările producătoare și cele consumatoare, prăpastia se adîncește. Japonia — care, după S.U.A. și Uniunea Sovietică, este a treia țară consumatoare — nu dispune, practic, de nici o rezervă proprie. Arabia Saudită — a treia țară producătoare, tot după S.U.A. și Uniunea Sovietică — se află la finele listei țărilor consumatoare. În 1978, consumul ei a fost de numai 18 milioane de tone, aproximativ la nivelul Elveției; producția ei a fost însă de 410 milioane tone.

Dar nu trebuie uitat că țările producătoare și cele con-

ENERGIA — problemă mondială

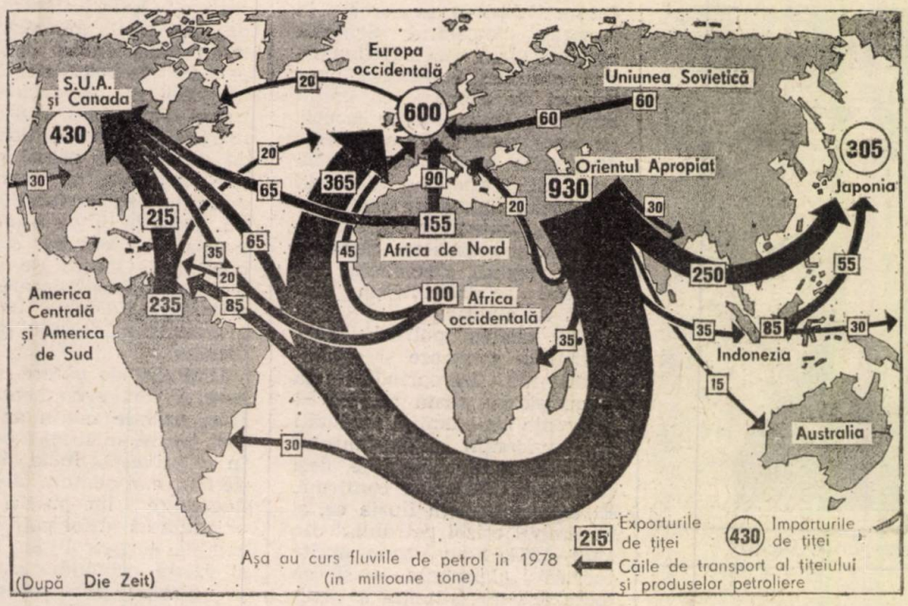

sumatoare sînt despărțite nu numai de oceane, dar și de ideologii. Relațiile dintre ele se bazează pe multe tancuri petroliere și doar pe cîteva interese comune. În jocul acestor raporturi intervin multe riscuri și necunoscute ; legătura dintre ele rămîne labilă.

Cele mai mari țări industrializate au fost surprinse de simptomele vădite ale unei crize a petrolului, într-un moment de relativă conjunctură ascendentă. Majoritatea dintre ele se aflau la un punct maxim al necesarului de energie importată. Consumul Statelor Unite ale Americii a fost, în 1978, de 880 milioane de tone (față de 859 în anul precedent), mai mult decît Europa occidentală, Africa și Orientul Mijlociu împreună. În același timp, producția proprie a fost de numai 485 milioane de tone : aproape 400 de milioane au trebuit să fie importate. Consumul Japoniei a fost, în același an, de 262 milioane de tone, iar acela al R.F.G. de 143 milioane (față de 137, în anul precedent). Importul total al acestor trei țări industriale — cele mai puternice din Occident — a fost, în 1978, de aproape 800 de milioane tone de petrol.

În același an, consumul mondial a depășit, pentru prima oară, limita de trei miliarde de tone. Aceasta — afirmă unii experți — ar putea fi și pentru ultima oară.

Consumul Statelor Unite ale Americii a depășit producția proprie în anii '60. În evoluția lor economică, S.U.A. au fost primul stat care a folosit ca sursă de energie, cu precădere, petrolul, menținîndu-se consecvent, pînă astăzi, pe această linie. De cînd au fost descoperite, în 1901, zăcămintele uriașe de petrol din Texas, s-a răspîndit sentimentul că țara dispune de resurse infinite de energie. Întregul sistem de transport, cu cîteva mii de reactoare, cu o flotă de 13 milioane tone registru, cu 154 milioane de automobile, s-a bazat și funcționează pe consumul de petrol. O defecțiune mai importantă în acest sistem ar echivala cu înfometarea unor regiuni întinse ale țării. Nici sistemul de transport, nici inițiativa micilor întreprinderi n-ar putea să asigure alimentarea în zonele îndepărtate a populației. Un mare oraș, monoton, structurat ca Los Angeles ar intra imediat în stare de urgență. Sînt aspecte care pot deveni realități și pe care S.U.A. sînt hotărîte să le evite cu orice preț, indiferent cine va plăti prețul. Lipsa petrolului înseamnă, în S.U.A., o stare de urgență, incomparabil mai gravă decît pentru Europa occidentală.

S-a spus că America ar putea reduce consumul de benzină pentru automobile la jumătate, sau aproape de jumătate, pînă în 1985, față de 1975. Chiar dacă aceasta s-ar realiza tehnic, importul de petrol va crește, reducerea consumului rămînînd oricum sub nivelul rezervelor proprii în scădere. S.U.A. nu mai dispun decît de 3,8 miliarde tone rezerve proprii confirmate. La consumul actual, această cantitate reprezintă necesarul pe patru ani și jumătate.

Europa occidentală a consumat, anul trecut, 683,7 milioane tone, din care numai 83,3 milioane au provenit din surse proprii. Se pun, pe drept cuvînt, speranțe în resursele din Marea Nordului. Producția pe care acestea o vor putea da, la jumătatea deceniului următor, este estimată azi la 200—250 milioane tone anual. Dar, chiar așa fiind, producția din surse proprii va rămîne sub nivelul de 50 la sută din consumul previzibil. Rezervele confirmate în această zonă sînt, astăzi, de ordinul a 3,3 miliarde tone, echivalente cu un consum pe cinci ani.

Privind situația din partea țărilor exportatoare, Arabia Saudită dispune de 23 miliarde tone rezerve confirmate — suficiente, la producția actuală, pentru 56 de ani. Rezervele Kuweitului sînt de ordinul unei producții pe 87 de ani. Și totuși, țări ca Libia (34 de ani), Venezuela (24 de ani) și Algeria (14 ani) se simt amenințate, în perspectivă, dacă nu-și reduc producția.

De la începutul așa-zisei „ere a petrolului", rezervele mondiale s-au menținut, de-a lungul anilor, la nivelul unui indice de acoperire a consumului de 30 de ani, calculat ca raport între cantitatea totală a rezervelor confirmate și consumul anual, considerat constant la nivelul anului pentru care se face evaluarea. În urma explorărilor recente din Mexic, care au deschis noi surse de petrol, indicele se confirmă și pentru anul 1978, cînd rezervele mondiale au fost de 89 miliarde de tone. Acest indicator geologic — static — nu reflectă, însă, nici pe departe întreaga complexitate a problemelor (tehnice și economice) ale valorificării industriale a surselor noi de petrol.

Accesul la sursele noi, confirmate, devine din ce în ce mai complicat, mai scump și, mai ales, el implică un mare consum de energie. De pildă, forajele efectuate dincolo de platforma continentală a Mării Nordului — deci, la mai mult de cinci sute de metri sub nivelul mării — nu sînt justificate decît dacă, prin ele, se deschid rezerve foarte importante, în raport cu investițiile de capital și cu consumul de energie, necesare pentru punerea lor în valoare. Acestea sînt realități economice și tehnice noi, care n-au preocupat niciodată companiile petroliere în relațiile lor cu țările producătoare, în condițiile unei producții ieftine, din surse ușor accesibile. Un aspect esențial, care nu poate fi trecut cu vederea, privește țările în curs de dezvoltare, care nu dispun de rezerve proprii și nu-și pot permite nici participarea la investiții de nivelul celor necesare pentru deschiderea de rezerve, în condițiile tehnice și economice ale viitorului — un viitor foarte apropiat.

(Va urma)

Bibliografie „Lumea"

Problemele energetice — preocupare generală (pe tema coordonatelor crizei energetice și a restructurărilor necesare) — nr. 46/78; **Prioritatea gospodăririi raționale a energiei** (pe tema modalităților de economisire a energiei prin exploatarea resurselor mai abundente, mai sărace sau mai puțin accesibile, prin eliminarea risipei, prin restructurări industriale, prin reciclarea deșeurilor, prin promovarea unui consum rațional) — nr. 47/78 ; **Punerea în valoare a surselor alternative de energie** (pe linia valorificării energiei solare, termonucleare, geotermice, maremotrice, mareotermice, eoliene etc.) — nr. 49/78; **Resursele energetice: prezent și perspective. Petrolul** (pe tematica generală a petrolului: resurse, producție, consum, exporturi, importuri, prețuri etc.) — nr. 4/79; **Resursele energetice: prezent și perspective. Cărbunii** (pe tematica generală a cărbunilor: resurse, producție, consum, exporturi, importuri, prețuri etc.) — nr. 6/79; **România în energetica mondială. Schimbări și tendințe în contextul dezvoltării economico-industriale rapide a țării** (pe linia locului țării noastre în energetica mondială, a schimbărilor intervenite și a situației energetice a României) — nr. 8/79; **România în energetica mondială. Strategia energetică a Partidului Comunist Român** — nr. 10/79; **Prioritatea economisirii energiei : programe, măsuri, acțiuni** — nr. 16/79; **Exigența unor raporturi echitabile între prețuri pe plan internațional** — nr. 23/79; **Energia la ora reconsiderărilor** — nr. 26/79.

XXXV

23 AUGUST 1944
23 AUGUST 1979

Pagini de luptă revoluționară

Independența și suveranitatea națională — țeluri supreme ale mișcării antifasciste

Marin Badea

Apărute și în România, ca, de altfel, în multe alte țări, pe valurile învolburate ale unui climat de pronunțată tensiune social-politică, mișcările fasciste, de extremă dreaptă, între care dintre cele mai periculoase s-a dovedit a fi Garda de Fier, s-au afirmat ca promotoare fanatice ale unei ideologii antidemocratice și antiumaniste. Partizan ferm al statului de dictatură, sub ale cărui lovituri sălbatice aveau să fie înăbușite toate drepturile civile, gardismul a recurs la violență și asasinat, optînd, în planul relațiilor externe ale țării, pentru o alianță cu Germania nazistă și Italia mussoliniană — adepte ale revizuirii, cu orice preț, a configurației politice europene, România fiind astfel direct amenințată în integritatea ei teritorială. Devenită, din 1933, principala agentură a hitlerismului în România, Garda de Fier a fost exponentul și promotorul unei politici profund antinaționale, contrare intereselor majore ale poporului, între acestea fiind sacrificat și statutul de independență și suveranitate națională al poporului nostru.

În lupta împotriva pericolului grav, pe care îl reprezentau fascismul intern și politica expansionistă, de dominație și dictat, a Germaniei naziste și a aliaților ei revizioniști, s-au ridicat forțe social-politice largi, cu vederi ideologice diverse, nu de puține ori opuse, dar sensibile, într-un fel sau altul, la necesitatea apărării prinduielilor democratice ale țării, a valorilor umaniste făurite de poporul român, a integrității teritoriale, independenței și suveranității naționale a patriei.

Într-un asemenea context istoric, este aproape de la sine înțeles faptul că, în centrul dezbaterilor politice, a revenit, cu acuitate, ideea de independență și suveranitate națională sau, mai exact spus, această idee a polarizat, în forme dintre cele mai acute, atenția unor cercuri social-politice foarte largi. Deoarece un istoric moment al împlinirilor luptei seculare desfășurate de poporul român pentru unitatea statului național, pentru independența și suveranitatea sa națională se petrecuse cu puțin timp în urmă, la 1 decembrie 1918, iar ascensiunea forțelor fascismului, a politicii revizioniste viza direct aceste împliniri, juste, legic determinate, conștiința politică a poporului român a fost prompt sensibilizată ; din sînul diverselor forțe social-politice, au început a se trage, mai întîi, semnale de alarmă pentru ca, apoi, — pe măsura conturării cursului grav al evenimentelor din Europa — să se caute, cu febrilitate, mijloacele necesare pentru salvgardarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității naționale.

Faptele istorice probează, fără dubii, că cea mai mobilizatoare conștiință politică, cea care a sesizat cu limpezime adevăratele dimensiuni ale pericolului ce se profila amenințător asupra României, independenței și suveranității sale naționale, a fost aceea a comuniștilor. Ei au avertizat încă din 1930, după alegerile pentru Reichstag, că o eventuală preluare a puterii în Germania de către partidul lui Hitler va fi de natură să aducă o gravă și imensă tulburare în structura relațiilor internaționale, cu implicații greu de prevăzut pentru statu-quo-ul european. Așa, de pildă, prin intermediul organului de presă al Blocului Muncitoresc Țărănesc, „Deșteptarea", comuniștii au combătut cu vigoare, încă în momentul amintit, conținutul propagandei hitleriste în problemele relațiilor internaționale, încercările burgheziei monopoliste germane de a convinge poporul că „mizeria sa se datorește numai tratatelor de pace care i-au impus plata reparațiilor de război".

Ulterior, cînd planurile Germaniei naziste au început a căpăta contururi concrete, cînd politica de înarmare și agitație revizionistă a hitlerismului a devenit realitate amenințătoare, forțele patriotice, toți adepții politicii antirevizioniste, de pace, din România, practic imensa majoritate a poporului român, și-au precipitat preocupările, deja existente, pentru delimitarea pozițiilor față de fascism și război ; au determinat o afirmare și mai pregnantă a voinței de apărare a independenței și suveranității naționale. Mai viguroși, mai fermi în pozițiile adoptate, către sfîrșitul anului 1935, au fost tot comuniștii, ei demascînd, în expresii virulente, politica externă a statelor fasciste, „care și-au pus drept scop cucerirea întregii Europe orientale și chiar o bună parte din cea apuseană", vizînd direct și într-o perspectivă foarte apropiată „desființarea, prin împărțire, a Cehoslovaciei și a României, împărțirea Uniunii Sovietice, unirea Austriei cu Germania, subjugarea politică a Iugoslaviei". Referindu-se, în acest context, la *„existența neamului românesc ca națiune"*, la *„existența României ca țară independentă"*, Partidul Comunist Român exprima, limpede și hotărît, prin coloanele „Scînteii" din decembrie 1935, ideea că, în fața unei asemenea politici promovate de regimurile fasciste din Europa, „poporul român nu poate da decît un singur răspuns. Cu toată energia, la nevoie cu arma în mînă, poporul român își va apăra existența contra bandiților hitleriști care vor să ne răpească independența națională".

Concomitent cu demascarea politicii agresive a puterilor fasciste, comuniștii și, alături de ei, alte forțe social-politice cu vederi democratice, au relevat cu insistență creșterea treptată a pericolului intern pe care-l reprezenta Garda de Fier nu numai pentru soarta democrației, dar și a independenței țării, dezvăluind neîncetat demagogia lozincilor lansate de gardiști, caracterul antipopular și antinațional al politicii lor. Îndeosebi în anii 1936—1937 și, cu precădere, înainte și în timpul alegerilor din decembrie 1937, comuniștii, social-democrații, intelectualitatea progresistă, inclusiv o parte a cercurilor guvernante, au fost mai alarmați ca oricînd. Partidul comunist aprecia, cu temei, că „alegerile care vin nu vor hotărî o simplă schimbare de guvern. Ele au de hotărît asupra soartei țării noastre. Împotriva acestei țări se plănuiește un complot criminal. Autorii complotului — hitleriștii de afară și fasciștii dinăuntru, în frunte cu acea parte a fabricanților, bancherilor și moșierilor, care e nerăbdătoare să aducă o dictatură fascistă fățișă, adică să ne răpească bruma de libertăți pentru a jefui mai în voie țara și a o vinde Germaniei și Italiei, care ne vor pămîntul și bogățiile... E ceasul luptei celei mari în care se va hotărî dacă vom mai rămîne o țară neatîrnată sau vom cădea în robie străină, dacă vom mai avea parte de puținele libertăți constituționale, de puțina democrație ce a mai rămas, dacă ne vom păstra dreptul la ultima bucată de pîine sau ni se va mai rupe și din ea".

De remarcat faptul că, dacă, în ceea ce privește necesitatea stringentă a menținerii și, deci, a apărării, în contextul istoric specific deceniului al patrulea, a independenței patriei, a integrității ei teritoriale, exista în România un larg consens de gînduri și aspirații, în ceea ce privește aprecierea mijloacelor cu ajutorul cărora se putea atinge un asemenea obiectiv existau deosebiri de vederi, deosebiri dictate, în mare măsură, de pozițiile de clasă pe care se situau diversele cercuri social-politice. În timp ce, pentru marea majoritate a cercurilor guvernante, esențiale erau eforturile diplomatice, în realizarea cărora, pînă în 1936, ilustrative fuseseră inițiativele marelui diplomat Nicolae Titulescu, pentru clasa muncitoare și partidele ei politice, cu precădere comuniștii, hotărîtor era ca întreg poporul român să se poată angaja pe frontul luptei deschise cu dușmanul intern și extern, fără a se ignora, bineînțeles, și mijloacele pe care le oferea politica externă. Pentru reprezentanții clasei muncitoare, ai altor forțe politice democratice, o condiție necesară obținerii victoriei în confruntarea cu dușmanii independenței și suveranității naționale, erau solidaritatea tuturor forțelor de care dispunea poporul român, înrîurirea tuturor energiilor sale pe unul și același făgaș, ceea ce putea să realizeze numai un guvern de largă concentrare națională, un regim cu adevărat democratic și nu unul întemeiat pe o politică de restrîngere a drepturilor și libertăților democratice. În mod îndreptățit, comuniștii români considerau că un popor, care nu se bucură de atributele unei democrații largi și nu-și poate exercita dreptul de a acționa pentru ridicarea necontenită a nivelului său de trai, nu-și va putea mobiliza întreaga capacitate de luptă împotriva actelor de agresiune externă, nu va avea posibilitatea să-și apere cu succes independența și suveranitatea națională. „Independența țării — menționa, în acest sens, un manifest al P.C.R., din decembrie 1938 — nu poate fi salvată dacă poporul nu se bucu-

Demonstrație antifascistă în România anului 1936

ră de drepturi și libertăți, dacă nu se îmbunătățește traiul poporului muncitor, dacă nu se dau drepturi egale tuturor naționalităților conlocuitoare din România".

Pornind de la asemenea considerente, comuniștii au ținut să sublinieze ideea că, în acele momente de cumpănă pentru existența națională a poporului român (sfîrșitul lui 1938 și anul următor), proletariatul, masele largi de oameni ai muncii reprezintă forțele sociale capabile de cele mai grele jertfe pe altarul patriei, că, în frunte cu partidul său de avangardă, clasa muncitoare, în primul rînd, va sta de strajă în apărarea fruntariilor țării. („Muncitorimea română și avangarda ei comunistă stă de veghe, neclintită în dragostea ei de țară și cu curajul ei de luptă").

Făcînd o analiză nuanțată a intereselor fiecărei clase și pături sociale, prin raportare la ideea de independență și suveranitate a țării, comuniștii au putut, în aceleași momente dramatice, să lanseze, cu mai mult succes, lozinca luptei pentru închegarea frontului unic muncitoresc și, în jurul acestuia, a Frontului patriotic antihitlerist, care să unească, sub același steag și aceeași năzuință istorică, cel mai larg evantai de forțe social-politice, „cărora pacea, securitatea și independența națională a poporului nostru nu le sînt indiferente". Afirmînd cu tărie că proletariatul este „forța istorică în jurul căreia trebuie să se unească toate forțele populare. masele țărănimii și ale populației orășenești muncitoare", comuniștii au pus în evidență, mai mult ca oricînd, stringența făuririi neîntîrziate a Frontului Popular, convinși fiind că, „dacă a fost vreodată necesară și oportună concentrarea în Front Popular, apoi atunci, după München, acest lucru este de o mie de ori mai necesar și mai oportun. Oamenii vor să trăiască în libertate. Această năzuință a lor trebuie să dea naștere celui mai larg front contra dictatorilor și atîțătorilor la război, unui front care să includă toate forțele populare".

La apelurile și îndemnurile partidului comunist, clasa muncitoare a răspuns cu înflăcărare, ei alăturîndu-i-se și masa micii burghezii ; s-au desfășurat zeci de adunări de protest și demonstrații de stradă, au fost create comitete antifasciste și grupe de autoapărare, mai întîi, în Capitală, iar, apoi, și în multe alte localități din țară, cu participarea largă a muncitorilor, a intelectualilor, studenților etc. Cerînd maselor largi de oameni ai muncii să pornească la lupta armată pentru apărarea țării, mai ales în vara și toamna anului 1939, comuniștii au ținut să se situeze, ei înșiși, în primele rînduri ale acestei lupte ; să traducă, astfel, în domeniul concret al faptelor, convingerea lor intimă că „toate neamurile au același drept de viață națională, toate sînt egale în fața legilor internaționale, toate au același drept de protecție și justiție internațională", iar, dacă acest drept sacru ajunge, la un moment dat, să fie pus sub semnul întrebării cu ajutorul forței, atunci popoarelor amenințate de forță nu le rămîne altceva decît să se opună acestei forțe.

Apărarea țării, a independenței și suveranității ei era, în concepția comuniștilor, un imperativ major al istoriei, o condiție esențială pentru realizarea progresului istoric în epoca contemporană. În focul acestei lupte, în confruntarea cu experiențele dureroase ale vremii, comuniștii români au desfășurat, totodată, o muncă de clarificare ideologică, fundamentînd, argumentat, conceptul de independență în raport cu țelul luptei pentru socialism. Este semnificativ, de pildă, că, în paginile revistei „Azi", sub semnătura lui Emil Huszar, se scria : „Nu e adevărat că autenticul socialism, care trăiește în visurile clasei muncitoare și pentru realizarea căruia această clasă a dus atîtea lupte înfrînte și victorioase, nu e adevărat că acest socialism consideră independența națională ca un lux și n-ar vroi să suporte «poverile acestui lux». Nici unul din teoreticienii socialismului n-a spus vreodată că, pentru a scăpa de unele poveri sociale, popoarele mici trebuie să renunțe la independența lor națională... Internaționalismul, socialismul nu constă în lichidarea independenței naționale a popoarelor mici, ci, din contră, în realizarea dreptului tuturor popoarelor la această independență și în lichidarea oricărei hegemonii naționale".

De pe pozițiile adevăratului patriotism, Partidul Comunist Român și-a înscris, din ce în ce mai mult, practica politică pe făgașul realităților istorice concrete, acționînd cu o vigoare tot mai mare pentru antrenarea tuturor forțelor capabile să se opună tendințelor externe de încălcare a independenței României și de știrbire a integrității ei teritoriale. Partidul Comunist Român a continuat să demaște încercările tot mai insistente ale propagandei fasciste de a-și prezenta planurile revizioniste prin prisma așa-zisei autodeterminări naționale, de a falsifica conținutul real al problemei naționale din România, în vederea dezmembrării ei teritoriale și de a face, astfel, mai ușoară supunerea atît a poporului român, cît și a naționalităților conlocuitoare. „Fascismul internațional — scria «Lupta de clasă», în august 1939 — își oferă acum «serviciile» și ungurilor și germanilor, bulgarilor, ucrainienilor din România. Scopul urmărit este dezagregarea României, slăbirea ei pentru ca s-o poată înghiți mai ușor, pentru ca s-o poată transforma mai ușor într-un nou bastion al fascismului, într-o sursă de materii necesare pentru războiul plănuit de agresori, în bază de atac împotriva U.R.S.S.". Demascînd „bluful hitlerismului care încearcă să folosească lozinca de autodeterminare pentru înrobirea țărilor mici și pentru pregătirea de noi agresiuni", partidul comunist a demonstrat, cu consecvență, că „în situația concretă de azi (a anului 1939 — n.n.), comuniștii se pronunță împotriva oricărei știrbiri a integrității României, conștienți fiind că aceasta nu ar servi decît la întărirea fascismului internațional".

După cum se știe, frontul forțelor antifasciste românești, deși amplu ca dimensiuni, deși impunător prin suita acțiunilor sale — între acestea înscriindu-se ca un punct culminant evenimentele revoluționare de la 1 Mai 1939, un moment de culme al valului luptei pentru apărarea independenței și suveranității naționale a țării — n-a putut obține, totuși, victoria în limitele deceniului patru. Balanța a fost înclinată în favoarea forțelor de extremă dreaptă, ale Gărzii de Fier, ca urmare a presiunilor și ingerințelor directe ale fascismului extern, în condiții politice și militare defavorabile României, a căror consecință directă fusese însăși ciopîrțirea teritorială a țării, urmată, la scurt timp, de alte „acte" politico-diplomatice care au afectat independența și suveranitatea națională. Fără acceptul națiunii, pe pămîntul României au fost dislocate trupe naziste, țara a fost împinsă în lagărul țărilor fasciste, iar, în iunie 1941, a intrat în războiul contra Uniunii Sovietice. Se deschidea, astfel, una din paginile negre ale istoriei poporului român, în care fapte cu adevărat luminoase, expresie a adevăratei voințe naționale, vor săvîrși forțele rezistenței antihitleriste, în frunte cu comuniștii.

Pentru acestea, nimic nu era mai scump, mai presant decît organizarea într-un front cît mai larg posibil a tuturor forțelor patriotice, pentru scoaterea țării din război, refacerea integrității teritoriale a țării, după săvîrșirea dictatului de la Viena, recîștigarea independenței, suveranității și demnității naționale a poporului român. Este meritul istoric al P.C.R. că, în acele împrejurări deosebit de vitrege pentru înseși destinele istorice ale poporului nostru, a știut să găsească drumul colaborării politice cu celelalte forțe antifasciste și antihitleriste, să construiască, treptat, Frontul Patriotic Antihitlerist iar, apoi, să conducă direct lupta pentru răsturnarea guvernului antonescian, să scoată țara din războiul contra Națiunilor Unite și să canalizeze întreg potențialul economic și militar al poporului în direcția luptei pentru zdrobirea Germaniei naziste. Toate aceste obiective au putut fi atinse prin insurecția națională armată, antifascistă și antiimperialistă din august 1944, ca fruct al voinței poporului român, al adevăratelor sale aspirații, ca expresie concretă a înțelepciunii politice a comuniștilor, a patriotismului lor fierbinte, a devotamentului pentru aspirațiile națiunii. **„Partidul nostru — apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu — a pornit de la faptul că răsturnarea dictaturii militaro-fasciste, ieșirea din războiul anti-sovietic și participarea la lupta împotriva Germaniei fasciste constituiau o necesitate istorică națională, iar realizarea acestor obiective impunea colaborarea cu toți acei care erau gata, într-o formă sau alta, să ia parte la această mare bătălie".**

A fost o bătălie istorică, care a costat numeroase jertfe, dar pe temeiul căreia s-a clădit o realitate nouă, cu însemnul ei fundamental — deplina libertate atît în interior, cît și în exterior.

XXXV

23 AUGUST 1944
23 AUGUST 1979

Insurecţia din August 1944

Cronologie politică şi militară

(I)

Insurecţia naţională, antifascistă şi antiimperialistă din august 1944 nu şi-a cantonat semnificaţiile doar în perimetrul evoluţiei istorice naţionale. Ea a avut un impact puternic asupra desfăşurării celui de-al doilea război mondial, înscriindu-se ca unul din cele mai de seamă evenimente ale acestuia.

Marele act de autodeterminare românească s-a situat — în perioada înfăptuirii lui — în fruntea desfăşurărilor politice şi militare de pe arena internaţională. Atenţia mass-mediei din majoritatea statelor aliate a fost instantaneu polarizată de evenimentele din România. Desfăşurarea acţiunilor insurecţionale a fost surprinsă în realitatea însemnătăţii lor. Participarea comuniştilor la noul guvern, declanşarea imediată a luptei împotriva armatei hitleriste, exemplul pe care fapta României îl constituia pentru celelalte ţări aflate în blocul politic şi militar dominat de Reich, influenţa strategică a răsturnării de fronturi operate de România asupra configuraţiei frontului de est şi situaţiei Wehrmachtului din Peninsula Balcanică sînt cîteva coordonate ale insurecţiei române, pe care opinia publică din ţările aliate le-a înregistrat numaidecît.

Tăcerea „publică" a oficinelor de propagandă hitleriste, limbajul eufemistic adoptat la Berlin pentru a desemna aceleaşi evenimente, se vădesc, totodată, simptomatice pentru implicaţiile negative avute de insurecţia română asupra situaţiei celui de-al treilea Reich. Documentele secrete germane din epocă, îndeosebi cele emise de instanţele de comandament militar operaţionale în România sau în imediata vecinătate a spaţiului acesteia, au consemnat mai apropiat de realitate — oricum altfel decît „orchestra" de propagandă dirijată de Goebbels — tovitura dezagregantă pe care a reprezentat-o pentru situaţia Wehrmachtului actul declanşat în România la 23 August 1944.

Poporul român a făptuit atunci, în august 1944, într-o succesiune de evenimente politice şi militare, un act cu ample reverberaţii şi repercusiuni atît în propria-i istorie, cît şi pe arena internaţională.

1 august. Se difuzează în ţară un manifest al Comitetului Central al Partidului Comunist Român care analizează cu profunzime situaţia internă şi internaţională şi fixează obiectivele luptei pentru salvarea ţării. Arătînd „că singurul drum de salvare este alungarea nemţilor din ţară şi încheierea păcii", manifestul cheamă pe muncitori, ţărani, soldaţi şi ofiţeri să intensifice mişcarea de rezistenţă antihitleristă şi să se înroleze în formaţiunile de luptă patriotice.

— Izbucneşte insurecţia din Varşovia.

2 august. Ruperea relaţiilor diplomatice între Turcia şi Germania va modifica contextul politic în sud-estul Europei. În cursul conversaţiilor dintre Hitler şi Antonescu din zilele de 5—6 august, consecinţele deciziei Turciei s-au situat printre principalele probleme discutate.

— Directiva statului major al Comandamentului suprem al armatei sovietice către Fronturile 2 şi 3 ucrainene privind desfăşurarea operaţiei Iaşi-Chişinău: încercuirea forţelor principale ale grupului de armate german „Ucraina de sud" în zona Iaşi-Chişinău şi cucerirea aliniamentului Bacău-Leova-Tarutino ; ulterior, Frontul 2 ucrainean să dezvolte ofensiva spre Focşani, iar Frontul 3 ucrainean spre Ismail şi Galaţi.

4 august. Un grup de intelectuali — oameni de ştiinţă, membri ai Academiei Române şi profesori universitari — adresează un nou memoriu lui Ion Antonescu. Semnatarii, după ce îl evocă pe cel precedent din aprilie, „în care am prevăzut iminenţa prăbuşirii Germaniei şi v-am arătat că întreaga opinie publică reclamă imperios terminarea războiului, reînnoiesc cererea pentru separarea imediată a României de Reichul hitlerist, lansînd un ultim avertisment pentru evitarea unei catastrofe naţionale".

4—6 august. Un grup american cu misiune specială

(Task Force) de avioane Lockheed P-38 Lightning (cu două fuselaje) atacă aeroporturi şi noduri de cale ferată din România, în cadrul aşanumitelor raiduri-navetă.

5 august. Conversaţie la Moscova între A. I. Vişinski, comisar adjunct pentru afacerile externe al U.R.S.S., şi Sir Archibald Clark-Kerr, ambasadorul Marii Britanii în capitala sovietică, privind perspectivele de reuşită ale luptei forţelor patriotice antihitleriste din România.

— Serviciile specializate ale Reichsführer-ului S.S., H. Himmler, ministrul de interne al Germaniei hitleriste, emit o sinteză asupra situaţiei politice interne din România, destinată instanţelor militare superioare ale Wehrmachtului, în care se arată : „Evoluţia politicii interne din ultimele 4 săptămîni vădeşte puternic că ansamblul curentelor de opoziţie se deplasează spre stînga, iar conducerea acestei opoziţii este preluată de partidul comunist (...) Se pare că diferitele conciliabule care au avut loc între conducerea comunistă ilegală şi cercurile opoziţioniste burgheze s-au soldat cu acorduri. Rezultă că se încearcă de a se crea în România, sub conducere comunistă, un fel de guvern de front popular, care să se extindă şi asupra cercurilor naţional-ţărăniste (...)"

5—6 august. Ultimele întrevederi între Adolf Hitler şi Ion Antonescu desfăşurate la Rastenburg. În cursul conversaţiei — în care cei doi dictatori şi-au făcut recriminări reciproce — Hitler i-a cerut interlocutorului său să declare dacă este gata să meargă alături de Germania pînă la capăt. Ion Antonescu a condiţionat răspunsul de garanţii privind stabilizarea frontului, întărirea apărării antiaeriene etc. Întors în ţară, a declarat ministrului Turciei la Bucureşti că nu este nici posibil, nici în interesul României să întreprindă acţiuni militare împotriva Germaniei, avînd în vedere efectivele Wehrmachtului staţionate în ţară (circa 700 000 oameni).

8 august. Siguranţa din Petroşani raportează că muncitorii din Valea Jiului sînt decişi să acţioneze „pentru răsturnarea guvernului Antonescu. Ei vor un guvern de coaliţie şi încheierea imediată a armistiţiului cu puterile antihitleriste".

9 august. Insula Guam din Oceanul Pacific intră în posesia forţelor americane. Luptele cu garnizoana japoneză de aici durau de la 21 iulie, cînd debarcaseră primii puşcaşi marini americani.

— 300 de bombardiere americane de tipul B 17 (fortăreţe zburătoare) şi B 24 (Liberator) atacă 5 rafinării în perimetrul petrolifer Ploieşti. Eficacitate sporită a atacului din pricina slabei apărări antiaeriene şi a deşrămării ceţii artificiale, lansată de instalaţiile germane.

Noaptea de 9—10 august. Într-o nouă consfătuire a reprezentanţilor coaliţiei de forţe care pregătea întoarcerea armelor

împotriva Reichului nazist, delegații P.C.R. avertizează că orice nouă amînare a declanșării insurecției va atrage după sine acțiunea independentă a partidului comunist.

10 august. Ziarul ilegal „România liberă" publică articolul „Blocul partidelor și datoria României în ceasul de față", în care subliniază însemnătatea constituirii largii coaliții a forțelor patriotice antihitleriste din țară. „B.N.D. trebuie să treacă la acțiuni hotărîte, să cheme întreaga națiune la rezistență și luptă activă împotriva fasciștilor". În același număr apare declarația comună a P.C.R., P.S.D., P.N.Ț. și P.N.L., lansată cu prilejul constituirii în iunie 1944 a Blocului Național Democratic, în care sînt prezentate obiectivele acestuia : înlăturarea guvernului antonescian și instituirea unui regim democratic, încheierea imediată a armistițiului cu Națiunile Unite, ieșirea României din Axă, eliberarea țării de sub ocupația hitleristă, restabilirea independenței și suveranității naționale.

11 august. Trupele sovietice ale Frontului 3 baltic străpung liniile inamicului în zona lacului Peipus și înaintează către nord.

12 august. Ședință a conducerii partidului comunist privind stadiul pregătirii insurecției și înarmării formațiunilor de luptă patriotice în vederea iminentelor acțiuni de luptă.

15 august. Se declanșează, în sudul Franței, în zona Toulon—Marsilia, a doua mare debarcare aliată în occidentul Europei în cursul anului 1944. La această operațiune participă Armata a 7-a americană și Armata B franceză. Ele primesc un important sprijin din partea forțelor de rezistență.

17 august. Șeful Serviciului Secret de Informații, Eugen Cristescu, informează pe Ion Antonescu și ministrul Germaniei la București, M. von Killinger, despre acțiunile forțelor patriotice antihitleriste din țară, pe baza informațiilor aflate la dispoziția sa, care nu se refereau însă și la pregătirile militare în vederea insurecției.

17—19 august. Repetate atacuri aeriene engleze și americane de zi și de noapte asupra instalațiilor de extragere și rafinare a petrolului de pe Valea Prahovei.

18 august. Atașatul militar român la Ankara comunică, din însărcinarea lui Ion Antonescu, reprezentanților militari anglo-americani, că mareșalul este dispus să discute condițiile de armistițiu cu cele trei Puteri Aliate.

18 august. Trupele sovietice eliberează orașul Sandomin situat pe malul de vest al Vistulei.

18 august. În Italia, în sectorul adriatic al „liniei gotice", Corpul 2 armată polonez, acționînd în sectorul Armatei 8 britanice, începe asaltul împotriva aliniamentului defensiv german de-a curmezișul peninsulei. La atac participă și o divizie italiană.

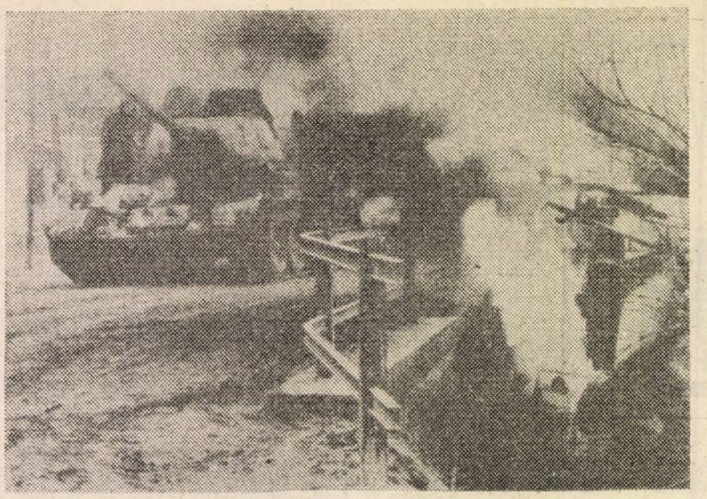

Ofensiva trupelor sovietice în Ucraina sud-vestică, anul 1944

19 august. Două armate germane (una de blindate) sînt încercuite de aliații occidentali în „punga" de la Falaise-Argentan, în nordul Franței. În cîteva zile „punga" este lichidată. Aliații își continuă înaintarea spre Sena.

19 august. Se declanșează insurecția populației din capitala Franței împotriva ocupanților.

20 august. Mesajul președintelui Partidului Național-Țărănesc, Iuliu Maniu, destinat reprezentanților U.R.S.S., S.U.A. și Marii Britanii de la Cairo : „Am decis să trecem la acțiune. Sperăm, totuși, că reprezentanții celor trei Puteri Aliate vor înțelege situația inexplicabilă în care ne găsim în absența oricărui răspuns privind planul propus și mai ales ajutorul pe care l-am cerut". În spatele acestui ultim mesaj transmis la Cairo înaintea arestării lui Ion Antonescu se afla întreaga istorie a tratativelor purtate de opoziția burgheză, în frunte cu Iuliu Maniu, cu reprezentanții celor trei mari puteri aliate la Cairo. Aceste convorbiri începuseră în martie 1944 și la 12 aprilie fuseseră înmînate de către aliați condițiile de armistițiu. În cursul verii, ulterior înțelegerii intervenite în iunie între U.R.S.S. și Anglia (despre care S.U.A. au avut știință) privind zonele de competență militară exclusivă, „Canalul" Cairo a rămas mut pentru București ; a rămas deschis cel de la Stockholm, care privea negocierile de armistițiu ale guvernului cu Uniunea Sovietică.

Noaptea 20—21 august. Are loc o nouă ședință conspirativă în vederea stabilirii ultimelor amănunte ale acțiunii. Se hotărăște ca insurecția să fie declanșată la 26 august, cu posibilitatea devansării ei, în funcție de evenimente, la 24 august. Ziua de 25 august a fost fixată pentru negocieri în vederea formării guvernului, tot atunci urmînd a fi decisă modalitatea de arestare a lui Ion Antonescu.

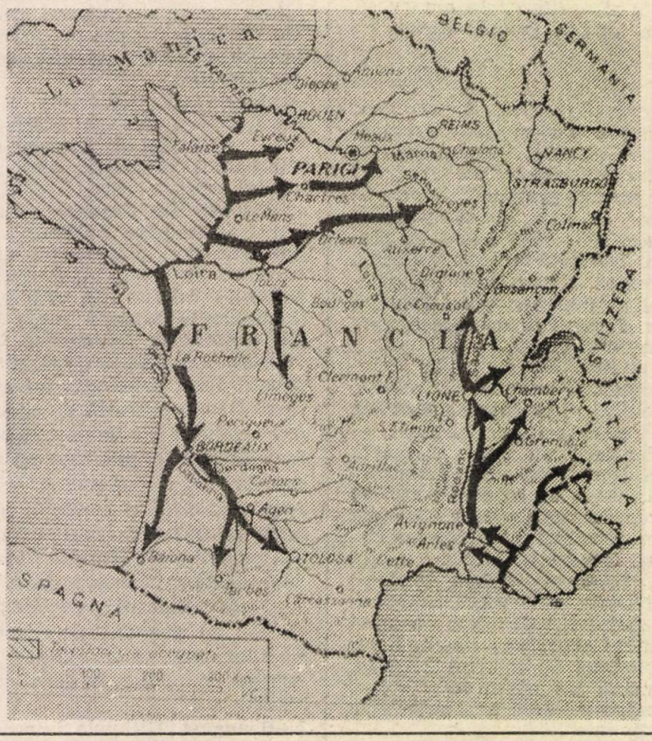

Operațiunile militare aliate în Franța, august 1944

20 august. Se declanșează operațiunea ofensivă sovietică împotriva grupului de armate „Ucraina de sud" dislocat între Carpații Orientali și Marea Neagră. În prima zi a ofensivei trupele sovietice fac o breșă adîncă de 25 km și largă de circa 70 km.

21 august. În S.U.A. la Dumbarton Oaks a început conferința celor 3 mari puteri ale coaliției antihitleriste (U.R.S.S., S.U.A. și Marea Britanie). Țelul principal al acestei întîlniri este acordul asupra structurii și compoziției Consiliului de Securitate al O.N.U.

22 august. Hitler ordonă reprimarea fără cruțare a insurecției din Paris. Ordinul specifica expres : „Parisul nu trebuie să cadă în mîinile inamicului ; dacă orașul este pierdut, să fie transformat într-un cîmp de ruine".

La orele 17, Ion Antonescu se întoarce la București după o vizită de 72 de ore pe frontul din Moldova. În întrevederile pe care le-a avut la Bacău — la comandamentul Armatei a 4-a române — sau la Slănic-Moldova — comandamentul grupului de armate german „Ucraina de sud" — el și-a format convingerea că în fața înaintării sovietice singura posibilitate de rezistență o oferă aliniamentul Carpații Orientali — linia fortificată Focșani-Nămoloasa-Galați-Dunărea maritimă. În acord cu comandantul grupului de armate „Ucraina de sud", general-colonel H. Friessner, el a decis replierea în etape succesive pe acest aliniament. Despre întrevederea sa cu Friessner, Ion Antonescu avea să declare că „după discuțiuni și argumente s-a ajuns și pentru armata a 3-a și a 4-a (cele două armate românești subordonate grupului de armate Ucraina de sud) la concluziunile mele în ce privește succesiunea operațiilor și a rămas să se dea ordine în consecință".

Seara. Întors de pe front, Ion Antonescu are o întrevedere cu K. Claudius, imputernicitul Germaniei pentru probleme economice în România, în fapt un „superministru plenipotențiar". Potrivit unui document german, Claudius a căpătat impresia în urma acestei convorbiri că „mareșalul dorește să aibă mînă liberă pentru a face o încercare disperată de desprindere din război numai în cazul că se va produce o prăbușire a frontului".

(Va urma)

Florin Constantiniu,
Mihail E. Ionescu

Euratom, energie și „adaptare la realități"

Euratom a revenit în actualitate. După cum „piața liberă" a petrolului de la Rotterdam continuă să alimenteze dezbateri ministeriale. Problemele energetice, în toate laturile lor, generează preocupări în Piața comună, ca și la scară mondială.

Vara, cu zilele ei mai lungi și cu abundența solară, nu poate face uitate dosarele acute ale unei lumi îngrijorată de viitorul ei. Atmosfera festivă de la Strasbourg s-a destrămat, discursurile generoase aparțin arhivelor dar, din mulțimea de teme abordate la tribuna parlamentului vest-european, „La Libre Belgique" semnala criza energetică drept „sfidarea majoră" cu care este confruntată Piața comună. Dosarul energetic este „capul de afiș" al preocupărilor C.E.E., prioritate logică, dată fiind dimensiunea mondială a crizei. În dezbaterile de la Strasbourg, această idee s-a regăsit în discursul șefului diplomației irlandeze, președinte în exercițiu al Consiliului ministerial, ca și în alocuțiunea lui Roy Jenkins, președintele Comisiei C.E.E. Ei au evocat „răspunsul concertat" la problemele actuale ale crizei, elaborat în reuniunile la nivel înalt de la Strasbourg și Tokio, necesitatea de a nu se reacționa cu ușurință, fără înțelegerea gravității situației, la evoluția în curs, pledînd pentru cultivarea „unui simț mai dezvoltat al responsabilităților comune, o mai mare voință de a împărți sacrificiile și de a adopta împreună deciziile". Jenkins atrăgea atenția asupra „fragilității economiei occidentale", considerînd că dezvoltarea economică nu mai trebuie condiționată de consumul petrolier (cei ce nu se vor adapta realităților riscă să devină, în anii 90, „dinozaurii lumii industrializate").

„Cei nouă" au schițat la Strasbourg, în cadrul întîlnirii la nivel înalt, o strategie comună. Economia de energie a fost considerată „resursa nr. 1". În acest moment, adăugîndu-se dezideratul accelerării cercetărilor pentru a pune în valoare modalități capabile să suplinească petrolul. „Frontul comun" există, dar, în același timp, fiecare țară este preocupată de propriile ei probleme, deoarece criza energetică nu ocolește pe niciunul din componenții C.E.E. — cu un grad de dezvoltare mai înalt sau cu rămîneri în urmă, cu o economie mai stabilă sau mai puțin stabilă, cu un potențial mai mare sau mai mic.

La întîlnirea tradițională a miniștrilor de externe ai celor nouă, desfășurată în urmă cu cîteva zile la Bruxelles, pe masa negocierii s-au aflat, din nou, dosare inseparabile de grija fundamentală a planetei : energia. S-a discutat, astfel, despre „piața liberă" de la Rotterdam. S-a realizat un acord de principiu pentru a frîna specula cu petrol practicată pe această piață (unde se negociază, în prezent, 5 la sută din consumul C.E.E. și unde R.F.G. își asigură 30 la sută din cantitatea necesară aprovizionării sale) ; un acord-cadru care exprimă voința de a înregistra tranzacțiile spre a bloca creșterile artificiale de prețuri. Importatorii de petrol urmează să comunice cantitățile achiziționate și prețul tranzacțiilor, date ce se vor centraliza la Comisia C.E.E. Mecanismul tehnic n-a putut fi, însă, adoptat. R.F.G. (care se aprovizionează masiv la Rotterdam) și Olanda (beneficiară a sistemului) s-au pronunțat pentru o așteptare condiționată de atitudinea concretă a S.U.A. și Japoniei. Bonnul și Haga consideră că înregistrarea tranzacțiilor la Rotterdam trebuie corelată cu o măsură similară pe alte „piețe libere", ceea ce nu se poate realiza decît cu concursul activ al Washingtonului și Tokioului. Astfel, locul tranzacțiilor speculative s-ar deplasa de la Rotterdam la Singapore sau în Caraibe. Argumentul nu convinge pe francezi, care solicită acțiuni imediate, energice, fără să se aștepte scurgerea săptămînilor și lunilor. Întîrzierea, se crede, are darul să îngreuneze realizarea angajamentelor comune privind plafonarea importurilor de petrol (470 000 000 tone, anual, pe ansamblul C.E.E., cantitate ce urmează a fi defalcată pe țări). Nemulțumirea Parisului este evidentă în fața tacticii adoptate de partenerii săi.

În acest context, intervine demersul francez în privința Euratom („Comunitatea vest-europeană a energiei nucleare" — componentă a Pieței comune, înființată la 25 martie 1957). Obiectivul ar fi, potrivit ziarului „Le Figaro", de a asocia domeniul nuclear unei politici energetice comune. Se degajă părerea că o armonizare a politicilor naționale implică o deplină posibilitate de valorificare a resurselor proprii, în consens cu voința suverană. Din acest punct de vedere, tratatul pe baza căruia s-a născut, în 1957, Euratomul suferă de deficiențe. Henri de Kergorlay amintește, în „Le Figaro", că generalul de Gaulle — dobîndind puterea în 1958 — l-a considerat în contradicție cu opțiunile sale de independență națională. A urmat un efort continuu, pentru a se obține dezamorsarea a ceea ce a fost considerată drept „o redutabilă mașină infernală a supranaționalității". Același viciu al supranaționalității îl semnala și „L'Humanité". Documentul a rămas, în mare măsură, „literă moartă", dar o acțiune de dată recentă a Belgiei, în fața Curții de justiție, l-a reactualizat. În Franța, decizia forului judiciar care a confirmat atribuțiile Comisiei de la Bruxelles în domeniul nuclear, bazîndu-se pe stipulațiile de esență supranațională ale tratatului, a declanșat indignare și neliniște. Pentru a elimina inconvenientele generate de textul din 1957, elaborat într-o perioadă în care energia nucleară nu depășise prea mult faza experimentală (cum observa „France Presse"), Parisul a solicitat reformularea capitolului 6 al tratatului. Memorandumul francez urmărește :

a) să pună capăt monopolului agenției de aprovizionare a Euratomului asupra materialelor fisionabile ;

b) să se respecte drepturile legitime ale celor ce fac investiții și ale statelor care au încurajat sau facilitat aceste investiții ;

c) să se promoveze principiul nediscriminării între statele membre, fără să se afecteze „interesele legitime" ale celor ce au efectuat investițiile necesare.

„L'Aurore" consideră că Franța a dorit să pună statele membre ale C.E.E. „în fața responsabilităților lor în materie nucleară", într-un moment în care diversificarea surselor energetice — spre a înlocui petrolul tot mai scump și mai rar — devine imperativă. Reacțiile imediate poartă semnul prudenței. Se atribuie statelor mici (Olanda și Belgia) rezerve legate de o modificare ce ar avantaja potențialele mai mari de investiții. La Paris se subliniază că, în esență, este necesară „o adaptare la realitățile industriale de astăzi" („Le Matin").

Deliberările pe marginea memorandumului se vor produce după vacanța de vară, abia în septembrie. Acuitatea crizei energetice obligă, însă, la căutări grabnice în domeniul noilor surse de energie. Un program comunitar în această direcție va fi finanțat cu 105 milioane E.C.U. (o unitate de cont vest-europeană reprezintă 5,8 franci francezi sau 1,37 dolari). Plafonarea importurilor de petrol și relansarea energiilor capabile să înlocuiască țițeiul — binomul acesta exprimă esența obiectivului economic prioritar al C.E.E. Ceea ce, se subliniază, presupune politici naționale coerente și armonizarea lor în cadrul comunitar.

E. O.

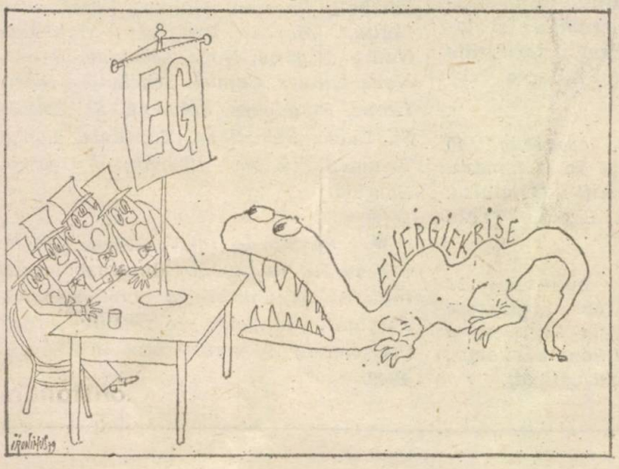

Piața Comună confruntată cu criza energiei — în viziunea caricaturistului de la „Süddeutsche Zeitung"

ROMA

Un guvern „de așteptare"?

Devenită, pe măsura scurgerii timpului, mai complicată decît era înainte de alegeri, criza guvernamentală italiană pare să fi ajuns, în sfîrșit, pe punctul de a fi rezolvată. Premierul desemnat, fostul ministru al finanțelor, Filippo Maria Pandolfi (51 de ani), se declară, în orice caz, „optimist, chiar dacă dificultățile rămîn".

După eșuarea tentativelor democrat-creștinului Giulio Andreotti și socialistului Bettino Craxi, șansele unui al treilea premier desemnat de a forma un guvern apăreau minime în ochii observatorilor de la Roma. Numirea, de către președintele Sandro Pertini, a fostului ministru de finanțe, Filippo Maria Pandolfi a fost, însă, în măsură să nască un optimism prudent.

De ce Pandolfi va reuși acolo unde Andreotti și Craxi n-au avut succes ? În primul rînd, datorită faptului că lungirea acestei și așa foarte lungi crize politice (declanșată la 31 ianuarie, anul trecut, și marcată de alegerile anticipate pe care, azi, toată lumea le consideră la Roma o eroare) devenise periculoasă într-un moment de gravă criză economică, socială și energetică (rata inflației — 15 la sută ; 2 milioane șomeri ; în unele orașe, ca Roma, automobilele nu mai pot circula din lipsa carburantului de la stațiile de benzină). În al doilea — dar nu în ultimul rînd — pentru că personalitatea însăși a noului premier desemnat este de natură să asigure o oarecare „neutralitate" a echipei pe care o va forma. Căci, spre deosebire de ceilalți doi, Filippo Maria Pandolfi, deși democrat-creștin, este considerat, mai degrabă, un tehnician decît un om politic. Și, deși programul său de guvernare nu este cunoscut încă, se presupune că se va inspira din planul trienal ce-i poartă numele, redactat în 1978, și care prevede, între altele, crearea de noi locuri de muncă, menținerea inflației sub pragul de 10 la sută, investiții în sudul subdezvoltat — Mezzogiorno. Bazat pe trei mari idei — energia, inflația și ordinea publică —, programul guvernului „de tranziție" (cvadripartit — democrat-creștini, socialist-democratici, republicani și liberali — și minoritar în parlament) are, deci, șanse să fie acceptat — tehnic vorbind — și de celelalte formațiuni democratice, comuniștii și socialiștii inclusiv.

Pînă acum, P.C.I., deși hotărît să rămînă în opoziție, a cerut lui Filippo Pandolfi, prin vocea secretarului general Enrico Berlinguer, „să-și prezinte, cît mai curînd, guvernul în fața parlamentului", iar P.S.I. și-a rezervat dreptul de a se exprima după ce vor fi „cunoscuți termenii programului guvernamental" (Bettino Craxi). Dacă va avea sprijinul socialiștilor și „neutralitatea binevoitoare" a comuniștilor (France Presse), cabinetul Pandolfi va putea supraviețui întîlnirii cu parlamentul, care-i va da votul de încredere. Italia va avea, atunci, cel de al 42-lea guvern în decurs de 36 de ani, cîți s-au scurs de la înlăturarea fascismului.

Cifra este record în istoria mai nouă a Europei, mobilitatea guvernelor italiene frizînd imobilismul. O afirmație doar aparent paradoxală. Pentru că, într-o societate precum cea italiană, aflată în permanentă mutație și transformare economico-socială, elementul politic — în ciuda schimbării guvernelor și, mai ales, a formulelor guvernamentale — se rotește în jurul aceluiași punct fix — democrația creștină, principalul partid politic al țării, care n-a deținut, însă, niciodată, majoritatea absolută. A avut mereu nevoie, pentru a guverna, de asocierea — în diverse formule — a altor formațiuni politice. De aici — instabilitatea guvernelor, provocată de ruperea unei alianțe sau a alteia, de către un partener sau altul. O permanentă aritmetică — guvernamentală sau parlamentară —, ce a alimentat un anume „stil italian", exprimat în multitudinea cabinetelor, care, practic, au urmat aceeași linie programatică, cu mai perceptibile sau mai puțin perceptibile sinuozități. Faptul a fost de natură să creeze un imobilism departe de a corespunde mutațiilor intervenite în structura unei societăți în plină evoluție.

Cuvîntul de ordine pare să fie, și de această dată, **temporizare.** Așa cum s-a întîmplat ori de cîte ori crizele s-au prelungit pînă în august — luna, prin tradiție, a vacanțelor parlamentare — opțiunea majoritară se îndreaptă spre un guvern „de așteptare". Și — la fel ca în alte dăți — perspectiva este aceea a unui cabinet de compromis, care să gireze afacerile curente ale țării. Deci — o soluție provizorie. Dar, așa cum nu rareori s-a întîmplat, provizoratul poate dura. Pînă la congresul democrat-creștin din primăvara lui '80, în orice caz.

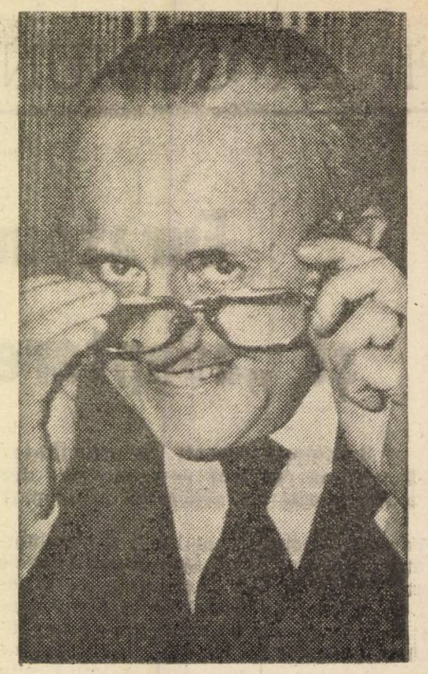

Filippo Maria Pandolfi: „optimist, chiar dacă dificultățile rămîn"

Rodica Dumitrescu

LUSAKA

Reuniunea Commonwealth-ului

La 1 august, a început, în capitala Zambiei, reuniunea la nivel înalt a Commonwealth-ului, deschisă de suverana Marii Britanii, Elisabeta a II-a. Participă 40 de șefi de stat sau de guvern din șase continente. În centrul dezbaterilor : probleme politice actuale ale lumii și, în special, ale țărilor în curs de dezvoltare.

Pentru noul prim-ministru conservator al Marii Britanii și pentru situația din Africa australă, această conferință are o importanță deosebită. Pe de o parte, Margaret Thatcher va avea posibilitatea de a-i întîlni, la nici trei luni de la formarea guvernului, pe toți liderii țărilor Commonwealth-ului, cărora le va putea explica orientările principale ale noului guvern britanic și le va asculta opiniile privind raporturile cu Marea Britanie. Pe de altă parte, poziția față de guvernul

● *Înființat în 1931, The Commonwealth of British Nations grupa dominioanele care obținuseră pînă atunci independența, dar erau apropiate de Regatul Unit prin similitudini instituționale, identitatea suveranului și legături tradiționale, precum și teritoriile dependente. Fundamentul : liberă cooperare a membrilor.*

● *Commonwealth-ul cuprinde 40 membri. După conferința de la Londra, din 1977, au fost primiți : Dominica, insulele Solomon, St. Lucia, Tuvalu și Kiribati.*

● *Commonwealth-ul cuprinde 22 republici, 14 monarhii (care recunosc drept monarh pe regina Elisabeta a II-a) și 4 monarhii naționale (Tonga, Malayesia, Lesotho și Swaziland).*

● *Membrii : Australia, Bahamas, Bangladesh, Barbados, Canada, Cipru, Dominica, Fidji, Gambia, Ghana, Grenada, Guyana, India, Jamaica, Kenya, Kiribati, Lesotho, Malawi, Malayesia, Malta, Marea Britanie, Mauritius, Nauru, Nigeria, Noua Zeelandă, Papua-Nouă Guinee, Samoa, Seychelles, Sierra Leone, Singapore, Solomon, Sri Lanka, St. Lucia, Swaziland, Tanzania, Tonga, Trinidad-Tobago, Tuvalu, Uganda, Zambia.*

● *Consultările între statele membre au loc în întîlnirile dintre primii miniștri (reuniuni la nivel înalt, la doi ani), miniștrii de finanțe și prin intermediul Secretariatului înființat în 1949.*

Muzorewa și de sancțiunile economice aplicate Africii de Sud va domina dezbaterile, de această poziție depinzînd eventualitatea recunoașterii regimului de la Salisbury de către Marea Britanie. Cel puțin din aceste două unghiuri de vedere, reuniunea Commonwealth-ului este un eveniment politic central.

Pentru majoritatea celor din afara lumii anglo-saxone sau pentru un observator care urmărește numai evenimentele din primul plan al scenei politice mondiale, o reuniune la nivel înalt a membrilor Commonwealth-ului poate părea — acum, cînd și în urmă cu cîțiva ani — într-o anumită măsură, anacronică. Totuși, situația este alta : Commonwealth-ul — organizație care a reușit să depășească unele momente critice ale acestui deceniu — încearcă să se adapteze fenomenelor noi ale lumii contemporane.

Commonwealth-ul este o organizație care cuprinde 40 de membri (cu cinci mai mult decît în 1977), state de pe toate continentele pe care se întindea cîndva imperiul britanic și, prin urmare, toate de limbă engleză. Commonwealth-ul a rămas, după destrămarea imperiului britanic, un fel de asociație în care, în ciuda uriașelor diferențe de dezvoltare, cultură și mentalitate, membrii săi încearcă să instituie între ei relații de un tip special atît în domeniul economic și comercial, cît și în problemele culturale, de educație și chiar parlamentare.

Organizația este, în mod limpede, eterogenă, cuprinzînd state dezvoltate și state în curs de dezvoltare și, pe alt plan, chiar state între care există diferende. Dar, oricît ar fi de surprinzător, faptul acesta nu a împiedicat nici menținerea organizației, care dovedea facultăți de adaptare, nici sporirea și adîncirea legăturilor dintre membrii ei. Pentru a sugera amploarea acestei organizații, e suficient să amintim că țările Commonwealth-ului cuprind un sfert din populația lumii, produc o însemnată cantitate de bunuri de consum și o și mai însemnată cantitate de materii prime.

Din activitatea Commonwealth-ului, în ultimii ani, se pot desprinde cîteva caracteristici care par să indice și sensul în care se va dezvolta această organizație. În primul rînd, contrar părerilor pesimiste de la începutul deceniului (tot în timpul unui guvern conservator în Marea Britanie), urmare și a dificultăților create de vînzările de arme britanice către Africa de Sud dezavuate de statele independente ale Africii și de aderare la Piața comună — care a avut un impact serios asupra unui mare număr de membri, chiar asupra unor state dezvoltate economic, cum sînt Australia și Noua Zeelandă — Commonwealth-ul nu s-a destrămat. Guvernul de la Londra a solicitat și, parțial, a obținut acorduri care prelungesc legăturile comerciale speciale cu membrii Commonwealth-ului, încît, astăzi, Marea Britanie își menține raporturile atît cu partenerii din C.E.E., cît și cu partenerii tradiționali.

În al doilea rînd, activitatea mulțimii de organisme și instituții din cadrul Commonwealth-ului s-a intensificat și au fost extinse cooperarea și schimburile comerciale între membri. Un exemplu concludent îl oferă activitatea Corporației pentru dezvoltare (Commonwealth Development Corporation), organ creat în 1948 pentru investiții destinate dezvoltării. Raportul anual publicat în mai a.c. precizează că, în 1978, totalul investițiilor pentru 250 proiecte în peste 40 de țări (nouă în afara organizației) a atins 379 milioane lire sterline, cu 59,2 milioane mai mult decît în anul dinainte. Din această sumă, peste 230 milioane au fost destinate țărilor din Africa.

În al treilea rînd — și faptul acesta este cel mai important — Commonwealth-ul a devenit mai receptiv la problemele de amploare internațională. Rolul principal în promovarea noilor tendințe pozitive din viața internațională revine tinerelor state independente ale organizației — care aparțin lumii în curs de dezvoltare și țărilor nealiniate. Ultimele reuniuni ale organizației au evidențiat depășirea limitării dezbaterilor la strictele probleme de cooperare economică, imprimîndu-se întrunirilor un pronunțat caracter politic și înscriindu-le în contextul mai larg al raporturilor dintre statele industrializate și cele în curs de dezvoltare, al abordării problematicii care preocupă lumea a treia : ajutorul pentru dezvoltare, materiile prime, energia. Prin eforturile acestor state și prin această nouă tendință din cadrul organizației, țările Commonwealth-ului își aduc o contribuție la o nouă abordare a fenomenelor lumii contemporane. Preocupările țărilor membre ale Commonwealth-ului, în majoritate țări în curs de dezvoltare, au fost marcate, în ultimii ani, de eforturile spre realizarea unei noi ordini economice, iar reuniunea la nivel înalt de la Londra, din 1977, a evidențiat puternic aceste eforturi. Agenda reuniunii de la Lusaka indică continuarea acestor preocupări : situația economică mondială și, cu deosebire, efectele creșterii prețului petrolului asupra țărilor în curs de dezvoltare, cît și a celor dezvoltate, ajutorul economic pentru statele lumii a treia, situația refugiaților din Indochina ș.a.

În sfîrșit, cum o mare parte din statele membre se află în Africa (dar, desigur, nu aceasta este rațiunea esențială), Commonwealth-ul se arată foarte preocupat de situația concretă din Africa australă, mai cu seamă după două evenimente importante ale acestui an : revenirea conservatorilor britanici la putere și așa-zisa „reglementare internă" din Rhodesia. Raportul secretarului general al Commonwealth-ului, Shridat S. Ramphal, dat publicității în urmă cu două săptămîni, afirmă că eșecul planului anglo-american „este datorat, în mod esențial, intransigenței regimului de la Salisbury", iar „soluționarea internă" nu este decît „o tactică de a cîștiga timp", prin urmare „neacceptabilă". Nu este de așteptat ca reuniunea de la Lusaka să ia decizii obligatorii pentru membri, dar pozițiile țărilor membre — cunoscute deja : de respingere a regimului din Rhodesia — vor putea avea un impact asupra viitorului demers britanic.

Conservatorii înclină să recunoască „reglementarea internă", dar protestele celorlalte state africane au împiedicat, pînă acum, o decizie în acest sens. (Margaret Thatcher a declarat că, după conferință, va înainta noi propuneri „pentru toate părțile aflate în conflict"). În plus, conservatorii ar înclina spre ridicarea sancțiunilor către Africa de Sud — un alt act căruia membrii africani ai Commonwealth-ului i se opun.

Noul guvern de la Londra dorește, între altele, să-și întărească raporturile cu ceilalți parteneri din Commonwealth , și să fie „puntea de legătură" între aceștia și C.E.E. sau statele industrializate. O decizie dezavuată ar compromite nu numai această dorință, dar ar putea diminua sau chiar îngheța raporturile economice și, în perspectivă, amenința, din nou, Commonwealth-ul cu destrămarea. Guvernul Thatcher este departe de a dori o asemenea evoluție. Reuniunea de la Lusaka va fi, de aceea, un test în două direcții : pentru acțiunile ce vor fi întreprinse în viitorul imediat ; și pentru puterea de adaptabilitate și viabilitatea Commonwealth-ului.

Stelian Țurlea

WASHINGTON

Remanierea, Congresul și pachetul energetic

Rezolvate și ultimele numiri în posturile guvernamentale, atenția președintelui american s-a concentrat asupra raporturilor cu Congresul și aprobarea pachetului de măsuri în domeniul energetic

Jimmy Carter : „Dacă grupurile petroliere vor învinge, nu ne vom putea atinge obiectivele economice".

Săptămîna trecută, președintele Jimmy Carter a încheiat completarea posturilor rămase vacante în guvern cu personalități care au fost bine primite de oamenii politici sau economiștii americani. Moon Landrieu, primar al New Orleans-ului, a fost numit ministru al locuințelor și dezvoltării urbane ; Landrieu are „o reputație națională de bun administrator" și întreține relații extrem de cordiale cu senatori de marcă. Neil Goldschmidt, primar la Portland, a fost numit ministru al transporturilor ; e cunoscut pentru a fi reușit organizarea unuia din cele mai bune sisteme de transporturi din Statele Unite. În sfîrșit, în fruntea Băncii rezervelor federale — Fed (funcția aceasta nu se numără printre cele guvernamentale, dar de politica Băncii depinde și succesul Administrației în probleme economice) a fost numit Paul Volcker, președintele Fed din New York, personalitate cu o reputație internațională, care s-a pronunțat constant pentru lupta împotriva inflației și stabilitatea dolarului și care, potrivit economistului Leonard Santow, se bucură de „o completă credibilitate în interiorul și în afara Statelor Unite".

În prima conferință de presă din ultimele două luni, ulterioară acestor numiri, președintele american a respins categoric criticile unor comentatori, ale unor congresmeni republicani și ale senatorului Henry Jackson, precizînd că „nu trebuie să-și ceară scuze" pentru schimbările efectuate în cabinet și nu le regretă, întrucît ele au creat „o nouă echipă, mai puternică, combativă, și competentă". Țara are nevoie de o voce fermă, puternică la Casa Albă — consideră președintele — de o imagine de coeziune a Administrației și de o bună cooperare între toate ramurile guvernului — ceea ce s-a obținut prin remaniere.

Practic, a reieșit mai limpede în ultimele zile că există, în mod evident, o modificare în stilul conducerii, dar nu și o modificare de substanță în politica Administrației. Fiecare departament va continua să se preocupe de problemele Administrației și nu noul secretar general al Casei Albe, Hamilton Jordan. (Purtătorul de cuvînt Jody Powell a declarat „absurde" afirmațiile potrivit cărora acesta va lua deciziile majore în domeniile energiei, economiei sau politicii externe). Casa Albă rămîne angajată în reforma sistemului de asigurări și al sănătății, în reducerea costurilor de spitalizare, în promovarea unor transporturi mai eficiente. În politica economică, se apreciază că nu vor fi schimbări, cu toate datele sumbre de ultim moment — potrivit cărora, dacă inflația va continua să se mențină la procentul atins în primul semestru (13,2 la sută), 1979 va fi anul cel mai rău, din acest punct de vedere, de după 1946. Noul ministru al finanțelor, William Miller, recunoscînd că recesiunea este, de acum, o realitate, afirma : „Am fost împinși în recesiune de creșterea prețurilor la petrol. Dar vom continua să combatem, înainte de toate, inflația. Nu trebuie să relansăm economia cu noi cheltuieli publice, ci să sprijinim categoriile mai defavorizate". În sfîrșit, au fost respinse și opiniile potrivit cărora recentele măsuri ar fi destinate exclusiv perspectivelor realegerii lui Jimmy Carter, în 1980, ca președinte ; aceste perspective nu vor cîntări mai mult decît sfaturile experților în deciziile prezidențiale.

De altfel, în acest sens a fost înțeleasă și insistența președintelui pentru adoptarea urgentă a măsurilor energetice prezentate la 15-16 iulie. A fost trimis Congresului proiectul de creare a unei „bănci pentru dezvoltarea energiei solare". Comitetul pentru problemele interne al Camerei Reprezentanților a aprobat înființarea „Comisiei de mobilizare în probleblemele energetice", care va avea autoritate asupra tuturor proiectelor energetice nenucleare și va desemna, anual, 24 proiecte prioritare, dintre care 12 de maximă urgență. Proiectului referitor la împuterniciri speciale acordate președintelui pentru raționalizarea carburanților în caz de necesitate, Camera Reprezentanților i-a adăugat un amendament limitativ, socotit de președinte o dovadă de „timiditate" a legislatorilor. Legea privind impozite speciale asupra „superprofiturilor" obținute de companiile petroliere a fost, însă, aprobată de Camera Reprezentanților și se află în dezbaterea Senatului. Suma de 142 milioane dolari prin care s-ar finanța viitorul program energetic ar urma să fie obținută din aceste impozite cărora companiile petroliere li se împotrivesc.

„Marea majoritate a poporului american — declara Jimmy Carter — sprijină un asemenea impozit. Lobby-ul petrolier va duce, însă, o luptă îndîrjită pentru anihilarea proiectului de lege. Dacă grupurile de interese petroliere vor învinge, nu ne vom putea atinge obiectivele în domeniul energetic. Voi face, însă, tot ce stă în puterile mele pentru a obține această lege, deoarece de ea depinde securitatea energetică a Americii și este de importanță crucială pentru viitorul țării". Cu toate că, anterior, se anunțase un sprijin bipartizan pentru acest proiect, lobby-ul petrolier („care n-a fost niciodată atît de puternic" — Thomas O'Neill, președintele Camerei Reprezentanților) susține, încercînd să blocheze legea, că impozitul ar fi „inutil și contraproductiv".

Congresul va intra în vacanță, pentru o lună, la 3 august. Este cert că întreg pachetul de măsuri energetice propuse de președinte nu va fi aprobat decît în octombrie. Dar, pînă atunci, o dată Administrația reorganizată, președintele va încerca să dea un alt curs evenimentelor.

S. Ț.

MANAGUA

Consolidarea noului regim

După eliberarea țării și instalarea guvernului de reconstrucție națională, în Nicaragua se simte din plin febra reconstrucției. O amplă mobilizare pe fronturile refacerii, reorganizarea întregii țări, formarea unui cabinet ministerial, a unei noi armate, elaborarea unei noi Constituții, ce va fi supusă referendumului popular se numără printre obiectivele cărora li s-a acordat prioritate.

Măsurile privind soarta națiunii sînt din cele mai complexe, ele urmărind, în momentul de față, revenirea țării la o viață normală. Reconstrucția privește azi refacerea imobilelor afectate, a căilor de transport, precum și reglementarea gravei probleme a lipsei de alimente. Activitatea productivă tinde să se mobilizeze, prin repunerea în funcțiune a întreprinderilor care nu au avut de suferit de pe urma războiului ; țăranii și-au reluat muncile agricole ; serviciile publice revin la o funcționare firească. Din numeroase părți se remarcă organizarea unui fond internațional de sprijinire a reconstrucției în Nicaragua. Asemenea inițiative au venit din partea Organizației Statelor Americane, a F.A.O., a numeroase state ale lumii.

Printre măsurile luate de oficialități se numără și naționalizarea sectorului bancar, după care ar urma — au declarat membri ai juntei — industriile minieră, forestieră și de pescuit. Pe plan militar, se are în vedere reorganizarea armatei populare, care vizează asigurarea unei mai mari capacități defensive, împotriva unor eventuale agresiuni. Soldații trimiși la frontieră — a anunțat Direcțiunea Națională a Frontului Sandinist — au ca sarcină să controleze o eventuală revenire „a reacțiunii nicaraguane și internaționale". Eforturile pentru asigurarea calmului au făcut ca refugiații să înceapă să se întoarcă în număr mare în țară.

În plan extern, Nicaragua a solicitat admiterea sa în cadrul mișcării nealiniaților, exprimîndu-și speranța că va participa la reuniunea la nivel înalt ce va avea loc, în august, la Havana. „Nicaragua va solicita ajutor din partea țărilor nealiniate și va iniția o nouă politică de apropiere față de țările socialiste", a declarat Sergio Romirez, unul din membrii juntei. Pe de altă parte, căderea regimului Somoza înseamnă ruperea tuturor alianțelor militare contractate anterior de fostul regim. Nicaragua își propune să întrețină relații cu toate țările, pe baza respectului reciproc al suveranității. Referitor la raporturile cu S.U.A., ministrul nicaraguan de interne, Tomas Borge, a declarat că, „în pofida erorilor comise de S.U.A. în Nicaragua, regimul sandinist scontează să aibă relații diplomatice normale cu guvernul american". Noul ambasador al acestei țări și-a prezentat, de altfel, scrisorile de acreditare.

Expresii ale bucuriei libertății

Important este că noul regim beneficiază de larg sprijin popular, de adeziunea maselor la vasta acțiune de reconstrucție în toate planurile — politic, economic și social. Guvernul a fost recunoscut, pe plan internațional, de un mare număr de state ale lumii, acest proces fiind în curs. Totul atestă că schimbările profunde din Nicaragua au răspuns unei necesități obiective, înlăturarea dictaturii fiind în consens cu deziderate mereu afirmate ale celor mai largi pături ale populației nicaraguane, deziderate cerînd instalarea, după decenii de opresiune, a unui guvern democratic în țară.

A. V.

DELHI

Premise complexe pentru noul guvern

Deznodămînt în criza politică din India : desemnarea unui nou premier și formarea cabinetului său. Sarcina alcătuirii noului guvern a revenit, la sfîrșitul săptămînii trecute, lui Charan Singh, lider al formațiunii recent înființate : Janata-laic.

Numirea lui Charan Singh a pus capăt crizei politice, declanșată în India prin demisia, la 15 iulie, a premierului Morarji Desai, criză considerată drept una din cele mai serioase pe care le-a cunoscut această țară după obținerea independenței : a fost pentru prima oară cînd un prim-ministru indian a fost constrîns să-și părăsească postul în mijlocul unei legislaturi. Se crease, totodată, situația dificilă în care nici una dintre formațiunile politice nu mai dispunea de majoritate parlamentară, deci, fiecăreia îi era imposibil să formeze singură un nou guvern, fiind obligată să recurgă la o strategie a alierii cu alte partide. Soluție care, de asemenea, nu s-a dovedit deloc ușoară, în condițiile polarizărilor produse în anii din urmă pe scena politică din India, a divizărilor și defecțiunilor înregistrate atît de principalul partid din opoziție — Congresul Național Indian —, cît și, în ultimul timp, de fostul partid de guvernămînt — Janata.

Recentele evoluții politice au avut la bază procesul de dezmembrare suferit de formațiunea Janata — în fapt, o coaliție de cinci partide, adusă la cîrma țării prin alegerile generale din 1977, cînd obținea o largă majoritate parlamentară. În numai cîteva zile, la mijlocul lunii trecute, ea pierdea această majoritate prin retragerea din rîndurile sale a circa 90 de parlamentari, care formau un nou partid : Janata-laic. Pierderea majorității în parlament și, în același timp, demisia a 13 dintre membrii cabinetului îl determinau pe premierul Morarji Desai să-și prezinte propria demisie.

Cele 27 de luni de guvernare Janata au însemnat pentru India, printre altele ; încetarea legii marțiale (instaurate între anii 1975—77 de fostul premier Indira Gandhi), restaurarea democrației parlamentare, inițierea unei politici de descentralizare industrială și de relansare a dezvoltării rurale, punerea bazelor unei reforme a educației.

Nu s-a reușit, însă, a se găsi soluții durabile unor conflicte care reflectau creșterea treptată a nemulțumirii sociale și care au devenit cu deosebire grave la începutul acestei veri. Existența unor rezerve externe importante (aproximativ șapte miliarde de dolari) și a unor stocuri-record de cereale (20 milioane tone) nu și-au găsit corespondent în stimularea economiei și în combaterea eficientă a șomajului. Nivelul ridicat al stocurilor alimentare a fost explicat de comentatorii situației indiene, în special, prin slaba putere de cumpărare a populației, ca și prin tactica promovată de patroni și marii fermieri, interesați să mențină salarii scăzute și o mînă de lucru ieftină și la discreție. Presiunea exercitată de aceste din urmă cercuri asupra fostului guvern l-a stînjenit în acțiunea sa. În plus, activitatea fostului partid guvernamental Janata a fost stingherită de caracterul său eterogen, de modul diferit în care diversele sale componente concepeau o serie de măsuri economice și sociale.

Săptămîna trecută, fostul premier Morarji Desai a primit, odată cu Charan Singh, sarcina studierii șanselor rezolvării crizei, în speță, a obținerii unui sprijin din partea altor partide pentru a se putea

→

Charan Singh (77 ani), al cincilea premier al Indiei

Evoluții în Sinai

Un nou teritoriu din Peninsula Sinai, cu o suprafață de 6 140 kmp, a revenit, la 25 iulie, sub suveranitatea Egiptului, la încheierea celei de-a doua faze a retragerii israeliene din regiune. Ceremonia marcînd încheierea acestor operațiuni a avut loc la Bir Nasseb, în Sinai. Drapelul israelian a fost coborît de pe catarg (în imagine), *pentru a fi înlocuit cu cel egiptean. La ceremonie — desfășurată la două luni după retragerea din El Arish, conform tratatului de pace egipteano-israelian — au participat oficialități militare din cele două țări. Zona eliberată acum are — potrivit agențiile de presă — o importanță mai ales strategică și reprezintă a doua porțiune a teritoriului pe care Israelul trebuie să-l retrocedeze Egiptului în decurs de nouă luni de la intrarea în vigoare a tratatului de pace. A treia etapă a retragerii sale va avea loc în următoarele două luni. Cînd și această operațiune va fi încheiată, Egiptul va controla două treimi din Sinai, iar restabilirea suveranității sale asupra întregii peninsule este prevăzută pentru 1982.*

Paralel cu concretizarea acestor prevederi ale tratatului de pace, o problemă controversată — legată de supravegherea aplicării lui — a apărut în ultima săptămînă, după ce Consiliul de Securitate a hotărît să nu mai reînnoiască mandatul forței de urgență a O.N.U. pentru menținerea păcii în regiune, mandat expirat în aceeași zi cu finalizarea celei de-a doua etape a retragerii israeliene. Amintim că această forță se afla în Sinai de la sfîrșitul lui 1973. Anunțînd retragerea ei, secretarul general al O.N.U. a precizat că, în zonă, vor rămîne doar observatori militari ai Organismului Națiunilor Unite pentru supravegherea armistițiului din Orientul Mijlociu (ONUST), compus din 150 de soldați și ofițeri originari din 17 țări. Prin purtătorul său de cuvînt, Departamentul de Stat al S.U.A. a opinat că ei reprezintă „o forță viabilă pentru supravegherea retragerii israeliene din Sinai", dar Israelul apreciază ca „inacceptabilă" soluția preconizată (întrucît, se afirmă la Tel Aviv, O.N.U. nu a recunoscut tratatul de pace egipteano-israelian). Pentru soluționarea acestei probleme, au loc, în prezent, consultări între capitalele interesate.

realiza o majoritate parlamentară, şi implicit, dreptul de a forma un nou guvern. Fiecare din cei doi au remis preşedintelui Indiei, Neelam Sanjiva Reddy, cîte o listă cu deputaţii care se angajau să-i sprijine. Deoarece pe fiecare din aceste liste figurau 280 de nume — deşi Camera inferioară a parlamentului indian nu numără decît 538 de membri votanţi — era evident că aproximativ 20 de nume figurau pe ambele liste. După departajare, preşedintele Sanjiva Reddy a considerat că Charan Singh era susţinut de mai mulţi deputaţi, şi i-a încredinţat formarea noului cabinet.

Sîmbătă, în momentul depunerii jurămîntului în faţa preşedintelui ţării, premierul Charan Singh s-a prezentat însoţit doar de opt din membrii guvernului. Din aceştia, şapte aparţin partidului Janata-laic ; din partea Congresului Naţional Indian (tradiţional) nu a fost prezent decît Y. Chavan, liderul parlamentar al formaţiunii. Alţi şase miniştri, membri ai C.N.I. (tradiţional) s-au retras în ultimul minut dinaintea ceremoniei, din cauza unor divergenţe exprimate în rîndurile propriului partid. În perspectiva votului de învestitură pe care noul guvern urmează să-l primească peste trei săptămîni, şi, de asemenea, a pregătirii viitoarelor alegeri generale, a fost apreciat drept nepotrivit faptul că toţi cei şase făcuseră parte din guverne conduse de Indira Gandhi în timpul legii marţiale (1975—77) şi, în plus, că, printre ei, nu figura nici un reprezentant al minorităţilor etnice şi religioase şi al celor o sută de milioane de indieni paria. De altfel, se apreciază că partenerul de coaliţie în guvern al partidului Janata-laic — C.N.I. (tradiţional) — trece printr-o perioadă dificilă, preşedintele său, Swaran Singh, făcîndu-şi cunoscută, zilele trecute, intenţia de a demisiona.

Împreună cu aliaţii săi — C.N.I. (tradiţional) şi Partidul Socialist —, Janata-laic dispune în parlament de aproximativ 200 de mandate, număr aproape egal cu cel al fostei formaţiuni de conducere, Janata, condusă în prezent, după retragerea din viaţa politică a lui Morarji Desai, de fostul vicepremier Jagjivan Ram.

Este adevărat că, la o recentă analiză, Charan Singh apărea ca sprijinit de 262 din cei 538 de deputaţi parlamentari, bucurîndu-se de aportul C.N.I. — I (formaţiunea Indirei Gandhi) şi al unor partide de stînga. Dar, ulterior, lideri ai C.N.I — I au precizat că deşi au acordat sprijinul lui Charan Singh în alegerea sa ca premier, acest sprijin nu se extinde în mod automat asupra guvernului în formare şi că vor aştepta să cunoască programul acestuia înainte de a se pronunţa ; opinii similare au fost pronunţate de reprezentanţi ai Partidului Comunist din India. Astfel, procesul de definitivare a noului cabinet încheiat abia luni, cînd alţi noi miniştri au depus jurămîntul, s-a dovedit extrem de complicat, fiind vorba de necesitatea realizării unui delicat dozaj politic, care să asigure obţinerea învestiturii parlamentare. Format, deci în două etape, actualul guvern indian cuprinde membrii provenind din rîndurile partidelor Janata-laic, C.N.I. (tradiţional), socialist şi un independent.

În legătură cu programul preconizat de noul guvern, într-un mesaj radiodifuzat adresat naţiunii, premierul Charan Singh a declarat că va adopta măsuri ferme pentru îmbunătăţirea actualei situaţii economice şi respectarea legii şi ordinii în întreaga ţară. Prioritatea esenţială a guvernului, a menţionat el, o reprezintă eliminarea şomajului. Se are în vedere, totodată, o politică de încurajare a dezvoltării industriei şi agriculturii. În ceea ce priveşte opţiunile externe ale noului guvern, Charan Singh a menţionat că va fi continuată politica de nealiniere.

Liana Enescu

MADRID

Recrudescenţă teroristă

Aflată în plin sezon estival, Spania a fost zguduită, sîmbătă, de un nou val terorist, purtînd semnătura organizaţiei separatiste basce „E.T.A. politico-militară". Trei bombe au explodat, la interval de cinci minute, pe aeroportul internaţional Barajas şi în două mari gări — Atocha şi Chamartin —, în momentul în care mii de persoane se pregăteau să ia avionul sau trenul pentru a pleca în vacanţă. Bilanţul provizoriu al triplului atentat : şase morţi şi circa 100 răniţi, între care mulţi turişti străini.

Sperînd într-o imediată eficienţă a acordului intervenit între principalele forţe politice basce şi guvernul de la Madrid privind statutul de autonomie al Ţării Bascilor (Euzkadi), Spania a reintrat, brusc, în atmosfera de teroare sub semnul căreia s-a aflat de-a lungul întregului sezon turistic de anul acesta.

Prima explozie — aeroportul Barajas, la 15 kilometri de capitală, unde întreaga aripă a clădirii ce deserveşte liniile interne a fost distrusă. Bomba fusese plasată într-un seif automat pentru bagaje, aflat în interiorul clădirii ; două persoane au fost ucise, două grav rănite, între care un copil, iar alte cinci persoane au fost rănite uşor. Cinci minute mai tîrziu, două alte bombe explodau în principalele gări madrilene. În vechea gară Atocha, situată în sudul oraşului, trei persoane au fost ucise, alte cîteva zeci — rănite. La Chamartin, gară ultramodernă pentru trenuri internaţionale, bomba fusese plasată în spatele unui ghişeu aflat în mijlocul marelui hol central. Zeci de persoane au fost rănite de suflul exploziei, iar o tînără vest-germană a fost ucisă. „În cele două gări şi pe aeroport — transmiteau, în acele momente, agenţiile de presă — domneşte o adevărată psihoză a bombelor. Majoritatea zborurilor au fost suspendate provizoriu, trenurile au plecat cu cîteva ore întîrziere".

Acest val de atentate — amintind „weekend"-ul sîngeros de la 26 mai, cînd 17 persoane şi-au găsit moartea şi altele 60 au fost rănite —, revendicat de „E.T.A. politico-militară", apare ca un act criminal al unei mişcări din ce în ce mai izolate, aflată într-o tragică şi absurdă derută.

Confruntat cu dramatica recrudescenţă a acestui fenomen, care a făcut 97 de victime anul trecut şi 92 anul acesta (alte trei atentate, soldate cu trei morţi, au fost săvîrşite, tot sîmbătă, la Bilbao, împotriva unor membri ai forţelor de ordine), guvernul de la Madrid s-a reunit de urgenţă, pentru a decide măsurile ce se impun. „Ne aşteptam — declara presei primarul socialist al Madridului, Enrique Tierno Galván — la o reacţie violentă a teroriştilor, dar aceste acte lamentabile nu pot avea nici o justificare". La rîndul său, guvernatorul civil al capitalei, Juan José Rosón, a lansat un apel la calm populaţiei.

În Ţara Bascilor, unde exista speranţa unei perioade de acalmie, cel puţin pînă la referendumul din septembrie sau octombrie asupra statutului de autonomie, Consiliul general basc a dat publicităţii un comunicat în care se spune că, în momentul „în care se nasc noi posibilităţi de convieţuire paşnică şi democratică în Euzkadi, aceste atentate „anunţă, fără echivoc, voinţa unora de a împiedica orice consolidare a acestei perspective de autoguvernare, de pace şi democraţie".

În gara Atocha, după explozia bombei depuse într-unul din cofretele pentru bagaje de mînă

Unii observatori apreciază că de momentele de tensiune create profită alte forţe ce încearcă să stăvilească cursul nou, democratic, instaurat în Spania după dispariţia lui Franco. Aminteau, în sprijinul acestei opinii, incidentele izbucnite la 29 iulie la Segovia, în cursul funeraliilor unuia din cei trei poliţişti asasinaţi sîmbătă : la sfîrşitul funeraliilor un grup de tineri, cu drapele franchiste, au intonat, în cîteva rînduri, imnul Falangei „Cara al Sol", strigînd sloganuri împotriva guvernului şi pentru memoria fondatorului Falangei, José Primo de Rivera, şi a lui Francisco Franco...

Vechiul limbaj şi vechile sloganuri n-au fost, aşadar, uitate de nostalgicii unui trecut de tristă memorie, care urmăresc să oprească procesul de democratizare la care s-a angajat Spania. Condamnarea violenţei şi denunţarea fermă a complotului terorist reprezintă unul din principalele elemente ale vieţii politice spaniole. Pentru că, astăzi, Spania, decisă să meargă înainte pe drumul pe care şi l-a propus, o face cu conştiinţa că terorismului şi reacţiunii nu li se poate răspunde numai prin simple declaraţii democratice, ci prin acţiuni concrete, prin fapte explicite şi precise.

R. D.

LUXEMBURG

Schimbare de parteneri

Liberalii au rămas la putere. S-au schimbat, însă, partenerii lor. Ca și rolul pe care-l au în guvern. Partidul lui Gaston Thorn continuă să se afle pe băncile ministeriale cu prețul renunțării la poziția pe care a avut-o în precedenta coaliție. Liberalii s-au resemnat cu postura partenerului minor. Fostul premier Thorn a devenit ministru al afacerilor externe, economiei și justiției. În total, liberalii dețin cinci portofolii. Față de cele șase pe care le au creștin-socialii.

Pierre Werner este șeful noului guvern. Reîntoarcerea conducătorului creștin-social în fruntea cabinetului este consecința logică a victoriei clare pe care partidul său a obținut-o în alegerile din 10 iunie. O victorie clară, care, totuși, nu a eliminat o anumită ambiguitate în viața politică. Căci învingătorii nu puteau să formeze singuri un guvern, deoarece le lipsea majoritatea parlamentară indispensabilă. Formula coaliției trebuia menținută. S-a modificat, însă, componența ei. Liberalii au rămas în guvern, abandonînd pe socialiștii trecuți în opoziție.

Guvernul format de Pierre Werner, la cinci săptămîni după alegeri, și-a expus programul în fața Camerei Deputaților și a obținut învestitura. Declarația premierului a abordat, prioritar, dificultățile economice, fixînd ca obiectiv esențial restructurarea și adaptarea aparatului productiv al țării la condițiile actuale. Un accent deosebit s-a pus pe economia de energie, mai ales de produse petroliere, dat fiind costul crescînd al „facturii" pe care trebuie s-o achite vistieria națională. S-a subliniat, de asemenea, ideea modernizării agriculturii conform specificității luxemburgheze.

Situația parlamentară a noului guvern este confortabilă : 39 locuri din totalul de 59. Dar unii comentatori sînt de părere că „alianța forțată" sau „mariajul din constrîngere" dintre creștin-sociali și liberali riscă să nu dureze prea mult. În Luxemburg, domnește destul scepticism în privința armoniei ce poate fi restabilită între cele două partide și liderii lor care s-au înfruntat violent în proaspăta campanie electorală. Corespondentul ziarului „Le Monde" afirmă că numeroși sînt cei care consideră că guvernul va avea în realitate... doi prim-miniștri și că „șocul previzibil între două caractere atît de diferite" creează semne de întrebare asupra longevității coaliției. De altfel, nu-i vorba doar de conflictele posibile Werner-Thorn, ci și de unele diviziuni semnalate în rîndul creștin-socialilor. „Dozajele minuțioase" și „echilibrele precare" din acest partid riscă să aibă efecte asupra acțiunii guvernamentale.

M. Ramură

REPORTAJ PE GLOB

CIPRU

Ledra Palace – un hotel, un simbol

I. Madoșa

Antica Ledra (mai apoi Levkosia, iar acum Nicosia) a împrumutat numele ei unui hotel pe care presa internațională l-a făcut cunoscut în întreaga lume. Ledra Palace – loc de reuniuni și de diverse întîlniri, uneori de convorbiri pentru soluționarea problemei cipriote. Cartier general al forțelor O.N.U. de menținere a păcii în Cipru și principal obiectiv, în ultimii cinci ani, de pe „linia verde" (Green Line) care separă cele două comunități din insulă. Puțini știu, însă, că renumitul hotel – masiv, impunător, construit în stil venețian, în partea de nord-vest a Nicosiei – a avut și el un simbolic destin în acești ani. Și încă unul deosebit de pilduitor.

Pînă să ajungă la statutul său actual, Ledra Palace a suferit, asemenea întregului Cipru, o dureroasă metamorfoză. Cînd l-am cunoscut prima oară, în februarie 1974, era, s-ar putea spune, imaginea unei insule romantice și prospere, trecînd cu destulă detașare peste germenii unei discordii de pe atunci manifeste. O intrare somptuoasă, străjuită de eucalipți, decorul și ambianța interioarelor păreau, toate, la o distanță apreciabilă de stările de lucruri latente ce aveau să conducă, prin amplificare, la drama cipriotă din iulie-august 1974. Evenimentele din acea „vară fierbinte" au trecut și pe aici ca un adevărat tăvălug. Lupte, parașutiști, cîteva case distruse de obuze. Hotelul, el, a rămas în picioare, dar imaginea lui actuală contrastează, dureros, cu ceea ce clădirea a fost altădată.

L-am revăzut în seara zilei de 14 iunie a.c., cînd, înțelegînd stăruințele mele, un soldat a ridicat bariera din zona cipriotă-greacă și m-a lăsat să pătrund în „zona neutră" unde este situat hotelul. O barieră de aceeași natură se afla la distanță de vreo 70-100 metri, păzită de data aceasta de soldați turci. Iar în mijloc, singur și dezolant, se înalță Ledra Palace. L-am privit îndelung, cu luare aminte și cu destulă tristețe. Somptuoasa intrare de altădată părea, acum, aproape părăginită, iar porțile și gardul dinspre stradă fuseseră blocate cu sîrmă ghimpată. Cîteva geamuri, sparte de gloanțe, erau înlocuite cu cartoane de mari dimensiuni, cu scînduri sau cu ce s-a mai găsit la îndemînă. Doar soldații O.N.U., păzind sau privind de pe balcoane, aminteau, parțial, de ceea ce hotelul a fost altădată. De prima și adevărata lui menire.

Am revenit aici a doua zi dimineața, pentru a asista, împreună cu alți ziariști, la începerea ultimelor negocieri intercomunitare, desfășurate pe baza acordului Kyprianou-Denktaș din 19 mai a.c. Intrarea principală fiind blocată, accesul ziariștilor și apoi al negociatorilor s-a făcut prin grădina cu palmieri din spatele hotelului. Soarele, ambianța matinală, speranțele rostite și nerostite dădeau acelei zile de 15 iunie un aer sărbătoresc. Cît de frumoasă putea fi o dimineață la Ledra Palace ! Și cît de puternice erau, atunci, speranțele unui nou început, ale unor evoluții constructive, pașnice, care să redea insulei cipriote liniștea și pacea îndelung căutate !

În strînsă legătură cu acea atmosferă de speranță și optimism, o scenă memorabilă – despre care s-a mai scris – s-a petrecut atunci pe terasa de marmură din spatele hotelului. Negociatorii fiind intrați în „sala venețiană", unde se desfășurau convorbirile, maiorul Mercer, din trupele O.N.U., devenise un fel de purtător de cuvînt ad-hoc. Curioși, ziariștii vroiau să afle mai multe răspunsuri : cît vor dura negocierile, care era programul acelei zile, dacă și cînd vor fi admiși în sala conferinței. Dar așteptarea lor se prelungea destul de mult. La un moment dat, cineva a întrebat : „Ce fac acum (negociatorii) ?" – „Beau cafea" – a răspuns maiorul. Firește, discuția s-ar fi putut opri aici, dar interlocutorul său a continuat : „Ce fel de cafea ? Grecească sau turcească ?". Maiorul a ezitat o clipă, dar apoi a răspuns foarte scurt : „Cipriotă".

„Cipriotă" – acesta era cuvîntul. Atmosfera acelei dimineți de 15 iunie, pregătită de acordul la nivel înalt din 19 mai a.c., făcuse să reînvie, aici, la Ledra Palace, speranțele unei soluționări politice a problemei cipriote, care să garanteze drepturile fundamentale ale Republicii Cipru, conviețuirea pașnică – într-un stat unitar, liber și independent – a celor două comunități din insulă. Punct geometric al acestor speranțe, hotelul Ledra Palace mai avea cîteva antecedente în această privință. Aici mai avuseseră loc, în ultimii ani, cîteva întîlniri importante între reprezentanții celor două comunități ; pe aici se efectuase, după încetarea permanentă a focului, schimbul de prizonieri între ele ; pe aici trecuse la 18 mai a.c., venind din nordul insulei, liderul comunității cipriote-turce, Rauf Denktaș, pentru a se întîlni, la vechiul aeroport internațional din Nicosia, cu președintele Spyros Kyprianou. Aici avea loc, în acea dimineață, o nouă și importantă evoluție pe calea negocierilor.

Prin urmare, locul hotelului în istoria actuală a Ciprului era, de pe atunci, unul de prim ordin. Și simbolic. Iar convorbirile începute la 15 iunie, sub auspicile O.N.U., îi puteau conferi o nouă amploare. Din păcate, însă, negocierile începute atunci s-au întrerupt destul de repede, fără o dată precisă pentru reluarea lor. Unele declarații recente, prilejuite de împlinirea a cinci ani de la „vara fierbinte" a lui 1974, par a o îndepărta și mai mult. Ambianța acelei dimineți optimiste și răspunsul maiorului Mercer să fi fost inutile ? Nimeni nu poate crede aceasta, cu condiția, firește, ca cele două comunități să acorde aceeași importanță eforturilor necesare pentru o soluționare negociată. Ca spiritul unui dialog constructiv, reciproc profitabil, să fie mereu și insistent promovat în Cipru.

Declarație

David Kenneth Kaunda, președintele Zambiei, a atras atenția Marii Britanii și Statelor Unite, într-o declarație transmisă de postul de radio canadian C.B.C., că, dacă acestea vor recunoaște Zimbabwe – Rhodesia, „se va desfășura o adevărată conflagrație rasială".

Ambasadori

Marea Britanie și Argentina au anunțat, la încheierea vizitei ministrului de stat britanic Nicholas Ridley la Buenos Aires, restabilirea relațiilor diplomatice depline „cît de curînd posibil" și schimbul de ambasadori. Cele două țări își rechemaseră ambasadorii în urmă cu trei ani, după cîteva incidente navale în largul insulelor Falkland (Malvine). Arhipelagul este colonie britanică revendicată de Argentina, iar discuțiile purtate, de multă vreme, de cele două părți n-au dus la nici un rezultat pozitiv.

Energie

Cercetătorii de la Universitatea națională australiană din Canberra au descoperit un proces nou de producere și stocare a energiei solare care pare extrem de avantajos. Este vorba de o metodă chimică, care are la bază descompunerea amoniacului în hidrogen și nitrogen. Se recoltează căldura solară cu colectori-oglindă, controlați de computer, pentru a urmări mereu drumul soarelui pe cer. Întrucît descompunerea amoniacului este o reacție chimică ce absoarbe căldură, energia este eliberată cînd hidrogenul și nitrogenul sînt resintetizați. Energia aceasta poate fi utilizată pentru a produce electricitate la fel ca petrolul sau cărbunele. Tehnica pare promițătoare, mai ales pentru orașele îndepărtate de surse de energie sau cele ale căror locuitori sînt răzleți, întrucît căldura poate fi stocată sub formă de nitrogen și hidrogen, pînă cînd apare o necesitate.

„Guernica"

Celebrul tablou al lui Pablo Picasso, „Guernica", aflat din 1939 la Muezul de artă modernă din New York, va fi instalat la Muzeul Prado din Madrid, în octombrie 1981, cînd se va sărbători centenarul Picasso. Conform dorinței pictorului, tabloul trebuie redat statului spaniol cînd în această țară vor fi restabilite democrația și libertățile publice.

Turneu

Ministrul de externe al Japoniei, Sunao Sonoda, va întreprinde un turneu în șase state latino-americane, între 13 și 28 august, s-a anunțat la Tokio. Este vorba de Mexic, Brazilia, Peru, Chile, Argentina și Venezuela. Turneul face parte dintr-un program mai larg de contacte diplomatice nipone cu alte țări, decît cele puternic industrializate. Sonoda se află, de altfel, în acest moment, într-un turneu în Africa, de unde se va întoarce la Tokio, la 3 august.

Sancțiune

Guvernul nigerian a anunțat în mod oficial compania British Petroleum că va reduce vînzările de petrol cu 100 000 de barili pe zi, de la 1 august. Nigeria a întreprins această acțiune întrucît B. P. a violat o lege nigeriană ce interzice utilizarea tancurilor petroliere aparținînd companiilor Africii de Sud sau afiliatelor acestora. Consecințele măsurii vor fi mai mari asupra altor clienți ai B. P. decît cei britanici.

Ordinator

La Jocurile olimpice de la Moscova, de anul viitor, ordinatorul își va face debutul ca... antrenor sportiv, în echipa Statelor Unite. De fapt, aparatul se va găsi într-un laborator special amenajat pentru selecționarea sportivilor și va analiza un film realizat cu fiecare dintre atleți, descompunîndu-le mișcările umerilor, genunchilor, gleznei etc., calculînd efortul făcut pentru ameliorarea randamentului și indicînd cum trebuie modificate o poziție sau o mișcare pentru a spori acest randament.

VIZITĂ. Aflat într-o călătorie în R.P. Chineză, ministrul austriac al agriculturii și pădurilor, Gunther Haiden, a fost primit de vicepremierul Li Xiannin. Au fost discutate probleme ale colaborării bilaterale

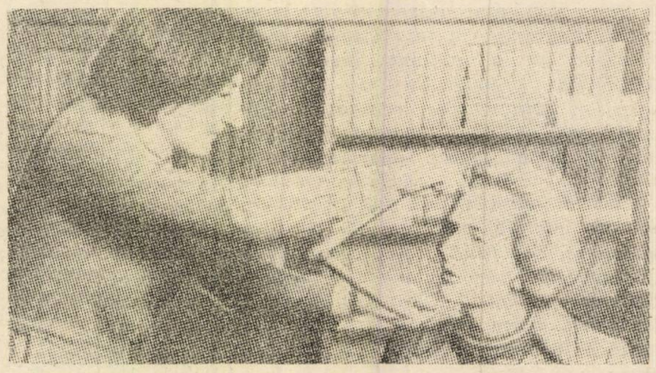

TRADIȚIE. Chipul premierului britanic Margaret Thatcher se va afla, în curînd, la celebrul muzeu londonez Madame Tussaud, care cuprinde, sculptate în ceară, cele mai de seamă personalități ale timpurilor. Sculptorița Jean Fraser a luat măsurile chipului premierului, pentru a modela masca de ceară

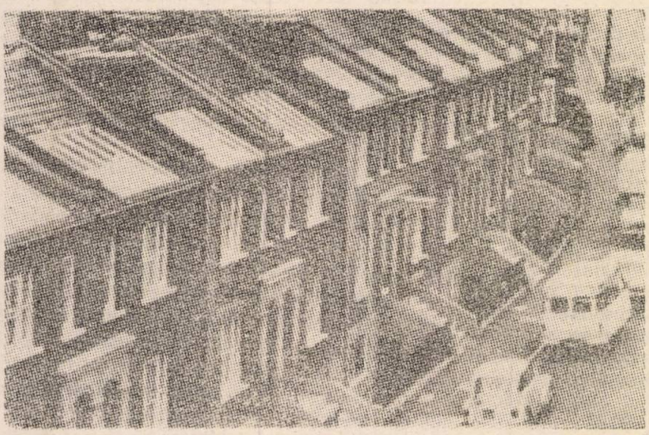

ADAPTARE. Case în stil victorian din Londra, renovate, se adaptează crizei energetice. Printr-un experiment început în iarna trecută, pe latura sudică a acoperișurilor au fost montate panouri de captare a energiei solare. Energia obținută este suficientă la încălzitul apei pentru bucătării și băi, din martie pînă în octombrie

ARTĂ ȘI DELINCVENȚĂ. La unul din cartierele generale ale poliției pariziene, pereții au fost decorați cu o frescă reprezentînd Legea în acțiunea ei de protecție a orașului împotriva crimei. Pictorului italian Luigi Castiglioni i-au trebuit patru luni pentru realizarea acestei opere de 500 metri pătrați

Suspectare

Raizo Matsuno, fost director general al Agenției de apărare a Japoniei, și-a prezentat demisia din Camera Reprezentanților, ca urmare a presiunilor exercitate de parlamentarii Partidului Liberal Democrat de guvernămînt. Matsuno este suspectat că ar fi primit mită în scandalul financiar privind vînzarea de avioane militare americane forțelor nipone de autoapărare. Potrivit relatărilor presei japoneze, Raizo Matsuno ar fi primit 500 milioane de yeni, în perioada 1967–1971, sub formă de donații politice, din partea firmei nipone „Nisho Iwai", pentru a asigura vînzarea către forțele aeriene de autoapărare a avioanelor „F-4 Phantom", produse de firma americană Mc Donnell Douglas. El nu poate fi acționat în justiție, întrucît, potrivit legislației japoneze, fapta respectivă este prescrisă după trecerea a 5 ani de la săvîrșirea ei.

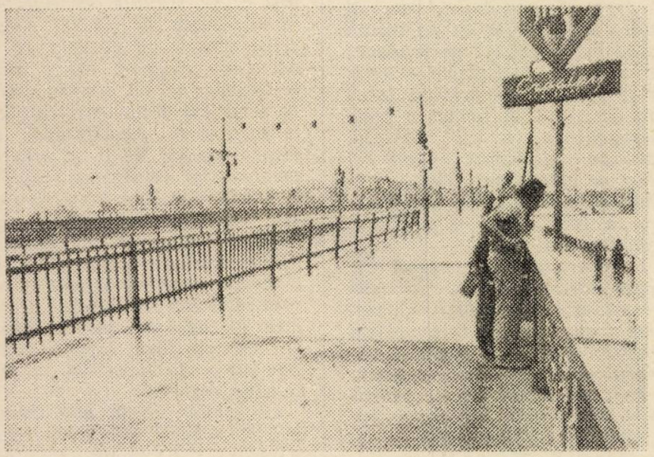

RECENSĂMÎNT. Duminică 29 iulie, orașele Turciei au fost complet pustii și puse doar la dispoziția turiștilor străini, precum se vede în această imagine din Istanbul. Toți locuitorii au fost consemnați la locuințele lor, timp de 12 ore, pentru a fi înregistrați

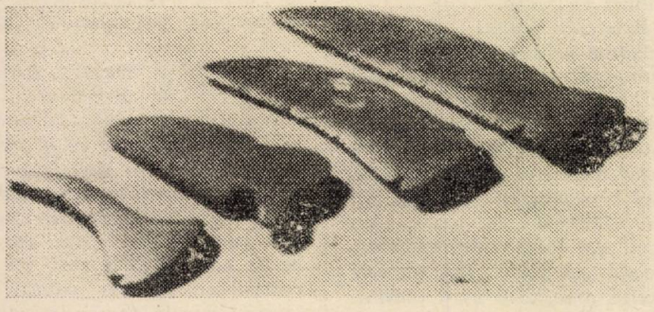

ARHEOLOGIE. Agenția China Nouă a transmis imaginea de sus a unor unelte din neoliticul timpuriu, descoperite în Valea Wogou, din provincia Henan. Sînt cele mai vechi unelte găsite pe teritoriul R. P. Chineze. La Roma, arheologul dr. Paolo Ciancio Rossetto a declarat că, sub aceste ruine (din imaginea de jos), de la Circus Maximus, se află, intact, la 10 metri adîncime, stadionul de 600 metri lungime și 125 metri lățime în care se organizau celebrele întreceri de care romane

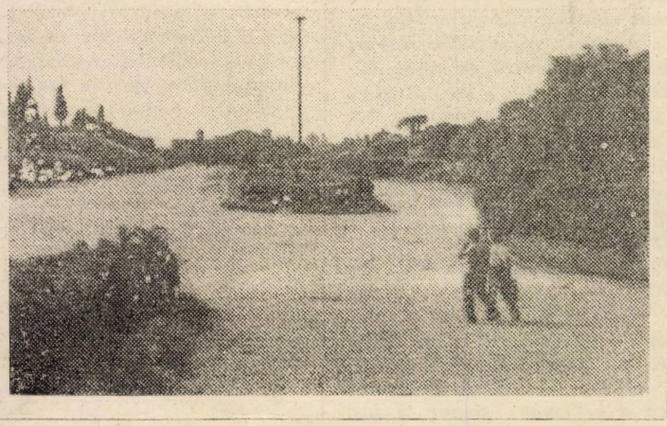

Candidat

Jacques Chirac, actualul primar al Parisului, a anunțat unui grup restrîns de politicieni intenția de a fi, în 1981, candidatul gaullist la alegerile prezidențiale – informează săptămînalul „Le Point".

Respingere

Ministrul canadian al energiei, Ray Hnatyshyn, a declarat că înființarea unei piețe comune a energiei, din care să facă parte Canada, S.U.A. și Mexicul, propunere avansată de unii membri ai Congresului american, nu este compatibilă cu politica energetică a Canadei vizînd satisfacerea necesităților de consum de energie din resurse proprii. „Politica de acoperire a nevoilor de energie ale Canadei din producție proprie indică, prin natura ei, faptul că guvernul canadian este interesat, în primul rînd, de aplicarea politicii sale și este hotărît să nu lase pe seama unor puteri străine aprovizionarea națională cu propriile noastre resurse energetice". Guvernul canadian elaborează, în prezent, un program vizînd reducerea importurilor de petrol, care asigură aproximativ 30 la sută din necesarul de consum și o mai bună utilizare a resurselor interne de petrol.

P. A. L.

Portugalia a decis să adopte sistemul vest-german de televiziune în culori, P.A.L. Un rol în această alegere l-a deținut și o decizie similară, anterioară, a Spaniei. Se consideră că televiziunea portugheză va putea difuza emisiuni în culori, începînd din primul trimestru al anului 1980.

Demisie

Guvernatorul provinciei centrale a Iranului (la sud de Teheran), Akhavan Malayeri – a anunțat agenția PARS – a demisionat pentru a protesta împotriva „amestecului elementelor irresponsabile" în administrația regională. În ultima lună, mai mulți guvernatori au dimisionat sau amenințat cu demisia pentru a protesta împotriva acțiunilor unor „comitete". Pe de altă parte, noul șef al Statului major al forțelor armate iraniene, generalul Mohammad Shaker, a declarat că integritatea țării constituie o prioritate absolută pentru armata iraniană. Shaker a subliniat că disciplina,. responsabilitatea și respectarea ordinelor sînt esențiale „în această etapă crucială".

Galapagos

Directorul general al UNESCO, Amadou Mohtar M'Bow, a declarat că insulele Galapagos (600 mile de țărmul Ecuadorului) au fost înscrise pe lista patrimoniului natural al umanității. În Galapagos se află o faună și o floră unice în lume. Va fi creat în arhipelag un centru științific – „Charles Darwin" – consacrat studierii ecologiei și faunei locale.

Amînare

Ronald Reagan, veșnicul candidat republican la alegerile prezidențiale din Statele Unite, a hotărît să-și amîne intrarea oficială în campanie pînă în luna noiembrie, cînd va face anunțul formal la una din rețelele de televiziune naționale. Strategii echipei sale au considerat că este mai bine să treacă această vară cu problemele ei energetice și să se încheie mai întîi dezbaterile asupra tratatului SALT-II.

PREMIERĂ. Britanicii Mike Cole și Mike Reynolds — ajunși lîngă turnul Eiffel — au stabilit, pentru prima oară, o legătură între Londra și Paris, parcurgînd întreaga distanță într-un vas cu pernă de aer, lung de șase metri

Rubrică realizată de T. St. Elian

J. F. Kennedy, M. Luther King jr.:

Episodul final?

La şapte luni după dezvăluirea concluziilor preliminare ale Comisiei Camerei Reprezentanţilor, special alcătuită pentru anchetarea asupra asasinării lui John F. Kennedy şi a lui Martin Luther King jr., a fost publicat la Washington şi raportul final. Cele 28 de volume de informaţii, însumînd 686 pagini (şi cuprinzînd 15 volume de audieri publice, cu 600 exponate în cazul Kennedy şi 500 în cazul King), pun capăt încă unei etape — probabil cea mai controversată — a îndelungatei încercări de a afla adevărul şi de a stabili o versiune definitivă în cele două episoade ce au marcat America deceniului şapte. Doi ani şi jumătate de investigaţii, utilizînd tehnicile ultrasofisticate neexistente în deceniul trecut, cercetările celui mai costisitor comitet congresional din istoria americană (5,4 milioane dolari cheltuieli) s-au încheiat cu concluzii diferite de ale investigaţiilor anterioare şi au ajuns la opinii pe care mulţi americani le aveau de foarte mult timp, chiar dacă nefundamentate pe dovezi. În octombrie 1964, un sondaj Gallup dezvăluia că 31 la sută din americani credeau în apartenenţa lui Oswald la un complot ; astăzi, procentul a atins 80 la sută. În cazul lui King, 70 la sută din americani sînt de părere că Ray n-a acţionat singur. Totuşi, Comitetul congresional n-a reuşit să elucideze, o dată pentru totdeauna, faptele.

Faţă de cele anunţate în luna ianuarie, de această dată nu atrag atenţia decît anumite detalii şi, poate în mod deosebit, amănuntele asupra divergenţelor care au existat chiar printre cei 12 membri ai Comisiei. Concluziile centrale sînt două : 1. Majoritatea membrilor Comisiei „cred, pe baza dovezilor disponibile, că preşedintele a fost probabil asasinat, ca rezultat al unui complot. Comitetul nu este capabil să indice celălalt trăgător (care se presupune a fi tras încă o împuşcătură pe lîngă cele trei ale lui Oswald), ori întinderea complotului". 2. În ceea ce îl priveşte pe Luther King, „Comitetul crede, pe baza probelor indirecte, că există o probabilitate ca James Earl Ray să-l fi asasinat pe dr. King ca rezultat al unui complot".

Chiar dacă aceste concluzii nu sînt ferme, ele contrazic versiunea oficială anterioară, fie a Comisiei Warren, fie a F.B.I.-ului. Comisia Warren stabilise, în 1964, că „Oswald a acţionat singur" şi „nu există probe credibile că acesta ar fi făcut parte dintr-un complot". Mai tîrziu, s-a considerat că asasinul reverendului King ar fi acţionat, şi el, de asemenea, singur. De aceea, în ambele cazuri, Comisia Camerei Reprezentanţilor a tras concluzia că cercetările F.B.I.-ului în legătură cu posibilitatea complotului au fost serios viciate.

Care sînt dovezile esenţiale pe care se sprijină raportul final ? În cazul Kennedy, o înregistrare pe bandă de magnetofon a sunetelor produse de microfonul radioului unui poliţist din Dallas (H.B. McLain) care însoţea, pe motocicletă, cortegiul prezidenţial, microfon rămas în poziţia „on" — deci, deschis şi transmiţînd. Cînd comitetul a aflat de ea, înregistrarea se găsea la locuinţa unui ofiţer de poliţie care o primise cu peste 15 ani în urmă şi o păstra împreună cu alte materiale legate de cercetările iniţiale ale poliţiei. O întrebare crucială se punea, totuşi : cum ar putea o înregistrare să modifice cu totul versiunea oficială asupra evenimentelor petrecute la Dallas, la 22 noiembrie 1963 ? Tehnica ultrasofisticată a zilelor noastre o permite totuşi. Firma „Bolt, Beranek şi Newman" din Cambridge, Massachusetts, a analizat înregistrarea, filtrînd toate sunetele, şi a descoperit că se aud patru împuşcături. Într-o a doua etapă, prof. Mark Weiss, de la Queens College, din New York, un expert în acustică, şi asociatul său au reanalizat banda : concluziile au fost aceleaşi, cu recomandarea reconstituirii, chiar în Dealey Plaza din Dallas. Într-o a treia etapă — reconstituirea propriu-zisă — experţii au stabilit unde ar fi trebuit să se afle McLain, de ce parte ar fi trebuit să se găsească radioul ş.a. Totul corespundea cu ceea ce comitetul aflase deja, între altele şi dintr-un film făcut de Elsie Dorman, dinspre depozitul de cărţi, care îl surprindea, exact în locul indicat, pe McLain.

Potrivit Comitetului de investigaţii, evenimentul s-a petrecut în felul următor : din depozitul de cărţi, Oswald a tras mai întîi de două ori — prima împuşcătură în aer, a doua lovindu-l pe preşedinte în gît şi pe guvernatorul Connally în braţ. Cu şapte zecimi de secundă înaintea celei de a treia împuşcături, un al doilea trăgător, aflat pe colina cu iarbă, a apăsat pe trăgaci ; nu există dovezi fizice — cum ar fi glontele — privind focul său de armă. A urmat a treia împuşcătură a lui Oswald, aproape simultan, încît cel aflat pe colina cu iarbă — văzînd, eventual, şi că preşedintele a fost atins — n-a mai tras din nou.

În afara acestor opinii ale experţilor, membrii Comisiei au audiat mai mulţi martori care au auzit împuşcături dinspre colina cu iarbă, opusă depozitului de cărţi — între aceştia şi un ofiţer de poliţie care a alergat imediat într-acolo ; imagini luate la 22 noiembrie la Dallas îl surprinseseră în această fugă. Acolo, ofiţerul de poliţie a întîlnit un bărbat susţinînd că aparţine Serviciului Secret şi poliţistul nu i-a privit atent insigna. Dar, ulterior, s-a aflat că nici un membru al Serviciului Secret nu fusese plasat în zona colinei cu iarbă.

Existenţa unui al doilea trăgător presupune complotul. Comitetul — care a absolvit F.B.I.-ul şi C.I.A. de orice amestec — a declarat că nu este implicată nici o organizaţie străină de Statele Unite, nici o organizaţie a refugiaţilor cubanezi „ca grup", precum nici lumea interlopă americană „ca grup". Dar nu este exclus amestecul unor indivizi aparţinînd Mafiei. Anumite legături între Oswald, Jack Ruby (asasinul său) şi membri ai Mafiei americane există. Înregistrări ale convorbirilor telefonice ale mafioţilor din acea perioadă, puse la dispoziţia Comitetului, arată că mulţi îi urau pe fraţii Kennedy şi le doreau moartea, mai ales datorită fermităţii cu care ministrul justiţiei Robert Kennedy încerca să pună capăt activităţilor lor ilegale. („Furia cu care personaje din lumea crimei priveau Administraţia Kennedy transpare imediat din convorbirile înregistrate" — afirmă raportul). Între numele amintite — Stefano Maggadino şi Carlos Marcello.

După ce a fost prins şi acuzat de asasinarea pastorului King, James Earl Ray s-a recunoscut vinovat şi, declarînd că a acţionat singur, a fost condamnat la 99 de ani închisoare. Ulterior, în mai multe rînduri, dar, mai ales, după evadarea eşuată din 1977, a încercat redeschiderea procesului, susţinînd că un oarecare „Raul" ar fi fost asasinul. Pledoaria sa a fost respinsă în audierile televizate de anul trecut. Dar Comitetul de investigaţii a descoperit că, de mai multe ori, în anii 1966 şi 1967, John Sutherland, un avocat activ în campania electorală a sudistului George Wallace şi John Kauffmann, asociat al lui Wallace şi membru al partidului acestuia, au făcut oferta de 50 000 dolari celui care îl va asasina pe liderul de culoare. Nu o dată, întîlnirile aveau loc în barul fratelui lui Ray. Atît Sutherland, cît şi Kauffmann au murit înainte de a se afla de posibila lor implicare (în 1970 şi 1974), dar este greu de crezut că F.B.I.-ul — care l-a hărţuit permanent pe King şi este acuzat, în acest sens, de Comitet — să nu fi fost la curent. Oricum, Comitetul a stabilit că, deşi există posibilitatea complotului, Ray a acţionat atras de bani şi nu din motive rasiale.

Cu noua teorie, atît în cazul Kennedy, cît şi în cazul King, nu au fost de acord trei membri ai Comisiei. Samuel Devine, Robert Edgar şi Harold Sawyer au declarat că existenţa unei a patra împuşcături este „doar opinia experţilor" şi că, fără alte probe, nu se poate deduce un complot. Tot ei au afirmat că noile concluzii în cazul King nu se sprijină pe suficiente dovezi.

Comitetul a acuzat Serviciul Secret de „deficienţe în îndeplinirea îndatoririlor", F.B.I.-ul — de eşec în investigaţii, C.I.A. — de deficienţe în oferirea unor informaţii utile. A recomandat instituirea unei legi care să facă „din asasinarea şefului unui stat, ori a echivalentului său politic, o crimă federală, dacă criminalul este cetăţean american, acţionează în numele unui cetăţean american sau se găseşte în Statele Unite". În sfîrşit, Comitetul a mai cerut ca Departamentul justiţiei să analizeze probele obţinute şi să stabilească dacă e necesară continuarea investigaţiei. Dar nici Departamentul justiţiei şi nici F.B.I.-ul nu par să încline spre redeschiderea dosarelor. Cel puţin pentru moment.

Cu alte cuvinte, după mai mult de doi ani de lucru, Comisia special alcătuită a reuşit să-şi înscrie concluziile într-o opinie generală existentă deja, fără să aducă dovezi foarte concludente. Cu trecerea timpului, va mai reuşi vreo altă investigaţie, indiferent cine o va finanţa, să afle mai mult ?

S. T.

Împotriva discriminării femeilor

Ofelia Buzdugan, Constanța ; Nicolae Matache, Ploiești. **„Declarația asupra eliminării discriminării privind femeile"** a fost adoptată de către Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 7 noiembrie 1967. Ea stabilește principiul egalității în drepturi a femeii cu bărbatul și cere să fie luate măsuri concrete care să garanteze aplicarea acestor drepturi. Declarația a fost elaborată pe baza unui proiect, inițiat în 1963 de către Comisia condiției femeii, la cererea Adunării Generale care, într-o rezoluție, afirma că, deși abolită prin diverse legi, discriminarea în ceea ce privește femeile a rămas o practică care trebuie să ia sfîrșit. Declarația reprezintă o încununare a eforturilor Națiunilor Unite în favoarea egalității în drepturi între bărbați și femei, conform dispozițiilor Cartei O.N.U., conform principiilor enunțate în Declarația universală a drepturilor omului și în pactele internaționale relative la drepturile omului. În datele sale esențiale, Declarația subliniază egalitatea fundamentală a „tuturor ființelor umane care se nasc libere și egale în demnitate și drepturi". Avînd în vedere importanta contribuție a femeilor la viața socială, politică, economică și culturală, ca și rolul lor în cadrul familiei și, mai ales, în educația copiilor, Declarația proclamă în mod solemn faptul că „discriminarea în ceea ce privește femeile, negînd sau limitînd egalitatea în drepturi a femeii cu bărbatul este fundamental injustă și constituie un atentat la demnitatea umană". Alte articole ale Declarației tratează despre măsurile ce trebuie luate pentru a se depăși prejudecățile cu privire la această discriminare, educarea opiniei publice în sensul suprimării acestor prejudecăți fondate pe ideea de inferioritate a femeii. Se mai afirmă, de asemenea, dreptul de vot, dreptul la învățămînt, accesul la instruirea profesională, la muncă, la promovarea în profesiune și în muncă, egalitatea remunerației.

Mihnea Avram, București. În țările membre ale Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OECD), prețurile bunurilor de consum au înregistrat o creștere de 2,5 la sută, în primul trimestru al acestui an. Rata inflației în țările respective a crescut cu 8,6 la sută în perioada martie 1978 — martie 1979.

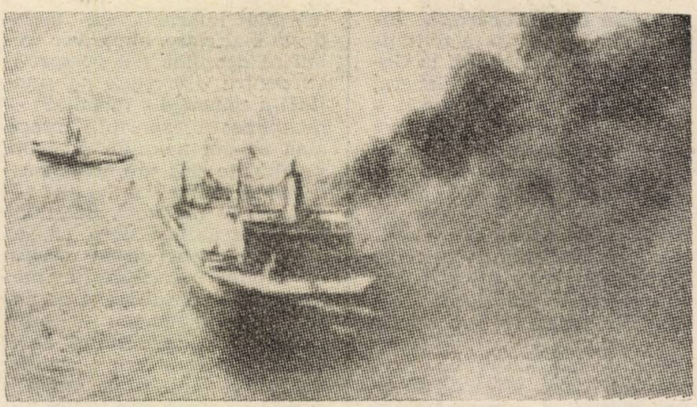

Dan Dumitrescu Craiova. Ciocnirea de la 20 iulie, în largul Antilelor, a două petroliere **(în imagine)** a avut loc la mai puțin de o lună după cea survenită, la 2 iunie, în apropiere de coasta italiană, între petrolierul italian „Vera Berlingieri" (10 000 tone) și un cargou francez. La 16 martie 1978, eșuarea lui „Amoco Cadiz", petrolier liberian, provocase cea mai gravă maree neagră înregistrată pînă atunci, deversînd pe coastele de la Finistere (Bretania, Franța) circa 230 000 tone petrol. Unsprezece ani mai devreme, la 18 martie 1967, petrolierul „Torray Canyon", 123 000 tone, sub pavilion liberian, eșuat în larg, a răspîndit 30 000 tone petrol pe coastele bretone. La 21 august 1972, o ciocnire spectaculoasă în apropiere de Capetown, între două petroliere liberiene, „Texanita" și „Oswego Guardian", s-a soldat cu 43 de morți, deversînd 100 000 tone petrol. 7 iunie 1975 : petrolierul japonez „Showa Maru" (237 000 tone) eșuа în strîmtoarea Malacca, eliberînd cîteva mii tone de petrol. 24 ianuarie 1976 : eșuează „Olympic Bravery", armat de grupul Onassis ; aproape 300 tone de petrol se răspîndesc pe coastele insulei Ouessant (Franța). 12 mai 1976 : petrolierul „Urquila" explodează la intrarea în golful spaniol La Coruna, eliberînd pe coastele Galiciei 100 000 tone petrol. 20 octombrie 1976 — 98 de morți pe Mississippi, după ciocnirea petrolierului norvegian „Frosta" cu un feribot. 16 martie 1977 : în apropiere de Capetown, se ciocnesc două petroliere-gigant (330 000 tone fiecare) — „Venoil" și „Venpet" ; se execută o operațiune de transferare a petrolului pe un alt vas.

Pagan

Simion Chiș, Satu-Mare. 1. Orașul Pagan a fost capitală a Birmaniei și a unui înfloritor imperiu constituit în aceste locuri în secolele XI—XIII. Imperiul Pagan a fost vestit în întreaga lume asiatică și dincolo de hotarele ei pentru monumentele sale din lemn și piatră, desăvîrșite din punct de vedere artistic. 5 000 de lăcașuri de cult printre care renumitul templu Ananda au fost înălțate pe o suprafață de 30 kmp. Decăderea imperiului, care a survenit după secolul XIV, a antrenat depopularea sa și, bineînțeles, degradarea treptată a monumentelor. În plus, ele au fost afectate de un puternic cutremur, care a avut loc în 1975. În prezent, se întreprinde o vastă acțiune de restaurare a Paganului, la care participă, cu fonduri sau prin muncă, aproape toți locuitorii Birmaniei.

2. India dispune de zăcăminte petrolifere. Aproximativ un sfert din petrolul extras din India provine din zăcămintele subacvatice din Golful Cambay, din largul portului Bombay. Se întreprind, însă, prospecțiuni și în largul statelor Kerala și Andhra Pradesh. De asemenea, cercetări recente au consemnat prezența, în platoul continental al Indiei, a unor importante zăcăminte de cupru, cobalt, zinc, și s-a decis ca, pînă în 1981, să fie construite nave speciale pentru valorificarea acestor bogății.

Ioana Damian, Cluj-Napoca. Unul din fenomenele astronomice cele mai ciudate — o sursă de raze X — a putut fi observat cu ajutorul telescopului aflat la bordul satelitului științific american „Heao-2" — a anunțat NASA. Sursele de raze X sînt obiecte astronomice compacte, cu un diametru mai mic de 50 km, care au însă radiații deosebit de strălucitoare, cu o putere energetică echivalînd, în zece secunde, cu energia produsă de Soare într-o săptămînă. Deși au fost descoperite încă de acum trei ani, natura acestor obiecte astronomice rămîne necunoscută. Ele sînt situate, în general, în apropierea centrului galaxiei noastre, unde se află aproape 100 000 de stele considerate a fi printre cele mai vechi din galaxie.

Evoluții demografice

Ion Ștefan, Brașov. Întrebarea pe care ne-ați adresat-o se pare că i-a preocupat și pe unii cercetători științifici. Oricum, revista „Science et Vie", în numărul său din iunie, dezbate problema numărului oamenilor care au trăit din cele mai vechi timpuri pînă azi pe pămînt. Cu 10 000 de ani î.e.n., — afirmă revista amintită — populația globului ar fi fost de aproximativ cinci milioane de oameni. La începutul erei noastre se ajunsese însă la 250 milioane de oameni. În ceea ce privește repartiția pe continente, încă de la începutul erei noastre, ca și azi, Asia era continentul cel mai populat, avînd 170 milioane locuitori, dintre care 70 de milioane în China și 46 de milioane în India. În Africa erau 26 milioane, iar în America de Nord — 3 milioane, adică de zece ori mai puțin decît în America Centrală și de Sud.

Se știe că la ora actuală, populația globului depășește 4 miliarde; în totalitate, adică toți oamenii care au trăit pînă în prezent pe pămînt, ar reprezenta cifra de 80 de miliarde. De la începutul erei noastre, populația globului s-a înmulțit de circa 16 ori. N-a fost, însă, un proces linear, ci, în decursul vremii, s-a asistat la creșteri demografice bruște, urmate de depopulări la fel de bruște. La baza acestor fenomene și a repartizării lor geografice inegale au stat schimbările climatice, migrațiile sau invaziile de teritorii, războaiele, dar și succesele tehnice sau culturale, care au concentrat populația în anume regiuni sau, dimpotrivă, au dispersat-o în alte zone ale globului.

Vasile Niculescu, Sinaia. Reactorul de la Centrala nucleară din Three Mile Island, statul Pennsylvania, care, la 28 martie a.c., a suferit cel mai grav accident din istoria nucleară a S.U.A., va putea fi decontaminat și repus în funcțiune într-un interval de trei ani — atestă declarațiile unui purător de cuvînt de la „General Public Utilities Corp", care, printr-una din filialele sale, administrează uzina din Pennsylvania. Costul întregii operațiuni ar fi de aproximativ 320 milioane dolari.

POSTA REDACȚIEI

Protocolul de la Geneva din 1925

Ion Teodorescu Craiova. Armele chimice au fost masiv utilizate, pentru prima dată, în timpul primului război mondial. S-au folosit atunci cel puțin 125 000 tone de produse chimice toxice, printre care gazele asfixiante și vezicante. Rezultatele, dintre cele mai îngrozitoare : 100 000 morți și peste 1 milion de mutilați, desfigurați sau răniți. Omenirea este astăzi capabilă, grație științei, să fabrice arme chimice și bacteriologice care pot literalmente să distrugă rasa umană și mediul său ambiant. Devine, astfel, evidentă importanța acordurilor internaționale asupra interzicerii acestor arme. Declarația de la Bruxelles din 1897 interzicea folosirea substanțelor otrăvitoare și a gloanțelor otrăvite. Convenția de la Haga, 1899, cuprindea o interdicție asemănătoare ; într-o declarație anexă, ea condamna „folosirea proiectilelor ce au ca scop unic răspîndirea gazelor asfixiante sau vătămătoare". În anii de după primul război mondial, revoltată de folosirea gazelor, opinia publică a cerut încheierea unei convenții internaționale menită să protejeze generațiile viitoare de asemenea orori ; mai multe conferințe s-au ocupat între cele două războaie mondiale de problema armelor chimice și bacteriologice, diverse organisme ale Societății Națiunilor au întreprins studii aprofundate pe această temă. În 1925, Societatea Națiunilor a luat inițiativa convocării, la Geneva, a unei conferințe internaționale care să examineze problema controlului comerțului cu arme. În cadrul acestei conferințe, la 17 iunie a fost semnat Protocolul de la Geneva. Protocolul din 1925 se referă exclusiv la interzicerea folosirii armelor chimice și bacteriologice în caz de război, între părțile la Protocol. Eforturile au mers mai departe în direcția universalizării Protocolului și a limitării fabricației, difuzării și stocării acestor arme. Paralel s-a urmărit și desființarea stocurilor existente. Semnatarii Protocolului sînt astăzi peste 100. China, Franța, Marea Britanie și U.R.S.S. au devenit părți la Protocol la cîțiva ani după semnarea sa. Statele Unite, deși au inițiat elaborarea Protocolului, nu l-au ratificat decît la 22 ianuarie 1975. Pînă în prezent, Protocolul de la Geneva este singurul acord major în problema dezarmării în care sînt părți toate țările posesoare de arme nucleare ; cu cîteva excepții, de la semnarea lui, el a fost respectat de către toate statele.

Adrian Iosif, București. Într-un raport asupra activităților sale, dat publicității la Geneva, GATT (Acordul General pentru Tarife și Comerț) a lansat un apel țărilor membre „să-și concerteze la timp politica lor" pentru a nu permite prejudicierea comerțului internațional. În documentul GATT se apreciază că „relațiile comerciale internaționale au intrat într-o fază dificilă". Referindu-se la negocierile comerciale cunoscute sub numele de „runda Tokio", negocierile „cele mai ambițioase care s-au întreprins vreodată în acest domeniu", raportul arată că au fost încheiate 11 acorduri. „Unele dintre acestea vor modifica sensibil o serie de reguli fundamentale ale comerțului internațional, făcîndu-le mai clare, altele vor trebui să deschidă noi perspective pentru o creștere substanțială a comerțului mondial" — menționează raportul, precizînd că „în anumite domenii, rezultatele sînt sub nivelul așteptat și multe alte lucruri rămînînd de realizat". Se subliniază, în același timp, că „acordurile încheiate au meritul de a pune în acțiune un mecanism de consultări și de negocieri permanente". În următoarele luni, prioritatea va fi acordată încheierii „rundei Tokio" și punerii în practică a ceea ce s-a realizat. Noi negocieri urmează să aibă loc la Geneva, pentru a reglementa alte probleme privind dezvoltarea comerțului internațional.

Centrul internațional de la Viena

Ion I. Dumitru, București. Centrul internațional din Viena (în **imagine**) este alcătuit dintr-un complex de clădiri destinat sediilor permanente ale Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (O.N.U.D.I.) și Agenției Internaționale pentru Energia Atomică (A.I.E.A.), și va fi predat, spre instalare, acestor organisme la 23 august a.c. Complexul, situat pe malul stîng al Dunării, pe o suprafață de 130 000 mp, cuprinde birouri și săli de conferințe cu o capacitate totală de circa 4 600 locuri. Centrul său este marcat de o clădire circulară de 56 metri înălțime, în care vor fi adăpostite reuniunile cu caracter internațional. Aceasta este flancată, pe trei direcții, de șase blocuri-turn în formă de Y (cîte două, legate între ele, pe fiecare direcție): patru dintre aceste construcții sînt destinate birourilor, respectiv cele de 80 și 100 metri înălțime — pentru organismele ale O.N.U., iar cele de 60 și 120 metri înălțime — pentru A.I.E.A. ; blocurile-turn de 45 și 58 metri înălțime vor adăposti amenajări pentru servicii, spații de depozitare, arhive, centrala de telecomunicații.

Clădirea circulară, unde vor avea loc reuniunile internaționale, dispune de nouă săli de conferință, ce pot cuprinde, în total, 1 600 de persoane; fiecare sală dispune de cabine pentru translatori și de instalațiile necesare pentru traduceri simultane în nouă limbi.

Sistemul arterelor de circulație din interiorul complexului denumit oficial Centrul Internațional sau, mai familiar, „U.N.O.-City" are o lungime de circa 3,5 km; 2 500 din automobilele ce îl vor folosi vor putea fi parcate în două garaje construite, fiecare, pe trei nivele.

În ce privește întrebarea dumneavoastră relativ la amploarea proiectului, cîteva cifre considerăm că sînt edificatoare: la construcția complexului au fost folosite 80 000 tone ciment, 40 000 tone oțel, 200 000 mc beton, 7,5 km țevi, 90 000 mp pereți din prefabricate, 70 000 mp fațadă metalică. Numărul total al ferestrelor este de 24 000, cel al ușilor de 6 000; există 43 de ascensoare pentru persoane și 15 pentru mărfuri.

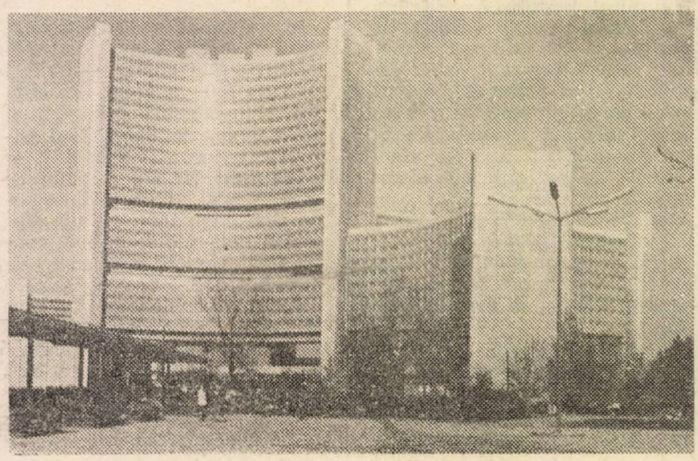

Guvernele portugheze

Ion Stănescu, com. Mînăstirea, jud. Ilfov. „Guvernul de gestiune" format de Maria de Lurdes Pintasilgo, prima femeie-premier din istoria Portugaliei, este cel de al 11-lea cabinet de la 25 aprilie 1974. Vă prezentăm lista solicitată a guvernelor anterioare : a) **șase guverne provizorii** conduse de: Palma Carlos (15 mai—11 iunie 1974), colonel Vasco Gonçalves (17 iulie—28 septembrie 1974; 2 octombrie 1974—26 martie 1975 ; 27 martie—7 august 1975 ; 8 august—12 septembrie 1975), amiral Pinheiro de Azevedo (19 septembrie 1975—23 iulie 1976); b) **patru guverne constituționale :** Mario Soares — guvern minoritar socialist (23 iulie 1976—8 decembrie 1977 ; Mario Soares — guvern format din socialiști și centrist-democratici (30 ianuarie—28 iulie 1978) ; Nobre da Costa — independent (10 august—septembrie 1978) ; Mota Pinto — independent (22 noiembrie—6 iunie 1979).

Vlad Dima, București. În Kenya a fost lansat recent un vast proiect de dezvoltare agricolă și economică, în general a regiunii de vest a țării. Vor fi realizate lucrări de desecare a regiunilor mlăștinoase din împrejurimile lacului Victoria și ale rîurilor care se varsă în el, prin valorificarea terenurilor astfel recuperate urmînd să se obțină o creștere importantă a producției de trestie de zahăr, orez, bumbac, arahide, porumb. Totodată, vor fi efectuate lucrări pentru regularizarea cursului rîurilor din regiune și prevenirea revărsării lor sezoniere, precum și pentru valorificarea potențialului hidroenergetic al regiunii.

LUMEA

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii nr. 1. Telefon 17 60 10 Internațional 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzarii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin ILEXIM — serviciul import-export presă — Calea Griviței nr. 64–66, P.O.B. 2001, telex 011226, București.

ASIGURĂRI UTILE PENTRU AUTOMOBILIȘTI

La Administrația Asigurărilor de Stat automobiliștii pot contracta diferite feluri de asigurări facultative auto — care acoperă o serie de riscuri, altele decît cele cuprinse în cadrul asigurării prin efectul legii de răspundere civilă auto — cum sînt :

- asigurarea globală pentru avarii — casco ;
- asigurarea autoturismelor numai pentru pagubele produse ca urmare a accidentelor de circulație ;
- asigurarea autoturismelor numai pentru pagubele produse de incendiu și calamități ;
- asigurarea autovehiculelor pentru furt ;
- asigurarea suplimentară pentru cazurile cînd autovehiculul este condus de alte persoane decît asiguratul sau rude ale acestuia ;
- asigurarea autovehiculelor în legătură cu utilizarea lor la concursuri, întreceri sau antrenamente pentru acestea ;
- asigurarea de accidente a conducătorilor de autoturisme și a altor persoane aflate în autoturisme ;
- asigurarea autovehiculelor cu valabilitate numai în afara teritoriului Republicii Socialiste România.

Pentru relații suplimentare și pentru încheierea unor astfel de asigurări, cei interesați se pot adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare, filialelor A.C.R. sau, direct, oricărei unități ADAS.

INTREPRINDEREA TEXTILĂ „DACIA"

BUCUREȘTI

nu mai are nevoie de publicitate, fiind cunoscută atît în țară cît și în S.U.A., Canada, R.F.G., Belgia, Olanda, Austria, U.R.S.S., precum și în multe alte țări, prin intermediul țesăturilor pe care le solicită — direct și indirect — multiplii ei beneficiari. Dacă o facem, totuși, în pagina de față, urmărim o singură intenție : de a vă aduce la cunoștință că, țesăturile tip tercot „Walter", „Alex", „Andrei", „Pardes" — pentru impermeabile ; cele pentru rochii: „Jeni", „Dora" sau „Rosy" (ultimul fiind creația de ultimă oră a întreprinderii), sau cele destinate lenjeriei de pat sînt realizate într-o foarte bogată paletă coloristică și modelieră (peste 200 de poziții), nesifonabile, rezistente, păstrîndu-și stabilitatea dimensională în orice condiții de curățire

ROMÂNIA în conștiința lumii

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Nr. 33 9 august 1979

XXXV
23 AUGUST 1944
23 AUGUST 1979

Rolul hotărîtor al Partidului Comunist Român în pregătirea și desfășurarea insurecției

Energia — problemă mondială

Din actualitatea internațională

O.N.U. Conferința asupra dreptului mării

LONDRA. Conservatorii și politica economică

ROMA. Noua soluție guvernamentală

Reportaj pe glob

Puncte de vedere • 1000 + 1

Poșta redacției

Din actualitatea internațională

După depunerea jurămîntului, Maria de Lurdes Pintasilgo, primul ministru al noului guvern, este felicitat de președintele Portugaliei, Antonio Ramalho Eanes

Noul premier indian, Charan Singh, luîndu-și în primire înalta funcție, a făcut cunoscute orientările de bază ale cabinetului său

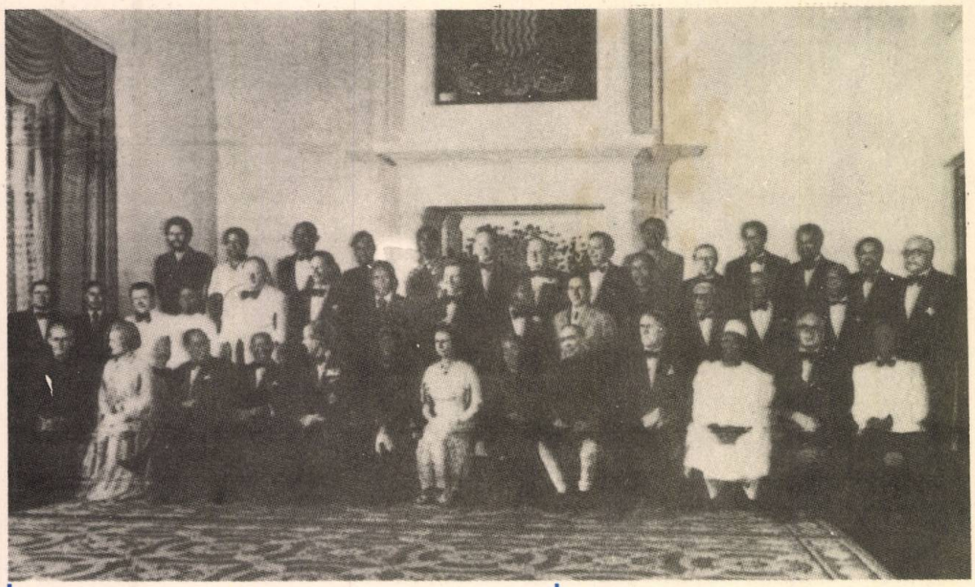

Capitala Zambiei, Lusaka, a găzduit lucrările celei de-a XXII-a conferințe a șefilor de stat și de guvern din țările Commonwealth-ului

...a urmare a hotărîrii Consiliului de ...ecuritate, mandatul forței de urgență ...N.U. din Sinai a luat sfîrșit. În ...nagine, contingentul suedez părăsind regiunea

ROMÂNIA SOCIALISTĂ — expresii ale progresului multilateral, ale vocației sale de pace și bunăînțelegere

Preocuparea permanentă a secretarului general al partidului, președintele țării de a studia, cu colective largi de oameni ai muncii, modalitățile prin care se realizează măreţele obiective ale construcției socialiste și de a stabili măsuri concrete pentru înfăptuirea lor în condiții de eficiență sporită, și-a găsit o expresie elocventă în **noua vizită de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o, la începutul acestei săptămîni, pe șantierul canalului Dunăre — Marea Neagră.**

Dialogul de lucru angajat, și de astă dată, cu factori de răspundere și specialiști din economie, cu constructorii viitoarei căi navigabile ce va străbate Dobrogea, între Cernavodă și Agigea, a avut ca temă principală modul în care se înfăptuiesc indicațiile secretarului general al partidului, date cu prilejul vizitei făcute pe acest șantier în cursul lunii iulie. S-a adeverit din nou cît de utile, cît de eficiente sînt indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul întîlnirilor sale cu constructorii obiectivelor socialismului, ce efect mobilizator și practic au ele în îmbunătățirea procesului și ritmului de muncă. De pildă, cu prilejul vizitei precedente pe acest șantier, tovarășul Nicolae Ceaușescu, apreciind lucrarea ca pe o importantă realizare tehnică, a remarcat, totodată, că transportul pămîntului, în condiții de maximă eficiență, nu este încă o problemă deplin rezolvată. Și — arăta atunci secretarul general al partidului — e necesar să se găsească soluții ca pămîntul excavat să fie pus direct pe bandă, așa cum se procedează la minele de extracție a cărbunelui. Acum, după 24 de zile, constructorii și montorii de pe canal, beneficiind de sprijinul colectivului de oameni ai muncii de la Combinatul minier „Oltenia", sînt în măsură să raporteze îndeplinirea cu succes a sarcinii primite.

Este, acesta, un singur exemplu din multe, foarte multe altele, care demonstrează caracterul concret, practic și eficient al dialogului pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu îl practică în mod constant ca o metodă de lucru în raporturile sale cu țara, cu oamenii care aduc la îndeplinire măreţele obiective ale actualei etape de construcție socialistă.

Iar țara, oamenii apreciază în cel mai înalt grad acest dialog. Aici, pe marele șantier al canalului, la fel ca în toate celelalte vizite de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, mii de constructori ai șantierului, locuitori din așezările învecinate și-au exprimat din nou bucuria de a-l avea în mijlocul lor pe secretarul general al partidului, aclamînd cu însuflețire „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !", „Ceaușescu — pacea !". Au fost expresii limpezi ale unității de nezdruncinat dintre partid, popor și conducătorul iubit al țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, expresii limpezi ale conștiinței unității dintre politica internă și externă a României socialiste, o politică dedicată progresului, independenței și păcii.

Noul dialog de lucru a fost un moment bogat în semnificații, din cronica activității neobosite a președintelui țării. Ne

Aspect din timpul vizitei de lucru făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu pe șantierul Dunăre—Marea Neagră

vom referi, în continuare, la un altul, asociat în timp, înrudit prin substanță și prin idee. Este vorba de **primirea, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, a membrilor Ansamblului folcloric „Mihai Eminescu" al comunității românești din Regina, provincia Saskatchewan, din Canada.** Dacă marele obiectiv al canalului Dunăre — Marea Neagră luminează, alături de atîtea alte realizări ale civilizației materiale socialiste, forța unui popor decis ca, prin muncă liberă și pașnică, să-și construiască un viitor de prosperitate, momentul întîlnirii cu acești „ambasadori ai prieteniei", proveniți din rîndurile poporului român, a prilejuit acestora expresia admirației pentru opera de pace și prietenie internațională a președintelui Nicolae Ceaușescu, a României socialiste.

Vocația de pace, înțelegere și colaborare internațională a țării noastre a fost, cu strălucire, reafirmată în cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu, adresat cu această ocazie. O vocație, întemeiată pe construcția socialistă internă ; o vocație afirmată puternic printr-o politică externă activă, dinamică și de înaltă responsabilitate pentru destinele umanității ; o vocație, care este, deopotrivă, exemplar ilustrată și de dimensiunea culturală a politicii românești, de acea unitate firească între civilizația materială și civilizația spirituală a României noi, socialiste. **„Punem, fără nici o îndoială, pe primul plan** — sublinia tovarășul Nicolae **Ceaușescu — dezvoltarea economică, ridicarea bunăstării poporului, dar acordăm o atenție deosebită învățămîntului, științei, culturii, ridicării gradului de civilizație generală a poporului nostru. Noi știm că societatea nouă pe care o edificăm în România trebuie să încorporeze tot ce are mai nobil poporul român în toate domeniile, să sintetizeze minunatele cuceriri ale culturii și științei naționale și să le îmbine în mod armonios cu cuceririle universale, deoarece numai printr-o îmbinare armonioasă a specificului propriu cu tot ceea ce este mai bun în lume se poate asigura progresul fiecărei națiuni, realizarea unei lumi a păcii și colaborării internaționale".**

Vedem, în aceste cuvinte, expresia conștiinței întregului nostru popor că astăzi, în anii socialismului, el are minunate condiții — cum n-a avut niciodată în istoria sa — de a-și pune în valoare aptitudinile, atît culturale, științifice, cît și umane, de a-și putea făuri o viață demnă și liberă. **„Puteți fi mîndri** — se adresa tovarășul **Nicolae Ceaușescu** oaspeților din Canada **— că proveniți dintr-un popor care, mai bine de două milenii, a ținut sus steagul independenței, al libertății și demnității, care, mai mult ca oricînd, este hotărît să facă totul pentru a-și păstra independența și suveranitatea, pentru a făuri socialismul, pentru pace și colaborare cu toate popoarele lumii".**

Este realitatea definitorie a erei noi în care România a pășit în urmă cu 35 de ani și care, mai cu seamă în ultimul deceniu și jumătate, și-a cîștigat strălucire fără precedent, sub conducerea partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în consens cu voința întregului popor.

Întîlnirea dintre tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU și tovarășul LEONID BREJNEV

O nouă contribuție de seamă la adîncirea relațiilor prietenești româno-sovietice

În suita acțiunilor la nivel înalt româno-sovietice — care, după cum se știe, exercită o influență hotărîtoare asupra evoluției de ansamblu a raporturilor reciproce —, actuala întîlnire din Crimeea între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Leonid Brejnev, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., reprezintă un nou și însemnat aport la aprofundarea prieteniei și colaborării dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Desfășurate într-o atmosferă sinceră, tovărășească, convorbirile între cei doi conducători de partid și de stat au prilejuit informarea reciprocă asupra desfășurării construcției socialiste și comuniste în Republica Socialistă România și în Uniunea Sovietică, precum și examinarea problemelor actuale ale dezvoltării relațiilor româno-sovietice, ale întăririi colaborării dintre P.C.R. și P.C.U.S., trăsătura definitorie a acestora constituind-o reliefarea voinței comune de amplificare pe mai departe a conlucrării.

Pe agenda dialogului româno-sovietic la nivel înalt, un loc însemnat a revenit relațiilor economice, acestea deținînd o pondere semnificativă în ansamblul raporturilor pe care le dezvoltă, constant, pe multiple planuri cele două state socialiste vecine. Este deosebit de grăitor a arăta, spre exemplu, că Uniunea Sovietică a ocupat și ocupă primul loc în rîndul partenerilor economici ai țării noastre, ritmul de creștere a schimburilor de mărfuri depășind, în ultimii ani, nivelurile prevăzute în acordul de lungă durată. Constituie, de asemenea, un motiv de satisfacție faptul că, în cadrul colaborării economice, ponderea formelor superioare — cooperarea și specializarea în producție, realizarea în comun a unor importante obiective, cum este nodul hidrotehnic Stînca-Costești de pe Prut, sau participarea României la dezvoltarea unor importante capacități de pe teritoriul U.R.S.S. — este tot mai accentuată. Un rol însemnat în această direcție revine Comisiei interguvernamentale româno-sovietice de colaborare economică și tehnico-științifică, organelor centrale de planificare din cele două țări, ministerelor de resort care, în concordanță cu orientările de bază jalonate în convorbirile bilaterale la nivel înalt, se preocupă de materializarea acțiunilor menite să ridice conlucrarea economică mutuală pe noi trepte calitative.

Orizonturi largi și un nou impuls în această direcție le reprezintă exprimarea, și cu prilejul actualelor convorbiri din Crimeea, a hotărîrii de extindere a schimburilor, de adîncire a colaborării în cele mai diferite sectoare și ramuri de activitate. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev au fost de acord că trebuie continuată activitatea de coordonare a planurilor cincinale ale ambelor țări și pentru dezvoltarea colaborării economice și cooperării în producție, atît în cadrul C.A.E.R., cît și pe bază bilaterală.

Convorbirile din Crimeea au prilejuit și un schimb de păreri în problemele internaționale. Acesta a reliefat, cu prioritate, necesitatea adoptării urgente de măsuri pentru frînarea cursei înarmărilor, pentru a conferi un caracter consecvent, tot mai dinamic și mai profund procesului destinderii. Evidențierea unor atari exigențe își are sorgintea în cea mai înaltă responsabilitate față de grava primejdie pe care o reprezintă pentru destinele omenirii proporțiile fără precedent pe care le-a atins, în zilele noastre, cursa înarmărilor. Pacea și securitatea reclamă, fără îndoială, reducerea cheltuielilor militare, trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. În acest cadru, întîlnirea sovieto-americană de la Viena și, în primul rînd, semnarea tratatului SALT-2 au fost apreciate ca un eveniment pozitiv important. Țara noastră consideră încheierea acestui tratat drept un pas constructiv pe calea creării condițiilor în vederea unei abordări de ansamblu, concrete, a problemelor dezarmării, în consens cu interesele și aspirațiile vitale ale tuturor popoarelor.

Abordînd problemele securității și cooperării europene, tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev au reafirmat hotărîrea României și Uniunii Sovietice ca, împreună cu celelalte state membre ale Tratatului de la Varșovia, cu toate țările care au participat la Conferința general-europeană, să-și sporească eforturile în toate direcțiile colaborării prevăzute în Actul final de la Helsinki, inclusiv în domeniul măsurilor de sporire a încrederii și de sprijinire a destinderii politice prin măsuri de dezangajare militară. Exprimarea acestei poziții își vădește cu atît mai mult semnificația majoră cu cît hotărîrile adoptate la Helsinki nu și-au aflat pe deplin înfăptuirea. Stîrnește, îndeosebi, adîncă îngrijorare popoarelor faptul că, în Europa, continuă să fie concentrate forțe militare și armamentul cel mai ucigător, inclusiv armament nuclear, faptul că măsurile de dezangajare fermă pe acest plan rămîn încă de domeniul deziderateului. Un rol deosebit, în acest sens, revine reuniunii general-europene ce va avea loc anul viitor la Madrid, reuniune a cărei importanță a fost subliniată în cursul convorbirilor româno-sovietice din Crimeea.

Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev au afirmat, în cadrul schimbului de păreri, solidaritatea neabătută a popoarelor român și sovietice cu lupta popoarelor eliberate, a mișcării de nealiniere, împotriva rasismului, dominației neocolonialiste, pentru triumful cauzei libertății, progresului social și păcii.

Poporul român salută cu vie aprobare noul dialog româno-sovietic la nivel înalt.

Sentimentele prietenești pe care le nutresc reciproc popoarele român și sovietice se întemeiază pe tradițiile îndelungate ale luptei pentru împlinirea idealurilor de libertate și progres, purtate de cele mai înaintate forțe sociale din țările noastre, sîngele vărsat în comun de ostașii români și cei sovietici în războiul antifascist cimentînd, pentru totdeauna, prietenia româno-sovietică. Ea și-a vădit pe deplin multiplele valențe în anii edificării noii societăți, raporturile bilaterale cunoscînd o ascensiune continuă pe cele mai diverse planuri. O asemenea traiectorie a fost jalonată definitoriu prin Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală și prin Declarația privind dezvoltarea continuă a colaborării și prieteniei frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, dintre România și Uniunea Sovietică, semnată cu prilejul vizitei în 1976 a tovarășului Leonid Brejnev la București. Frecventele întîlniri și schimburi de păreri între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev au constituit

tot atîtea impulsuri decisive pentru ridicarea conlucrării româno-sovietice pe trepte noi, mereu mai înalte, pe terenul fertil al unor raporturi întemeiate pe principiile independenței și suveranității naționale, deplinei egalități în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, solidarității și întrajutorării tovărășești.

Întîlnirea din Crimeea a prilejuit un moment de larg ecou, cu multiple semnificații. Secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România i-a fost înmînat Ordinul „Lenin", conferit de Prezidiul Sovietului Suprem al U.R.S.S. tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul împlinirii vîrstei de 60 de ani. Moment elocvent, de reafirmare a rolului și contribuției tovarășului Nicolae Ceaușescu la dezvoltarea permanentă a prieteniei și colaborării româno-sovietice, de ilustrare vie a sentimentelor de stimă și prețuire ce și le nutresc, reciproc, popoarele noastre. **„Aș dori** — arăta tovarășul **Leonid Brejnev**, înmînînd înalta distincție — **ca actul solemn de astăzi să fie apreciat ca o nouă mărturie a stimei profunde și simpatiei frățești ale comuniștilor sovietici față de comuniștii români. Poporul sovietic apreciază prietenia și colaborarea cu poporul român. Năzuința noastră neabătută este ca relațiile sovieto-române, variate prin conținutul lor, să servească ferm interesele construcției socialiste și comuniste, întăririi continue a comunității socialiste, cauzei păcii în întreaga lume".**

Arătînd că, în înmînarea distincției vede o ilustrare a bunelor relații prietenești între Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, dintre Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică, o expresie a sentimentelor de stimă și prețuire ce și le nutresc reciproc popoarele țărilor noastre, precum și o apreciere a contribuției proprii la dezvoltarea acestor relații, la întărirea prieteniei și colaborării dintre comuniștii români și comuniștii sovietici, dintre popoarele român și sovietice, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a subliniat : **„Partidul și poporul nostru dau o înaltă apreciere relațiilor româno-sovietice. Dorim ca aceste relații să se dezvolte continuu, pe toate planurile, în interesul construcției socialiste și comuniste din țările noastre, al cauzei generale a socialismului, colaborării și păcii în întreaga lume".**

Întregul popor român nutrește o vie satisfacție, o înaltă mîndrie patriotică pentru noua dovadă a prestigiului imens de care se bucură, pe toate meridianele lumii, personalitatea politică a președintelui României socialiste. Din întreaga țară, tovarășului Nicolae Ceaușescu i-au fost adresate telegrame și mesaje de felicitare, care reafirmă sentimentele de înaltă cinstire și nețărmurită dragoste pe care oamenii muncii le nutresc față de secretarul general al partidului, de deosebită prețuire față de activitatea neobosită pe care o desfășoară în fruntea partidului și statului, pentru fericirea și prosperitatea patriei noastre, pentru cauza socialismului, păcii și progresului în lume. A fost, în același timp, un prilej pentru oamenii muncii din țara noastră de a-și manifesta din nou hotărîrea de a face totul pentru a transpune integral în viață politica partidului nostru, pentru a înfăptui cu succes programul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și a comunismului în patria noastră.

Vasile Crișu

PARIS

Vizita ministrului de externe român

Corespondență de la Corneliu Vlad

Vizita efectuată, în primele zile ale lunii august, de către ministrul afacerilor externe al României, Ștefan Andrei, în Franța, la invitația ministrului afacerilor externe al acestei țări, Jean François-Poncet, constituie o expresie a voinței comune de a asigura transpunerea în practică a hotărîrilor convenite de către președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing, cu prilejul întîlnirii la nivel înalt româno-franceze din luna martie a acestui an, de la București, care a marcat un moment hotărîtor pentru impulsionarea și dinamizarea relațiilor bilaterale pe multiple planuri.

Vizita ilustrează în mod concret ideile cuprinse în Declarația comună semnată la 10 martie a.c. la București, care subliniază că „aprofundarea dialogului politic dintre România și Franța constituie un obiectiv de o importanță deosebită", dialog în cadrul căruia cele două părți relevă „interesul pe care îl acordă întîlnirilor periodice dintre miniștrii afacerilor externe". Este semnificativ, din acest punct de vedere, faptul că aceasta constituie a doua vizită întreprinsă în decurs de un an de ministrul de externe al României în Franța și ea urmează vizitei efectuate de omologul său francez la București, în luna decembrie 1978.

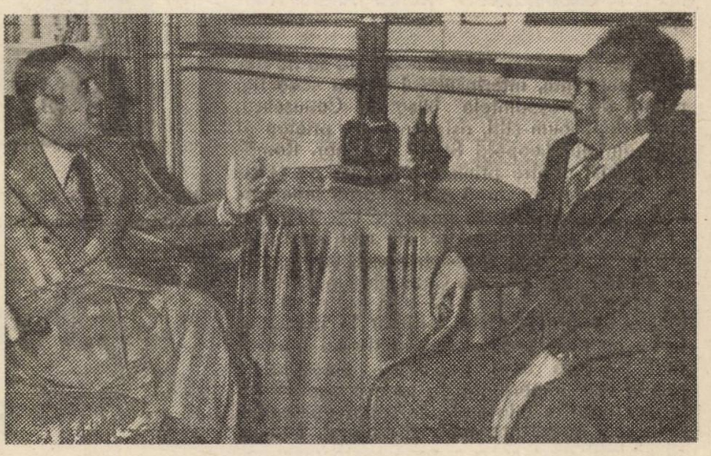

În timpul convorbirilor dintre ministrul de externe român, Ștefan Andrei, și omologul său francez, Jean François-Poncet

Primit, în cursul vizitei, de către șeful statului francez, ministrul român a adresat, din partea președintelui Nicolae Ceaușescu, un mesaj de prietenie președintelui Giscard d'Estaing, iar poporului francez cele mai bune urări. La rîndul său, președintele Republicii Franceze a rugat să se transmită președintelui Nicolae Ceaușescu salutările sale prietenești, precum și urări de prosperitate pentru poporul român.

Programul politic al vizitei a inclus, de asemenea, primirea oaspetelui român de către președintele Senatului francez, Alain Poher, precum și convorbiri cu omologul său francez, Jean François-Poncet.

Examinarea relațiilor economice româno-franceze a permis celor doi miniștri exprimarea voinței comune de a se depune toate eforturile pentru lărgirea și intensificarea acestor relații, pe măsura amplelor posibilități existente și în conformitate cu hotărîrea șefilor de stat ai României și Franței de a se dubla schimburile comerciale în 1980 față de 1975 pe baze cît mai echitabile. În aceeași sferă a cooperării bilaterale, cei doi miniștri au evidențiat importanța pe care o atribuie dezvoltării cooperării culturale, științifice și tehnice.

Abordînd problematica vieții internaționale, cei doi miniștri au acordat o atenție deosebită obiectivelor securității și cooperării în Europa. Ei au relevat că cheia de boltă a statornicirii păcii și securității, a întăririi destinderii, a dezvoltării cooperării fructuoase în Europa o constituie respectarea riguroasă a principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța în relațiile dintre state. Relevînd necesitatea transpunerii în viață a tuturor prevederilor Actului final de la Helsinki, cei doi interlocutori au subliniat importanța pregătirii temeinice a reuniunii de la Madrid din 1980. Cei doi miniștri s-au pronunțat pentru o abordare constructivă a problematicii general-europene, în afara dezbaterilor ideologice cu caracter steril, pentru înfăptuirea unor progrese reale pe calea transpunerii în viață a Actului final de la Helsinki. De ambele părți s-a relevat necesitatea imperioasă a adoptării la Madrid a unor măsuri concrete, îndeosebi în domeniul dezangajării militare și dezarmării, fără de care nu se poate asigura o securitate reală a statelor continentului.

În cadrul dialogului purtat, cei doi miniștri au subliniat necesitatea intensificării eforturilor pentru soluționarea tuturor diferendelor, litigiilor și conflictelor dintre state pe calea pașnică a negocierilor, singura cale ce răspunde intereselor popoarelor, cauzei generale a destinderii, cooperării și păcii în lume. În abordarea marilor probleme ale dezvoltării, cei doi miniștri au relevat că, pentru lichidarea fenomenului subdezvoltării și instaurarea unei noi ordini economice internaționale, se impune o acțiune hotărîtă din partea tuturor statelor, pentru orientarea eforturilor și negocierilor internaționale consacrate acestor obiective pe un făgaș constructiv, cu atît mai mult cu cît recenta conferință UNCTAD de la Manila s-a soldat cu rezultate nesatisfăcătoare, sub așteptările popoarelor.

În spiritul declarației comune și a înțelegerilor dintre cei doi președinți, miniștrii au convenit să se intensifice contactele și consultările dintre cele două țări, atît în sfera dezvoltării relațiilor bilaterale, cît și în abordarea marilor probleme ale vieții internaționale.

XXXV
23 AUGUST 1944
23 AUGUST 1979

ROMÂNIA ÎN CONŞTIINŢA LUMII

„Între ţările noastre există relaţii excelente"

Amadou Cissé Dia

preşedintele Adunării Naţionale a Republicii Senegal

O delegaţie a Adunării Naţionale din Republica Senegal, condusă de Amadou Cissé Dia, preşedintele Adunării, a vizitat România la invitaţia Marii Adunări Naţionale. La încheierea vizitei, preşedintele Parlamentului Senegalez a avut amabilitatea să acorde un interviu colaboratorului nostru Andrei Magheru.

– Am avut marea cinste – **a ţinut să ne declare, mai intîi, interlocutorul nostru** – să fim primiţi de preşedintele Nicolae Ceauşescu, care, după cum ştiţi, este un mare prieten al preşedintelui Leopold Sedar Senghor. România a fost printre primele ţări care au recunoscut Senegalul după proclamarea independenţei sale, şi această prietenie s-a dezvoltat continuu între cei doi şefi de stat. Cea mai elocventă mărturie o constituie vizitele făcute de preşedintele Nicolae Ceauşescu în Senegal, pe de o parte, iar, pe de altă parte, vizitele făcute de preşedintele Senghor în România. Ceea ce ne-a impresionat în timpul întrevederii pe care ne-a acordat-o preşedintele român este importanţa pe care o acordă relaţiilor noastre bilaterale, în toate domeniile, îndeosebi în cel economic şi cultural. Trebuie să vă mai spun că o comisie mixtă guvernamentală româno-senegaleză s-a întrunit, deja, stabilind principalele direcţii de dezvoltare a relaţiilor noastre. Sperăm ca, în curînd, România să construiască un mare complex de ciment în Senegal, precum şi alte obiective. Relaţiile noastre culturale sînt, de asemenea, excelente. Numeroşi studenţi senegalezi studiază în România. Toate acestea nu fac decît să oglindească excelentele relaţii care există între ţările noastre.

– Care este, după părerea dv., rolul parlamentelor şi parlamentarilor la rezolvarea marilor probleme cu care este confruntată lumea contemporană.

– Problemele care stau în faţa lumii sînt foarte dificile. De exemplu, ţările sărace, care posedă materii prime, constată diminuarea preţului acestor materii prime, preţuri care sînt controlate şi fixate pe piaţa mondială de ţările bogate. În acelaşi timp, ţările sărace cumpără produse manufacturate fabricate cu propriile lor materii prime de la ţările bogate, la preţuri din ce în ce mai mari. Iată de ce economia ţărilor sărace nu se poate echilibra niciodată. Problema fundamentală care se pune este instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, fără de care pacea între popoare nu va putea fi asigurată. Există apoi marea problemă a dezarmării. În anul 1978 s-au cheltuit 400 miliarde dolari pentru înarmare. Parlamentele trebuie să denunţe şi să lupte împotriva cursei înarmărilor pentru ca popoarele să înţeleagă că această cursă trebuie oprită, indiferent de mărimea ţării respective. Parlamentele, care reprezintă în mod esenţial popoarele lor, trebuie să facă toate eforturile pentru ca aceste mari probleme ale umanităţii să fie rezolvate. Ştiu că România depune mari eforturi în acest sens, sub înalta şi competenta conducere a preşedintelui ei. Acelaşi lucru îl face şi Senegalul. Iată motivul pentru care există o convergenţă firească româno-senegaleză.

– Aţi vizitat o serie de obiective, cunoscînd astfel realităţile României. V-aş ruga să ne împărtăşiţi cîteva impresii.

– În primul rînd, aş dori să vă spun cît a fost de impresionată delegaţia parlamentară senegaleză de vizita sa la Bucureşti, care este un mare oraş modern. Ne-a reţinut atenţia urbanistica, precum şi curăţenia sa. Am fost, de asemenea, impresionaţi de eforturile făcute în Bucureşti pentru construirea de noi locuinţe. Am văzut numeroase noi cartiere şi am apreciat în mod deosebit politica în domeniul construcţiei de locuinţe. Acelaşi lucru îl pot spune despre complexul hotelier şi turistic pe care l-am văzut pe litoralul Mării Negre. România se află printre ţările care fac un mare efort pentru promovarea unui turism modern. Am fost, de asemenea, impresionaţi de vizita pe care am făcut-o la uzinele „23 August". Această uzină, aş putea spune, este aproape un oraşel, în care 18 000 de muncitori lucrează în cele mai bune condiţii. Este un exemplu însemnat pentru noi, demn de urmat.

– După cum ştiţi, poporul român sărbătoreşte, la 23 August, cea de-a 35-a aniversare a eliberării ţării...

– Urarea noastră este, în primul rînd, ca relaţiile dintre ţările noastre pe plan economic şi cultural să se intensifice. Apoi, ca poporul român, care este un popor muncitor, paşnic, inteligent, să constituie un exemplu pentru toate popoarele din lumea a treia. Mesajul nostru este un mesaj de felicitări pentru acest popor care a făcut atîtea eforturi. Îi urez deci ca, la fiecare 23 August, el să se mîndrească cu noi cuceriri pentru dezvoltarea sa, pentru pace, înţelegere şi frăţie cu toate poporele.

„Poziţiile României şi Algeriei sînt convergente"

Mohamed Zerguini

ministrul poştelor şi telecomunicaţiilor al Republicii Algeriene Democratice şi Populare

Recent, ne-a vizitat ţara Mohamed Zerguini, ministrul poştelor şi telecomunicaţiilor al Republicii Algeriene Democratice şi Populare. Înaintea plecării, oaspetele algerian a răspuns cu amabilitate invitaţiei de a acorda un interviu revistei „Lumea".

– Cum apreciaţi, domnule ministru, rezultatele misiunii dumneavoastră în România ?

– Pot să vă spun că sîntem foarte mulţumiţi de rezultatele activităţii delegaţiei algeriene în România. Pentru prima dată vizitez ţara dumneavoastră şi, deşi durata vizitei a fost limitată, am toată consideraţia pentru eforturile de dezvoltare făcute de România. Aş putea spune că România constituie un exemplu pentru noi, pentru eforturile pe care le depunem în prezent în Algeria. Nutresc sentimente de admiraţie pentru toate realizările ţării dumneavoastră, în mod deosebit pentru progresele făcute în domeniul telecomunicaţiilor.

Am avut onoarea de a fi primit de preşedintele Nicolae Ceauşescu, căruia i-am transmis un mesaj din partea preşedintelui Algeriei, Benjedid Chadli, care reafirmă raporturile de prietenie existente între popoarele şi ţările noastre. Am evocat, în cadrul întrevederii, unele aspecte legate de viaţa internaţională, precum şi unele probleme

privind relaţiile bilaterale. Pot spune că poziţia României, a preşedintelui Ceauşescu, a poporului român este convergentă cu poziţia Algeriei, a poporului algerian, a preşedintelui Benjedid Chadli, mai ales în ceea ce priveşte lupta popoarelor pentru autodeterminare, desfăşurată în întreaga lume.

– Vă rugăm să vă referiţi, în continuare, la perspectivele relaţiilor româno-algeriene.

– Se ştie că relaţiile dintre Algeria şi România datează de vreme îndelungată. Poporul algerian nu va uita poziţia poporului român, a României, faţă de lupta de eliberare dusă de poporul algerian. Firesc, după indepen-

dență, relațiile dintre Algeria și România au continuat să se amplifice și, în prezent, ele se află în plină dezvoltare. Desigur, ajutorul României, țară care are o bogată experiență în domeniul dezvoltării, este un ajutor apreciabil pentru tînăra noastră țară și consider că excelentele relații ce leagă România și Algeria, care au existat în permanență, se vor întări în viitor, se vor dezvolta mereu.

– Ar fi interesant pentru cititorii revistei noastre să afle care sînt prioritățile politicii interne promovate de guvernul algerian.

– Se știe că Algeria – țară în curs de dezvoltare – este în preajma unui nou plan cincinal. Acest plan cincinal, care prevede dezvoltarea țării în toate sectoarele de activitate, va fi prezentat la Congresul Partidului Frontul de Eliberare Națională. Desigur, nutrim multe speranțe că vom face lucruri bune în viitor, care se vor adăuga celor realizate în cursul celui de-al doilea plan de patru ani. În acest sens, consider că România va putea avea un rol important de a ajuta și de a coopera la realizarea obiectivelor din viitorul nostru plan cincinal.

România are o experiență bogată în acest sens, a depus susținute eforturi pentru a se elibera. România înțelege foarte bine eforturile altor popoare către o dezvoltare multilaterală. Acesta este un fapt foarte important și explică de ce România s-a aflat alături de popoarele care luptă pentru autodeterminarea, independența, pentru existența lor. Este un rol deosebit de important al poporului român, condus de președintele Nicolae Ceaușescu, mai ales față de țările în curs de dezvoltare.

– Poporul nostru va sărbători în curînd a 35-a aniversare a eliberării României de sub dominația fascistă.

– Adresez poporului român din partea poporului algerian felicitările și urările noastre pentru această a 35-a aniversare a eliberării. Poporul algerian va fi mereu alături de poporul român în lupta împotriva imperialismului, împotriva dominației imperialiste. Dorim prietenilor români multe succese pe calea dezvoltării patriei, multă fericire.

Interviu realizat de Aristotel Bunescu

„Contacte fructuoase româno-franceze în toate domeniile"

Lucien-André Gautier

senator francez

La invitația Marii Adunări Naționale, a vizitat România o delegație a Senatului francez condusă de Lucien-André Gautier, președintele Grupului de prietenie Franța-România, din Senat. Domnia-sa a avut amabilitatea să acorde un interviu colaboratorului nostru, Andrei Magheru.

– Trebuie să vă spun că este a doua oară că vizitez România cu o delegație senatorială. Am fost primiți cu brațele deschise. Căldura cu care am fost întîmpinați dovedește, o dată mai mult, sentimentele pe care le au românii pentru francezi.

Am avut întrevederi cu cele mai înalte personalități politice ale României, întrevederi deosebit de fructuoase în toate domeniile. Președintele Nicolae Ceaușescu a avut amabilitatea să primească delegația noastră, cu care a stat îndelung de vorbă. Am fost foarte onorați de acest lucru și am avut o discuție foarte deschisă privind, îndeosebi, relațiile dintre țările noastre. Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat, în convorbirea pe care a avut-o cu noi, că în comunicatul semnat cu președintele Franței – cu ocazia vizitei acestuia în România – au fost înscrise o serie de acțiuni importante pentru viitorul relațiilor noastre.

– Cîteva impresii din această a doua vizită a dv. în țara noastră ?

– De cînd am fost ultima oară în România, s-au produs mutații foarte importante. Se poate observa o puternică dezvoltare, îndeosebi în domeniul construcțiilor, industrializării și turismului. Vizitînd județul Brașov, mi-am dat seama și mai bine de marele efort pe care l-ați făcut și acest lucru nu ne surprinde, cunoscînd puterea și calitatea muncii depusă de poporul român.

– Pe planul relațiilor parlamentare româno-franceze, ce ne puteți spune ?

– Pe planul relațiilor parlamentare nu există nici o divergență. Avem același scop : să strîngem cît mai mult relațiile dintre popoarele și guvernele noastre. În ceea ce privește acțiunile parlamentare pe care le putem avea în comun în viitor, în domeniul dezarmării și altele, există între noi puncte de vedere comune. În vederea reuniunii de la Madrid, din 1980, trebuie să conlucrăm pentru ca rezultatele ei să fie mai concrete, pentru pacea lumii.

– Știți că poporul român sărbătorește, în curînd, cea de-a 35-a aniversare de la eliberare.

– Cînd vezi ceea ce a realizat poporul român de 35 de ani încoace, nu poți decît să-l feliciți și urarea pe care i-o face pentru această sărbătorire poporul francez prieten este ca el să atingă cît mai repede culmile spre care tinde, pentru fericirea sa și pentru pacea lumii.

„Apreciez poziția internațională realistă și constructivă a României"

Machila Joshua Lumina

ministrul finanțelor și cooperării tehnice din Republica Zambia

Printre oaspeții care au vizitat în ultimul timp țara noastră s-a aflat și Machila Joshua Lumina, **ministrul finanțelor și cooperării tehnice din Republica Zambia. Înaintea plecării spre patrie, ministrul zambian a avut amabilitatea să acorde un interviu colaboratorului nostru,** Aristotel Bunescu.

– Care este opinia dv. în legătură cu rezultatele vizitei în România ?

– Vă mărturisesc că încheiem, astăzi, o vizită sub semnul unor bune rezultate. Pe această linie, doresc să subliniez convorbirile rodnice pe care le-am purtat cu oficialitățile române, întîlniri ce au alternat cu vizitarea unor importante obiective economice din București și din provincie, unități specializate în producerea unei game largi de mașini și instalații, care prezintă pentru noi un deosebit interes. Astfel, am fost la întreprinderea de autocamioane din Brașov, la alte unități unde se realizează utilaje agricole și de transport, echipamente pentru irigații, precum și la mai multe ferme zootehnice. Pe scurt, sîntem deosebit de satisfăcuți de rezultatele misiunii noastre în România, vizită ce se înscrie în contextul preocupărilor României și ale Zambiei de dezvoltare, pe multiple planuri, a raporturilor dintre ele.

În procesul lărgirii și diversificării relațiilor româno-zambiene, un moment de deosebită semnificație și largi implicații l-a reprezentat recenta vizită efectuată în Zambia de către președintele Nicolae Ceaușescu. Vizita încununată de succes a președintelui României în țara noastră s-a dovedit un eveniment în măsură să impulsioneze puternic și să consolideze bunele raporturi româno-zambiene, în diverse direcții de interes reciproc.

– Ar fi interesant, pentru cititorii săptămînalului nostru, să afle care sînt opiniile dumneavoastră despre poziția României în raport cu procesul soluționării problemelor africane, cu diversele probleme ce confruntă, în prezent, viața internațională.

– România este cunoscută în Zambia ca o țară cu o poziție realistă și constructivă față de problemele actualității internaționale. În legătură cu aceste evenimente, România și Zambia au poziții comune, deseori identice. Apreciem astfel, cu precumpănire, unul dintre principiile de bază ale politicii externe românești, și anume neamestecul în treburile interne ale altor țări. De asemenea, unul din punctele în care opiniile țărilor noastre coincid se referă la soluționarea problemelor africane de către africanii înșiși. De altfel, nu cred că există aspecte ale situației internaționale în legătură cu care țările noastre să se situeze pe poziții diferite. Apreciem mult rolul României în dezbaterea problemelor africane, sprijinul material dat popoarelor de pe continentul nostru pentru reconstrucție, pentru făurirea unui viitor liber și independent. Desigur, mai există situații critice, cum este, în momentul de față, cea din Africa australă. Dar, cu largul sprijin acordat de comunitatea internațională și, mai ales, de țările socialiste, inclusiv de România, sperăm să depășim aceste stări de fapt.

În încheiere, ministrul zambian al finanțelor și cooperării tehnice a spus :

– Am cunoscut în România ritmul înalt al construcției socialiste ce asigură românilor progres și prosperitate. Cu prilejul apropiatei aniversări a Zilei naționale a României, adresez poporului dumneavoastră urările mele de continuă prosperitate, de neîntreruptă ridicare a nivelului de trai, pentru un viitor fericit.

XXXV
23 AUGUST 1944
23 AUGUST 1979

ROMÂNIA — idei în acțiune

Independența națională — condiție esențială a unei păci durabile

Există în activitatea internațională a României socialiste o preocupare definitorie pentru ansamblul politicii sale externe : afirmarea și aplicarea principiului independenței și suveranității naționale. Sprijinită de un concept viguros articulat în configurarea lui, această preocupare izvorăște, totodată, din experiența pe care dezvoltarea istorică a acumulat-o, experiența proprie a poporului nostru, cît și cea oferită de istoria universală. A devenit un adevăr de netăgăduit că civilizația — atît materială, cît și aceea spirituală — a înflorit și și-a putut da întreaga măsură a forței sale umanizante numai pe terenul libertății naționale neatinse. Între destinul istoric al unui popor și exprimarea liberă a voinței sale există o legătură indisolubilă. Desfacerea ei, chiar și numai temporară, a lăsat adînci urme în devenirea socială, economică și culturală a popoarelor. Nici un sacrificiu n-a fost, de aceea, prea mare, nici o energie prea scumpă pentru fiecare popor care a crezut în dreptatea luptei sale menite să-l facă stăpîn pe propria soartă.

Făurirea păcii — proces care reclamă participarea tuturor statelor

Astăzi, mai mult ca oricînd, respectarea independenței și suveranității naționale — condiție esențială a progresului popoarelor — se dovedește a fi, totodată, și un principiu fundamental al asigurării păcii internaționale. Iar aceasta — mai mult ca oricînd, pentru că gradul înalt de dezvoltare și interdependență la care a ajuns sistemul relațiilor internaționale nu mai permite a abordare simplistă a păcii. Proces în continuă evoluție, făurirea păcii presupune un efort cuprinzător, global, din partea tuturor statelor. Și acest efort implică *toate* marile probleme contemporane ale omenirii : dezarmarea și cooperarea, noua ordine economică și politică mondială, democratizarea vieții internaționale, securitatea și destinderea etc. Și fiecare din aceste probleme este legată de afirmarea și respectarea, în practică, a suveranității și independenței naționale. **„Evoluția mondială** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu — pune în evidență faptul că astăzi condiția esențială a întăririi păcii și colaborării este respectarea riguroasă a independenței și suveranității fiecărei națiuni, a dreptului fiecărui popor de a trăi liber, de sine stătător, de a se dezvolta corespunzător intereselor și aspirațiilor sale fundamentale, fără nici un amestec din afară".**

Afirmarea identității naționale aduce în zilele noastre — prin amploarea și forța cu care se profilează — elemente calitativ noi în relațiile internaționale, orientîndu-le în sensul unei funcționalități care să țină seama de interesele tuturor, și nu numai ale unui grup restrîns de țări. În condițiile apariției pe harta lumii a unui număr fără precedent de state independente, politica de inegalitate și injustiție devine sursa unor grave pericole pentru pacea lumii. Cu atît mai mult cu cît aspirațiile de independență și de consolidare a suveranității tinerelor state eliberate includ aspecte multiple, tinzînd să acopere întreaga semnificație a conceptului : politică, economică, culturală și de altă natură. Viitorul trebuie să aparțină împunerii — atît la nivelul mentalităților, cît și la acela al practicii — a acelor valori fundamentale legate nemijlocit de existența și dezvoltarea națiunii : independență și suveranitate, egalitate în drepturi, renunțare la modalitatea de a face politică cu instrumentele presiunii și ale forței, respectul personalității celuilalt.

Acele curente de gîndire care încearcă să pună în cauză noțiunile de independență și suveranitate nu fac decît să eludeze o realitate fundamentală a epocii contemporane : afirmarea națiunii, a statelor naționale, ca unul din factorii de primă însemnătate ai dezvoltării social-politice și economice, ai progresului în lumea de azi. Pe fundalul negării acestei realități s-au emis o serie de teorii care-și găsesc un laitmotiv comun în „supranaționalitate" — teză în profund dezacord cu sensurile de bază ale evoluției istorice contemporane. Variantele „supranaționalității" sînt multiple. S-a vorbit despre un așa-numit „stat" sau „guvern mondial". S-a susținut că schimbul de valori internaționale ar fi limitat de întărirea independenței sau că „progresul civilizației ar fi împiedicat de manifestarea independentă a statelor mici și mijlocii". S-a mers pînă la enunțarea ideii că suveranitatea națională ar constitui o sursă a stărilor conflictuale în relațiile interstatale.

O asemenea înțelegere a rolului independenței și suveranității naționale în lumea contemporană desenează scenarii incompatibile cu resorturile interioare și reale ale dezvoltării relațiilor internaționale, destinîndu-le pe acestea unor evoluții care favorizează injustiția și inechitatea în raporturile dintre state și, mai ales, care pun în pericol pacea mondială. „A preconiza — afirma Nicolae Titulescu, nu cu mult timp înaintea declanșării celui de-al doilea război mondial — drept rețetă a unei păci permanente abolirea suveranității înseamnă nu numai a preconiza o soluție imposibilă, ci și, dacă ne-am îndrepta pe această cale, să aruncăm lumea în haos și anarhie".

„Suveranitatea națională — element vital al societății contemporane"

Însăși experiența istorică este aceea care demonstrează că independența națională este premisa incontestabilă a realizării păcii și progresului și că tocmai nesocotirea ei duce în mod ireversibil la disfuncționalități în relațiile dintre state. Sistemul relațiilor internaționale nu poate fi conceput decît ca un ansamblu alcătuit din state naționale suverane și independente. „Suveranitatea națională și sentimentul național — arăta secretarul general al O.N.U., Kurt Waldheim — constituie un element vital al societății noastre. În forma lor cea mai bună, ele reprezintă cel mai înalt grad de coeziune politică și socială ce s-a putut

realiza pînă acum. Carta recunoaşte, în mod justificat, acest drept fundamental al vieţii, prin accentul pe care ea îl pune pe independenţa suverană a tuturor membrilor Naţiunilor Unite".

Independenţa naţională se afirmă, astăzi, ca una din verigile esenţiale ale procesului de instaurare a unor relaţii de tip nou între state, bazate pe echitate, egalitate şi neamestec în treburile interne. Cadrul acestor relaţii are menirea să ofere sensuri noi interdependenţelor şi colaborării — impulsionate de progresele remarcabile înregistrate de ştiinţă, tehnologie, comunicaţii. Însăşi propăşirea fiecărei naţiuni face firească participarea ei la diviziunea internaţională a muncii şi, în plan politic, la rezolvarea problemelor care confruntă lumea contemporană. Independenţa şi colaborarea au devenit laturi indisolubile ale activităţii fiecărui stat. O condiţionare reciprocă marchează aceste două aspecte. Colaborarea internaţională constituie terenul favorabil al afirmării personalităţii fiecărui popor, iar independenţa naţională este condiţia participării creatoare şi active a fiecărei naţiuni la viaţa internaţională. Numai o colaborare care să permită fiecărei naţiuni decizia de sine stătătoare a formelor şi modalităţilor concrete de participare reprezintă calea apropierii şi înţelegerii între popoare, a statornicirii unor relaţii internaţionale paşnice.

Asigurarea independenţei naţionale — obiectiv fundamental al solidarităţii internaţionale

Totodată, marea diversitate a condiţiilor istorice, naţionale şi sociale îşi pune amprenta asupra abordării unor probleme sau altora ale lumii în care trăim. Firească, această diversitate trebuie, însă, să-şi afle un punct de pornire unic : asigurarea independenţei şi suveranităţii naţionale. Este, de altfel, sensul fundamental care dă vigoare solidarităţii şi colaborării dintre toate forţele progresiste, antiimperialiste de pretutindeni. Independenţa naţională nu este şi nu poate fi în contradicţie cu solidaritatea : dimpotrivă, între cele două principii de acţiune există o interdependenţă de esenţă. În condiţiile accentuării politicii de reîmpărţire a lumii în sfere de influenţă şi dominaţie, solidaritatea militantă a forţelor progresiste din întreaga lume are, în apărarea independenţei naţionale, un obiectiv primordial, în concordanţă cu tendinţa fundamentală a epocii noastre de afirmare a voinţei popoarelor de a se dezvolta libere, stăpîne pe bogăţiile naţionale, de a colabora pe bază de egalitate, într-un climat de pace.

Este bine ştiut că independenţa naţională se opune politicii de forţă. Instrument al forţei şi distrugerii, cursa înarmărilor reprezintă una din preocupările cele mai larg manifestate pe plan internaţional. Consecinţele sale negative se răsfrîng în numeroase domenii ale vieţii politice, economice şi sociale, dar ea are implicaţii directe în primul rînd asupra independenţei şi suveranităţii. Pentru numeroase ţări în curs de dezvoltare, înarmările constituie grele poveri asupra dezvoltării lor economico-sociale, favorizînd stabilirea unor relaţii de dependenţă faţă de statele furnizoare de armament, relaţii însoţite, deseori, de condiţionări, de crearea unor baze militare, de includerea în infrastructura acestor ţări a unui personal militar străin. O serie de diferende — lăsate moştenire de îndelunga dominaţie colonială — sînt alimentate şi agravate în acest fel, nu o dată ele transformîndu-se în conflicte armate. Dezarmarea generală, şi în primul rînd cea nucleară, apare în concepţia României ca una din dimensiunile determinante ale realizării principiului dezvoltării libere a fiecărui popor, la adăpost de orice presiune din afară, în securitate şi pace.

România socialistă — prodigioasă activitate în slujba independenţei şi păcii

Conceptul de independenţă naţională — în relaţia lui organică cu asigurarea păcii — îşi află o amplă desfăşurare în eforturile de consolidare a securităţii în Europa şi în întreaga lume. În acest sens, securitatea înseamnă, în esenţă, stabilirea unui sistem de angajamente ferme şi măsuri concrete din partea tuturor statelor — de natură politică, juridică, economică, militară ş.a. — care să garanteze fiecărei naţiuni o dezvoltare liberă şi paşnică, în conformitate cu interesele sale legitime, în condiţiile respectării independenţei şi suveranităţii naţionale.

Desigur, prin complexitatea ei, conexiunea independenţă naţională-pace implică multiple aspecte. Însuşi caracterul global, indivizibil al păcii îşi face un principiu de primă importanţă din respectarea independenţei şi suveranităţii naţionale. Atît la nivel planetar, ameninţarea sau încălcarea independenţei în anumite regiuni ale lumii, fie prin conflicte militare, fie prin presiuni economice sau de altă natură are consecinţe asupra păcii mondiale ; cît şi pe plan calitativ : din acest unghi, eludarea unuia sau altuia din aspectele problematicii contemporane, legată intim de independenţa naţională, nesocotirea sau tergiversarea rezolvării lor duc la stări de tensiune, afectînd evoluţia pozitivă a vieţii internaţionale.

O asemenea viziune de ansamblu, cuprinzătoare, bazată pe analiza ştiinţifică a interconexiunii logice a fenomenelor istorice ale lumii contemporane este caracteristică activităţii internaţionale a României socialiste, a preşedintelui Nicolae Ceauşescu. Consacrînd respectarea independenţei şi suveranităţii naţionale ca imperativ fundamental al relaţiilor dintre state şi premisă fundamentală a păcii şi progresului, ţara noastră militează pentru afirmarea dreptului tuturor naţiunilor la o viaţă liberă şi suverană. Consacrare ce şi-a găsit reflectarea în numeroase documente bilaterale încheiate de statul român, în activitatea desfăşurată în organizaţiile internaţionale, în solidaritatea militantă cu mişcările de eliberare naţională, cu tinerele state care au păşit pe calea dezvoltării de sine stătătoare, cu toate forţele progresiste — acestea constituindu-se ca dimensiunile unui prodigios efort dedicat consolidării independenţei şi păcii, progresului în întreaga lume.

dr. Marcel Negreanu

LUMEA

Săptămînal de politică externă

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

33 (824)

9 august 1979

ARTICOLE, CORESPONDENŢE

România socialistă – expresii ale progresului multilateral şi ale vocaţiei sale de pace şi bună înţelegere 1

Întîlnirea dintre tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU şi tovarăşul LEONID BREJNEV. O nouă contribuţie de seamă la adîncirea relaţiilor prieteneşti româno-sovietice. Vasile Crişu 2

Paris. Vizita ministrului de externe român. Corneliu Vlad 3

Energia – problemă mondială. Dr. Ilie Şerbănescu 8

– Priorităţi şi reconsiderări. Dr. Ioan Bari 8

– „Bomba energetică" şi economisirea 10

– Sfîrşitul unei ere în istoria petrolului (II) 10

O precizare oportună 19

New York. O nouă etapă în procesul negocierii noilor reglementări maritime. Prof. univ. Dumitru Mazilu 20

Londra. Politica economică a conservatorilor. Stelian Ţurlea 21

Roma. O soluţie, dar nu încă soluţia... Rodica Dumitrescu 22

Teheran. Desemnarea „adunării experţilor". Liana Enescu 23

Acordul dintre Mauritania şi POLISARIO. Dumitru Constantin 23

Lusaka. Situaţia din Zimbabwe în dezbaterea conferinţei Commonwealth-ului. Sabina Diaconu 24

La Paz. Un preşedinte pentru un nou scrutin. Eugeniu Obrea 24

Beirut. Din nou, elemente de tensiune în sud... I. Madoşa 25

ROMÂNIA ÎN CONŞTIINŢA LUMII 4–5

23 AUGUST 1944 – 23 AUGUST 1979

România – idei în acţiune. Independenţa naţională – condiţie esenţială a unei păci durabile. Dr. Marcel Negreanu 6

Rolul hotărîtor al Partidului Comunist Român în organizarea mişcării antifasciste, în pregătirea şi declanşarea insurecţiei. Dr. A. Simion 12

Insurecţia din August 1944. Cronologie politică şi militară. Florin Constantiniu, Mihail E. Ionescu 15

REPORTAJ PE GLOB

Dialoguri despre cooperare în Siria. Venera Anghel 16

INTERVIUL NOSTRU

Mario Soares, secretar general al Partidului Socialist Portughez 18

1 000 + 1 26–27

PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ 28–30

PROFIL

Charan Singh, primul ministru al Indiei 30

POŞTA REDACŢIEI 31–32

ENERGIA — problemă mondială

Ceea ce cu mulți ani în urmă, încă în plină eră a energiei ieftine și aparent abundente, o serie de experți energeticieni și economiști anunțau pentru deceniile următoare — fără a fi luați în mod serios în considerare — este, de acum, o dură realitate : omenirea este confruntată cu o profundă criză energetică. Manifestările ei sînt resimțite pretutindeni în lume : în țări mari sau mici, dezvoltate sau în curs de dezvoltare, capitaliste sau socialiste, nici o țară neputîndu-se sustrage consecințelor acestei crize, în condițiile actuale ale interdependențelor economice crescînde, ale unicității pieței mondiale. Epoca energiei ieftine și abundente a apus. Energia ieftină și abundentă s-a dovedit a fi, de fapt, un mit. Majorarea spectaculoasă a prețului petrolului — de peste 8 ori între 1970 și 1978, și de încă aproape 1,6 ori în cursul acestui an — și existența, în prezent, pe piața petrolieră mondială a unei neacoperiri fizice a cererii, context în care numeroase solicitări, indiferent de prețul oferit, rămîn neonorate, a spulberat definitiv acest mit. Iar faptul că, potrivit aprecierilor, rezervele de hidrocarburi (respectiv de petrol și gaze naturale), cunoscute în momentul de față, nu vor putea să acopere consumul, în cazul menținerii ritmului prezent al creșterii acestuia, decît aproximativ 25-30 de ani, constituie mult mai mult decît un simplu semnal de alarmă, subliniind gravitatea actualei situații din domeniul energetic pe plan mondial. Unii economiști prevăd epuizarea energiei, opunîndu-i ca alternativă oprirea creșterii economice și adoptarea filozofiei stagnării. Aceasta nu constituie, desigur, o adevărată soluție — și, deci, nu poate fi acceptată. Avertismentul trebuie însă, reținut, acționîndu-se din timp tocmai pentru a evita o asemenea alternativă. Coordonatele actualei situații energetice mondiale obligă întreaga omenire nu numai la măsuri ferme și imediate, ci și la profunde reconsiderări energetice pe termen lung, la o schimbare generală de comportament, în sensul de a se înceta să se mai reacționeze doar la „șoc", postfactum, ci de a se învăța să se prevină „șocul", angajîndu-se măsuri din timp, antefactum, să se construiască în mod conștient perspectiva, pornindu-se de la realitățile prezentului și de la tendințele ce se prefigurează, în viitor. Ceea ce înseamnă acțiune declanșată de urgență și urmată apoi perseverent, pe tărîm științific, tehnologic, economic, politic, intern și internațional. Cronologic vorbind, prioritatea aparține economisirii energiei (inclusiv prin măsuri de stimulare a acesteia pe calea unor creșteri de prețuri), din simplul motiv că reprezintă restructurarea absolut necesară care nu depinde de factori obiectivi, cum ar fi progresele tehnologice, și îndeosebi de factorul timp, ci de factori mai mult subiectivi și cu efect nemijlocit pe termen scurt, respectiv de o modificare de atitudine sau de politică economică în ce privește folosirea energiei și judecarea atentă a opiniilor prevalente de consumul acesteia. Iată de ce programele energetice, aplicate sau prevăzute a fi aplicate atît în țările socialiste, cît și în țările capitaliste, precum și în țările în curs de dezvoltare cuprind, toate, măsuri pe această linie, vizînd în special eliminarea unor manifestări nenecesare, care grevează asupra unei utilizări judicioase a energiei disponibile.

La nivelul acțiunii pe termen lung, restructurările necesare sînt, pe de-o parte, descoperirea de noi rezerve și trecerea la exploatarea mai largă a resurselor mai sărace în conținut util dar mai abundente (cărbuni), cu efecte pe linia îndepărtării pericolului eventual al epuizării resurselor cantitativ inferioare (petrol, gaze naturale), iar, pe de altă parte, redimensionarea necesităților energetice, prin restructurări economico-industriale de natură să diminueze consumurile specifice și prin îmbunătățirea tehnologiilor în vederea ridicării randamentelor energetice, ambele cu efecte pe linia limitării considerabile a creșterii consumului de energie, reclamate de procesul dezvoltării. Toate aceste restructurări au o importanță de prim ordin, întrucît vizează în mod direct resursele energetice neregenerabile, pe care se sprijină și se va sprijini, încă o îndelungată perioadă, consumul energetic. Ele trebuie completate, desigur, prin dezvoltarea intensă a energiei nucleare, menită să aibă o participare sporită în balanța energetică, precum și prin intensificarea cercetărilor științifice în vederea punerii în valoare a surselor noi de energie (solară, geotermică, eoliană, termonucleară, a valurilor etc.), chemate să aducă în viitor o contribuție semnificativă la acoperirea consumului energetic.

Priorități și reconsiderări

dr. Ioan Bari

Însemnătatea restructurărilor industriale pentru obținerea de economii de energie este deosebită, deoarece vizează în mod direct cel mai mare sector consumator de energie — industria. Potrivit unui studiu al Secretariatului Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa, ponderea industriei în totalul consumului de energie primară este de peste 40 la sută, în medie, pe ansamblul țărilor membre ale C.E.E./O.N.U. (adică statele europene, precum și S.U.A. și Canada), care, în prezent, dețin împreună peste patru cincimi din consumul mondial de energie. Principalele consumatoare sînt ramurile siderurgică, chimică și a aluminiului, cărora le revine aproape jumătate din consumul total de energie al sectorului respectiv.

O cale importantă de economisire o reprezintă substituirea energiei, ca factor de producție, cu alți factori de producție de care se dispune într-o măsură mai mare. Astfel, prin îmbunătățirea sistemelor de termoizolare a încăperilor, montarea unor echipamente perfecționate de recirculare a căldurii în instalațiile de ardere, extinderea rețelelor de termoficare, se poate realiza o economsire, în cuantumuri însemnate, a energiei și, deci, o reducere a consumului de resurse. În acest cadru se înscriu, de asemenea, recuperarea căldurii și gazelor reziduale în multe ramuri industriale (în special în siderurgie, chimie și industria aluminiului) și folosirea acestora ca resurse secundare, pentru încălzire sau chiar pentru producerea de energie electrică, suprimarea pierderilor de căldură sau de gaze, integrarea unor unități economice din diferite ramuri care să permită folosirea optimă a energiei disponibile etc.

Totodată, în cazul acelor țări care, pe de o parte, nu dispun de resurse energetice importante, iar, pe de altă parte, și-au constituit infrastructura energetică, economii de energie pot fi obținute printr-o restructurare a producției, urmărindu-se dezvoltarea, cu prioritate, a unor ramuri industriale de înaltă tehnicitate, dar mai mici consumatoare de energie, cum sînt mecanica fină, electrotehnica și, mai ales, electronica.

Pe plan general, economii semnificative de energie pot fi realizate prin : mărirea duratei de viață a produselor, prin ridicarea calității acestora ; fabricarea de bunuri pentru prelucrarea cărora se cheltuiește mai puțină energie ; utilizarea unor materiale regenerabile (materii prime agricole în locul maselor plastice) sau de care se dispune într-o măsură mai importantă ; însăși valorificarea mereu mai înaltă, printr-o prelucrare superioară, a materiilor prime etc. Este deci vorba, în esență, de reducerea consumurilor specifice, de obținerea aceluiași efect economic sau chiar a unuia mai mare cu un consum energetic mai scăzut. Trebuie, însă, precizat că este vorba nu numai de reducerea consumurilor specifice de energie în sine, ci și de reducerea, în general, a consumurilor specifice de materiale, deoarece atît pentru producerea, cît și pentru prelucrarea acestora s-a consumat energie.

Generic, randamentul energetic poate fi definit ca raportul dintre cantitatea de energie utilă produsă și cantitatea de energie consumată efectiv într-o activitate în care se folosește energie. randamentul global pe ansamblul „fluxului energetic"

În cadrul necesarei treceri la exploatarea resurselor mai puțin accesibile și mai sărace în conținut util, dar mai abundente, o direcție centrală o constituie valorificarea șisturilor bituminoase

ENERGIA — problemă mondială

Se vorbește, în general, de consum energetic. Dar, în măsura în care energia, pentru a deveni utilizabilă, traversează, tehnic, o serie de faze — de la energia înmagazinată în mod natural, sub formă de resurse, pînă la energia consumabilă, sub formă de căldură sau electricitate — este indicat, cel puțin pentru o înțelegere mai clară, să se facă distincția între consumul de resurse *(de energie primară) și* consumul final de energie. *Diferențele sînt substanțiale, ele rezultînd din pierderile tehnologice datorate randamentelor actuale, încă scăzute, în diferitele faze ale „fluxului energetic" : exploatare, tratare (prelucrare sau îmbogățire în conținut util) ; conversiune (în energie termică și, apoi, o parte în energie electrică) ; transport ; distribuție ; utilizare finală. Randamentul de ansamblu pînă la nivelul ultimei dintre aceste faze (adică incluzînd energia pusă la dispoziție spre consum final, dar nu și consumul efectiv al acesteia în vederea obținerii efectului util urmărit) este doar de 33 la sută în medie. Deci două treimi din potențialul energetic inițial sînt pierdute sub forma resurselor tehnologic nerecuperate din zăcămintele exploatate, a căldurii reziduale în instalațiile de ardere, a degajărilor termice la transformarea în electricitate, a pierderilor în rețelele electrice etc. Dacă este avută în vedere, însă, și faza utilizării finale (respectiv eficiența instalațiilor, mașinilor, aparatelor, dispozitivelor care, pentru funcționare, consumă energie termică sau electrică), atunci randamentul global pe parcursul întregului „flux energetic" este și mai scăzut : numai 15 la sută. Cu alte cuvinte, 85 la sută din potențialul energetic total nu ajunge, într-un fel sau altul, să fie utilizat, fiind, din punct de vedere economic, pierdut. Aceste cifre sînt de natură să pună în evidență : pe de o parte, însemnătatea deosebită a limitării consumului final de energie pentru diminuarea consumului de resurse (de energie primară), o unitate energetică economisită la nivelul celui dintîi antrenînd o economie de peste 6 unități energetice la nivelul celui din urmă,* (vezi tabelul), *iar, pe de altă parte, importanța considerabilă a ridicării randamentelor energetice pentru restrîngerea consumului de resurse.*

dr. Ilie Șerbănescu

Fazele „fluxului energetic"	Consumul de resurse energetice în raport cu consumul de energie din diferitele faze ale „fluxului energetic" (în unități energetice)		
	în funcție de actualele randamente energetice	în funcție de previzibilele randamente energetice în anii '90	
		practic realizabile	teoretic realizabile
— exploatarea resurselor (extracție)	6,37	4,96	3,44
— tratament (îmbogățire) și conversie (transformare)	3,10	2,93	2,44
— transport și distribuție	2,42	2,05	1,86
— utilizare finală (aparate, dispozitive, mașini folosite)	2,38	1,96	1,81
— efect util obținut	1	1	1

Sursa : Alcătuit pe baza estimațiilor și aprecierilor din studiul **Nations Unies, Commission Économique pour l'Europe,** Genève, **Accroissement des économies et de l'efficacité en matière d'énergie dans la région de la CEE/ONU,** E/ECE/883/Rev. 1, New York, 1976

Tot mai multe încercări se fac în cele mai diverse țări ale lumii, în vederea găsirii unor înlocuitori ai benzinei : în imagine, automobile ce se aprovizionează cu gazohol (amestec de benzină și alcool)

fiind rezultanta randamentelor parțiale în diferitele faze prin care trece energia de la exploatarea resurselor la utilizarea finală în formele consumabile.

În condițiile actualelor randamente, peste 5/6 din potențialul energetic inițial al resurselor se pierd. Analizînd mai în detaliu unde se produc aceste pierderi tehnologice, se constată că ele intervin în proporție de 59 la sută în faza exploatării resurselor, în proporție de 13 la sută în faza tratării și conversiei, în proporție de 1 la sută în faza transportului, distribuției și stocării, și în proporție de 27 la sută în faza utilizării finale.

Deci, cele mai mari pierderi tehnologice se produc în cele două faze extreme (de început și de sfîrșit) ale „fluxului energetic", precum și în faza mediană a conversiunii în electricitate. În faza exploatării, randamentul (denumit și rată de recuperare) pe ansamblul resurselor energetice este sub 50 la sută. Cu alte cuvinte, pentru a obține o unitate energetică, trebuie „atacate" două unități energetice (cea de-a doua nefiind recuperată). Cele mai reduse randamente se înregistrează în extracția petrolului și, respectiv, a cărbunilor exploatați în abataje, în cazul cărora, din trei tone „atacate", două rămîn în pămînt și numai una este scoasă la suprafață spre folosire. În faza conversiei în electricitate, randamentul este de numai 30—35 la sută și el se datorează îndeosebi pierderilor de căldură în termocentrale și centrale nuclearo-electrice, în procesul de producere a energiei electrice pe filiera „clasică" : energie chimică — (ardere) — energie termică — (vapori, gaze în turbină) — energie electrică (în generator). În faza utilizării finale, randamentul pe ansamblu este de aproximativ 45 la sută, respectiv de 45—50 la sută în industrie (datorită, în special, pierderilor de căldură în instalații), de 20—25 la sută în transporturi (datorită, îndeosebi, eficienței puțin ridicate a motoarelor cu combustie internă), de 50—55 la sută în sectorul casnic (datorită risipirii căldurii și eficienței actuale reduse a diferitelor aparate și dispozitive).

Prin dimensiunile preponderente ale pierderilor tehnologice în aceste trei faze, se dovedește că sporirea randamentelor energetice în aceste faze (exploatare, conversiune, utilizare finală) trebuie urmărite cu prioritate, bineînțeles în cadrul unei preocupări generale de ridicare a randamentelor energetice în toate fazele. Principalele posibilități de creștere a randamentelor energetice sînt : 1) *în faza exploatării :* metode de extracție secundară și terțiară a petrolului ; creșterea gradului de valorificare a potențialului hidroenergetic ; 2) *în faza tratamentului și conversiunii :* producerea combinată de electricitate și căldură ; tehnologii noi ; 3) *în faza transportului și distribuției :* creșterea tensiunii în transportul electricității, cabluri supraconductoare ; 4) *în faza utilizării finale :* recuperarea căldurii și gazelor reziduale în sectorul industrial, utilizarea autovehiculelor cu cilindree mai mică, dezvoltarea transportului pe cale ferată, „dieselizarea" motoarelor în sectorul transporturilor ; izolări termice superioare, reciclarea căldurii și a deșeurilor menajere, termoficare în sectorul casnic.

Luînd în considerare aceste posibilități, pe baza îmbunătățirilor tehnologice previzibile, studiul amintit al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa apreciază că randamentul global pe ansamblul fluxului energetic ar putea înregistra o creștere de la 15 la sută, actualmente, la circa 20—30 la sută (respectiv de 1,33 pînă la 2 ori), în perspectiva anilor '90. Chiar la nivelul minim al acestei posibile creșteri a randamentului global (1,33 ori), s-ar realiza o economie considerabilă în consumul de resurse, urmînd ca unei unități energetice (efect util) la nivelul consumului final să-i corespundă 5 unități energetice la nivelul consumului de resurse (și chiar 3,4 unități în cazul majorării maxim posibile a randamentului global), în loc de peste 6 unități în momentul de față *(vezi tabel).* Se evidențiază, astfel, înrîurirea deosebit de importantă a creșterii randamentelor în direcția „relaxării" tensiunii din raportul necesități-disponibilități energetice, sporirea randamentelor putînd fi considerată, metaforic, o adevărată „sursă" de energie, ale cărei dimensiuni sînt de prim ordin. Bătălia pentru energie nu poate și nu trebuie să se rezume nicidecum la descoperirea a noi resurse de combustibili fosili sau a posibilităților tehnice de a utiliza sursele noi (solară, termonucleară, eoliană, mareotermică, geotermică etc.). Această bătălie vizează, în egală măsură, procesul exploatării, transformării, transportului și utilizării energiei, „rezervele" existente în domeniile respective dovedindu-se imense.

ENERGIA — problemă mondială

„Bomba energetică" și economisirea

PREȘEDINTELE Carter încearcă — într-un climat de dramatică tensiune — o relansare morală a unei „viguroase politici de conservare a energiei", prezentată ca o „nouă frontieră" a destinelor S.U.A. Iar aceasta este sinonim, pentru viitorul apropiat, cu a arunca o găleată cu apă rece asupra visurilor măreție de progres nelimitat ale americanilor, încrezători în mitul abundenței și ajunși în pragul anului 2000. Întregul Occident trăiește o criză fără precedent, și mulți încep să reflecteze asupra anumitor analize ale bătrînului Marx, un Marx trecut prea adesea cu vederea.

Criza economică dezvăluie o realitate amenințătoare : aceea a trei miliarde 76 milioane de locuitori ai celei ce numim „a treia sau a patra lume". Ce se petrece în acea parte a globului, în timp ce țările occidentale, țările mai mult sau mai puțin industrializate (nordul planetei, cum i se spune) risipesc, într-o măsură sălbatică — fără precedent în istoria umanității — resursele lumii, devorîndu-i energia existentă ?

Întîi, să analizăm cifrele pentru a putea vorbi despre criza energetică. Sînt cifre care vorbesc despre adevărata bombă aflată la temelia castelului pe care și l-au

l'Unità
ORGANO DEL PARTITO COMUNISTA ITALIANO

construit țările opulenței. Căci popoarele care furnizează această energie nu mai acceptă — și acesta este unul din cele mai explozive adevăruri revoluționare ale epocii noastre — obediența, resemnarea colonială, imperialismul.

Luînd ca unitate de măsură „tep", (tone echivalent petrol) ne aflăm în fața următoarelor date : consumul de energie per capita, în țările occidentale industrializate este de 4,7 tone anual și numai de 0,33 tone pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare. Dar și între acestea sînt diferențe : 0,6 tone — America Latină (care, însă, produce mult petrol), 0,175 tone — Asia, 0,140 tone — Africa. Diferențe sensibile există și între țările producătoare și cele dezvoltate: Qatar — care a trecut printr-o febrilă fază de dezvoltare a serviciilor și edilitară, cu înalte costuri energetice — consumă 17 tone (și e un caz-limită) ; S.U.A. consumă 8,5 tone, R.F.G. — 4,5, Olanda — 5,5, Italia — 2,5. Sînt exemple diverse și contradictorii, care se acumulează sub semnul unei dezvoltări sălbatice a logicii liberului schimb, sinonimă cu anarhia capitalului. Cele nouă țări membre ale C.E.E. consumă, împreună, 3,7 tone. Și aici, ne lovim de lipsa de rațiune a unui sistem care înghite multă energie, pentru a produce bunuri ce nu merg, însă, spre țările ce dețin energia, declanșînd astfel inflația și crizele ulterioare și agravînd dezechilibrele față de zonele în curs de dezvoltare.

Dar să refacem calculul, utilizînd ca unitate de măsură nu „tep", ci kilogramul de cărbune. Observăm atunci că, față de un consum per capita de 10 999 kg de cărbune în S.U.A., în țările „lumii a treia" s-au consumat, în medie. 715 kg ; populația Statelor Unite consumă — în kilograme cărbune anual — cifra de 2 miliarde 353 milioane, în timp ce întreaga „lume a treia" — 2 miliarde 200 milioane. Aceasta înseamnă că *214 milioane cetățeni ai S.U.A. consumă practic cît trei miliarde de cetățeni ai țărilor în curs de dezvoltare.*

Acesta este incredibilul dezechilibru ce apare azi în termeni, mai ales, politici. Termeni cu atît mai agravanți cu cît previziunile sînt mai alarmante. Se prevede, de pildă, ca, în anul 2 000, țările în curs de dezvoltare să aibă 4 miliarde 500 milioane locuitori, dintre care doar 760 milioane să poată obține o situație îmbunătățită, în timp ce aproximativ un miliard 650 milioane de locuitori ai țărilor celor mai sărace vor avea încă un venit subuman : 300 de dolari pe an. „Nu atît de bomba nucleară

Sfîrșitul unei ere în istoria petrolului (II)

Concluzia care se impune este aceea că sfîrșitul erei petrolului, de care a beneficiat Occidentul în perioada de expansiune industrială, se situează, ca moment de prognoză, înainte ca resursele actuale de țiței să fie epuizate. Problemele prezentului, care, doar într-o viziune iluzoriu-optimistă, pot fi considerate ca aspecte de conjunctură politică, sînt, de fapt, simptomele unei crize de structură cu mult mai profunde.

În structura actuală a sistemelor energetice occidentale, gazul natural poate să apară ca o soluție parțială, de compensare a deficitului balanței petrolului. O propagandă — dirijată cu destulă abilitate de managerii acestui sector, cointeresați și în industria petrolieră — vorbește despre posibilitatea conectării centrelor de consum la conductele de gaz, îndată ce alimentarea lor cu petrol stagnează sau devine neeconomică. S.U.A. și Olanda, care dispun de resurse importante de gaz natural, acoperă consumul lor casnic, în cea mai mare parte, cu gaz. Era firesc ca marile companii multinaționale petroliere (Esso, Shell, BP) să-și asigure participări importante la explorarea și exploatarea resurselor de gaz natural din Europa.

Spre deosebire de situația precară a petrolului, alimentarea cu gaz a Europei occidentale este, în momentul actual, asigurată prin contracte ferme cu țările producătoare. Se poate prevedea, însă, momentul cînd o expansiune a acestei surse nu va mai fi posibilă, în Europa, către mijlocul deceniului următor. Din momentul acela, se are în vedere o deplasare a liniilor de aprovizionare dinspre Uniunea Sovietică, Norvegia, dar și din Algeria și Libia, de unde transportul s-ar face cu tancuri maritime pentru gaz lichefiat sau prin conducte submarine, care vor trebui să fie construite (concernul italian ENI proiectează, însă, de pe acum, o conductă din Algeria prin Marea Mediterană). Prețul gazului natural nu este, însă, independent. Cu un decalaj de doi sau trei ani, se prevede că el va urma aceeași spirală a prețului petrolului.

Se apreciază că, în timp, între exploatarea petrolului, la nivelul actual de 14 pînă la 21 dolari barilul, și deschiderea altor surse de energie s-ar plasa cotitura pe care ar trebui s-o accepte — și s-o rezolve — societățile industriale occidentale, a căror expansiune economică și tehnică s-a bazat, în ultimele două secole, pe forme de energie din ce în ce mai ieftină și mai eficientă (evoluția de la lemn la cărbune și de la cărbune către petrol).

Ideea că petrolul ar putea să aibă un sfîrșit era greu de acceptat, deși încă din anii '50 au fost specialiști care i-au prevăzut declinul. Astfel, e interesant de amintit că, în 1956, un geolog din compania Shell Oil, pe nume King Hubbert, cu o bună formație matematică, a prezentat o comunicare prin care demonstra că petrolul Statelor Unite nu poate fi exploatat într-un ritm în continuă creștere. Într-un sistem de coordonate simplu, el arăta că producția va atinge un punct maxim, după care, inevitabil, pe considerente tehnice și financiare, curba extracției de petrol va tinde să coboare spre zero. Înainte de a-și susține comunicarea, la Institutul american pentru petrol („American Oil Institu-

O modalitate de economisire a benzinei : turiști care, pentru a se deplasa pe distanțe lungi, folosesc trenul... inclusiv pentru automobilele proprii

ENERGIA — problemă mondială

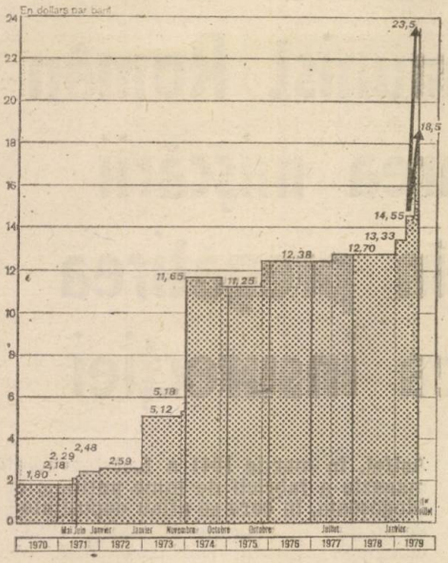

Creşterea considerabilă — de fapt s-ar putea spune, de-a dreptul fabuloasă — a preţului petrolului a provocat şi provoacă profunde dificultăţi financiare şi general-economice ţărilor importatoare de ţiţei brut, care formează covîrşitoarea majoritate a statelor lumii

mă tem — ne declara profesorul Felice Ippolito, cu care am analizat aceste cifre — ci, mai curînd, de această bombă, măsurată în oameni, care consumă 715 kg de unităţi cărbune sau 300 de dolari anual".

Aceasta este substanţa ultimei crize energetice. Pentru că, plecînd de la aceste cifre, rezultă, cît se poate de clar, că, prin polul energiei, se descarcă tensiunea politică á unei dezvoltări atît de dezechilibrate, încît a condamnat la foamete — şi energia înseamnă, desigur, şi aceasta — patru cincimi din omenire.

Catastrofa se poate evita, dar cu anumite condiţii.

Înainte de toate, trebuie să fie clar că penuria de petrol este, azi, o problemă politică înainte de a fi una fizică. Adevărata criză este cea imediată. „Sînt pesimist pe termen scurt, mai puţin pe termen mediu şi optimist — dacă se va face ceea ce trebuie — pe termen lung", ne declară Felice Ippolito.

Tabloul — pe termen mediu — nu este trandafiriu. Totuşi, pentru a se ajunge la rezultate, trebuie pusă în mişcare — şi aceasta imediat — o adevărată „revoluţie", care să modifice modele, să reconverteasă sectoare întregi de activitate, să reducă drastic consumul, să modifice mentalitatea şi stilul de viaţă. Din acest punct de vedere, Italia este la punctul cel mai de jos. Cîteva cifre : 50 la sută din consumul de energie electrică pentru industrie este absorbit în Italia de siderurgie, metalurgia neferoasă şi industria de hîrtie. Ei bine, aceste trei sectoare participă cu mai puţin de 20 la sută la formarea venitului naţional. Şi nu sîntem noi ţara care exportă aluminiu, produs cu un înalt conţinut energetic, şi care importă, în schimb, fructe şi salată ? În primul rînd prin economii

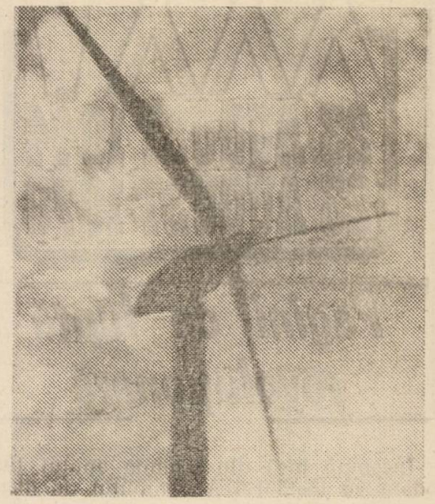

Printre căutările asidue în vederea punerii în valoare a noi surse de energie se înscrie şi revenirea — desigur pe alte baze tehnologice, mult perfecţionate — la unele surse cunoscute din cele mai vechi timpuri, cum este energia eoliană

trebuie înfruntată neaşteptata penurie a unui bun esenţial şi decisiv, fără a abandona calea dezvoltării, fără a renunţa la cuceririle obţinute de clasele muncitoare şi de popoare, pe dificila cale de ieşire din sărăcie — iar aceasta fără a se ajunge la război.

te"), superiorii lui i-au pus în vedere să renunţe la ceea ce ei considerau „partea senzaţională" a comunicării. King Hubbert a vorbit, totuşi, şi de atunci s-au schimbat şi unele scheme de gîndire privind valorificarea resurselor de petrol ale S.U.A. Pînă atunci, se credea că, după exploatarea primei treimi a rezervelor, celelalte două treimi vor putea fi exploatate în linişte, în aceleaşi condiţii, pînă la compensarea din alte surse a energiei din petrol. Un amănunt interesant este acela că, prin calculele lui, geologul american a prevăzut că punctul de maxim, în timp, şi, totodată, de declin, al producţiei din resurse proprii ale S.U.A., se va situa în 1970. Previziunea, practic, s-a confirmat cu discontinuitatea datorată descoperirii rezervelor din Alaska. Producţia de vîrf a S.U.A. s-a realizat în 1970 — 534 milioane de tone. De atunci, s-a pus problema unor alternative care să compenseze declinul producţiei de petrol.

Problema era de principiu. Una din soluţii ar fi fost revenirea, parţială, la alte surse de energie, accesibile şi exploatabile cu tehnica actuală, mai incomode desigur, cum ar fi fost cărbunele ; o soluţie pe care n-au ignorat-o nici societăţile petroliere.

O eroare de concepţie a fost, însă, aceea că lumea occidentală a crezut că reconversiunea sistemelor energetice poate fi asigurată exclusiv prin aplicaţiile practice, posibile, ale fizicii nucleare. Ideea, se spune, ar fi avut în societatea americană şi un substrat psihologic — o modalitate de a uita cele întîmplate la Hiroşima şi Nagasaki. Firească, atomul în slujba păcii ar putea să devină, într-o perspectivă mai mult sau mai puţin apropiată, o sursă de energie inepuizabilă a omenirii. Aci trebuie făcută, însă, o distincţie. Soluţia centralelor atomice de tipul celor astăzi în funcţiune, sau mai perfecţionate, bazate pe fisiunea uraniului, de construcţie oarecum standardizată, e realistă şi corectă. Într-un viitor previzibil, ele pot avea o pondere însemnată în sistemele energetice. Dar ele nu rezolvă problema „energiei inepuizabile".

Într-o viziune de largă perspectivă, vizînd rezolvarea integrală a problemei energiei, actualei generaţii a centralelor atomice i-ar putea urma altele bazate pe fuziunea nucleară (producînd energie „inepuizabilă"). Fără a intra în detalii de tehnică, — fuziunea nucleară fiind posibilă la temperaturi de ordinul sutelor de milioane de grade, care, însă, trebuie menţinute sub control — se poate afirma — fără a mai vorbi de aspectele ecologice că centralele de fuziune vor rămîne, pentru încă foarte multă vreme, de domeniul teoriei pure.

Cercetările de lungă perspectivă se îndreaptă, de aceea, spre alte surse de energie inepuizabilă : energia solară, energia eoliană, forţa mareelor...

Un fapt rămîne cert. Pentru următorii douăzeci de ani, sistemele energetice vor trebui să se bazeze, în continuare, pe producţia de petrol. Considerînd situaţia, din punctul de vedere al ţărilor occidentale, unii experţi afirmă că, „şi peste un secol", se va mai găsi benzină pentru automobil. Dar, curba producţiei de petrol este în declin şi sursele de energie industrială vor trebui înlocuite. Deoarece vîntul, apa şi soarele nu vor putea să acopere, într-un timp previzibil, decît o parte din consumul de energie, vor trebui să fie puse în valoare, într-o măsură mai mare — deşi e mai incomod — resursele actuale de energie convenţională, exploatabile cu tehnici experimentate, verificate, perfecţionate odată cu progresele tehnicii.

Sursa de energie, cu posibilităţi imense, rămîne cărbunele.

În anii '50 şi '60, cînd au fost descoperite şi puse în exploatare marile rezerve de petrol ale ţărilor arabe, producţia de cărbune a Occidentului industrializat a stagnat, multe mine din Europa au fost închise, cedînd în lupta de concurenţă cu preţul petrolului. Costul crizei cărbunelui din minele vest-europene a fost suportat de guvernele ţărilor industrializate, care au subvenţionat cărbunele ; o altă parte a fost plătită de ţările exportatoare de petrol, care-şi vindeau ieftin un produs de mare valoare.

Azi, datele problemei sînt altele. Evoluţia au întrezărit-o cel mai bine înseşi concernele internaţionale petroliere. Odată cu declinul livrărilor şi creşterea preţului petrolului, cele mai multe din companiile petroliere se pregătesc pentru soluţia alternativă, de a produce şi valorifica cărbunele, pe structurile lor internaţionale, cu tehnicile moderne de exploatare şi valorificare.

Acolo unde, pînă nu prea demult, se întîlneau încă eroii legendari ai Vestului sălbatic, unde locomotiva cu aburi îşi deschidea cu greu drumul, se află astăzi, la numai cîţiva metri sub pămînt, una dintre cele mai mari bogăţii ale Statelor Unite.

În ultimii zece ani, investiţiile pentru deschiderea de noi rezerve de cărbune şi punerea lor în exploatare au depăşit valoarea producţiei realizate.

Problemele crizei energiei şi acelea ale sfîrşitului erei petrolului — care preocupă Occidentul industrial — capătă aspecte noi, deosebit de presante şi preocupante.

XXXV

23 AUGUST 1944
23 AUGUST 1979

Pagini de luptă revoluționară

Rolul hotărîtor al Partidului Comunist Român în organizarea mișcării antifasciste, în pregătirea și declanșarea insurecției

dr. A. Simion

Începută încă din toamna anului 1940, odată cu instaurarea regimului de dictatură fascistă legionar-antonescian și intrarea trupelor germane în România, rezistența românească a cunoscut o continuă dezvoltare — pe măsura antrenării țării în război, a marilor înfrîngeri suferite pe fronturi și în spatele fronturilor de forțele Axei — culminînd cu unanima ridicare la luptă a poporului român în zilele revoluției de eliberare națională și socială armată, antifascistă și antiimperialistă din August 1944. În fruntea mișcării de rezistență s-a situat tot timpul clasa muncitoare — forța socială cea mai avansată a poporului român — care acționa sub conducerea partidului său de avangardă, Partidul Comunist Român.

Inițiatorul, organizatorul și elementul cel mai combativ al mișcării de rezistență din România a fost Partidul Comunist Român. Înfruntînd cu curaj măsurile de represiune ale autorităților, care mergeau pînă la trimiterea în fața plutoanelor de execuție, punîndu-și adesea viața în primejdie, comuniștii au desfășurat o susținută muncă politică de lămurire a maselor de oameni ai muncii asupra consecințelor nefaste ale politicii promovate de regimul dictatorial antonescian pe plan intern și extern, ale războiului purtat alături de Germania nazistă împotriva Uniunii Sovietice și a celorlalte țări din coaliția Națiunilor Unite.

Propaganda desfășurată de P.C.R. în anii războiului, în rîndurile muncitorilor din fabrici și uzine, ale țăranilor și intelectualilor, ale ostașilor, a îmbrăcat forme diferite, între care un rol important au ocupat munca de la om la om, editarea și difuzarea de ziare ilegale, de manifeste, broșuri, fluturași etc.

În paginile presei partidului comunist, ale manifestelor și broșurilor au fost inserate îndemnuri la organizare și luptă adresate maselor muncitoare. Multă grijă se manifesta pentru clarificarea politică a ostașilor, în vederea atragerii lor la lupta pentru alungarea hitleriștilor din țară, pentru eliberarea părții de nord a Transilvaniei de sub ocupația horthyștilor și restabilirea independenței și suveranității depline a patriei. În acest sens, tipăriturile ilegale ale P.C.R. s-au preocupat de explicarea caracterului drept al războiului purtat de Națiunile Unite, subliniindu-se că locul României era alături de Uniunea Sovietică, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii și celelalte popoare angajate în lupta împotriva fascismului cotropitor. Numeroase articole aveau drept scop informarea maselor cu privire la mersul operațiunilor militare pe diferite fronturi și la avîntul mișcării de rezistență în țările cotropite de naziști.

Principalele obiective ale rezistenței antifasciste, care erau comune tuturor claselor sociale și grupărilor politice antihitleriste, erau problemele de interes național : doborîrea regimului dictatorial antonescian de la cîrma țării, alungarea trupelor germane din România și eliberarea țării de sub dominația fascistă, restabilirea independenței și integrității teritoriale a statului român.

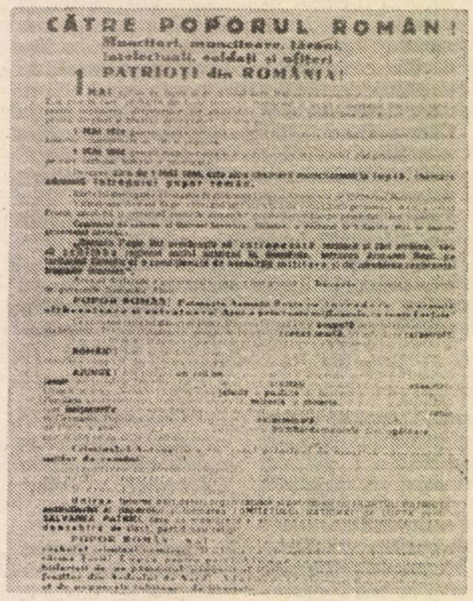
CĂTRE POPORUL ROMÂN!

Afiș editat de Frontul Patriotic Național în 1944

Formele sub care s-a manifestat rezistența antihitleristă în România au fost diverse : declanșarea de greve și conflicte latente de muncă, încetinirea sistematică a ritmului de muncă, neîndeplinirea la timp a comenzilor de război, producerea de piese de armament cu defecte de fabricație, deteriorarea unor mașini și instalații, incendierea și distrugerea unor obiective și depozite militare, organizarea unor acțiuni de sabotaj în transporturi etc.

S-a impus atenției generale, prin numărul mare al participanților (7 643) și combativitatea deosebită a muncitorilor, greva generală a minerilor din Valea Jiului din 15 aprilie — 5 mai 1941, care s-a situat printre cele mai ample acțiuni de acest gen organizate în statele europene aflate sub dominația Reichului hitlerist.

Ca urmare a acțiunilor de sabotaj au fost distruse parțial sau în întregime unele depozite de armament și muniție sau alte obiective cu caracter militar. Astfel, în martie 1941 a fost incendiată o magazie a fabricii de mine antitanc de la Mogoșoaia, în care se aflau depozitate 1 000 de mine ; în ziua de 11 iunie 1942, la marginea orașului Buzău au fost incendiate 66 de depozite de muniții, provocîndu-se explozia a peste 200 de vagoane de muniții ; cu același prilej a fost distrus complet și depozitul de carburanți al armatei germane aflat în apropiere, care conținea cîteva sute de vagoane de benzină de aviație. La 20 iulie același an, la Fabrica „Wolf", care producea plăci și blindaje pentru tancuri, precum și diverse tipuri de armament, a fost declanșat un puternic incendiu, avînd ca urmare distrugerea unei însemnate cantități de materiale de război, iar la începutul lunii decembrie 1942 a fost organizată o acțiune de sabotaj la Uzinele de muniții Mîrșa de lîngă Sibiu, în urma căreia au fost distruse 16 vagoane de trotil și circa 70 000 de proiectile de artilerie.

Deseori a fost perturbată rețeaua de transmisiuni a aviației și unităților germane de artilerie antiaeriană prin tăierea firelor telefonice și a cablurilor electrice de la bateriile de reflectoare în zonele București, Constanța, Ploiești, Cîmpina, Brașov și în alte părți. „În ultimele zile, numărul întreruperilor cablurilor și liniilor telefonice s-a mărit foarte mult, în special în orașul București — se arăta într-o notă a Misiunii aeronautice germane adresată Marelui Stat-Major Român la 16 octombrie 1942. Presupunerea că ne aflăm în fața unui furt al materialului era justă atît timp cît asemenea furturi s-au întîmplat sporadic ; în urma faptului că din Constanța și București s-a raportat că începînd de la data de 1 octombrie s-au întîmplat 9 întreruperi de linie, cu o lipsă de circa 2 000 m de cablu, trebuie să considerăm acest fapt ca un sabotaj plănuit și organizat". La 7 noiembrie 1942, aducînd la cunoștința Marelui Stat Major Român alte 11 acte de sabotaj întreprinse împotriva liniilor germane de transmisiuni în perioada 18 octombrie 3 noiembrie 1942, însuși generalul Gerstemberg, șeful Misiunii aeronauticii germane din România, atrăgea atenția asupra necesității de a se lua măsuri hotărîte pentru ca asemenea acțiuni „să fie împiedicate cu orice preț dacă nu vrem să suferim în urma tăierii liniilor dezavantaje importante în cazul unui atac aerian". Întrucît acțiunile de sabotaj asupra rețelei germane de transmisiuni au continuat și în perioada următoare, la 26 august 1943 generalul Gerstemberg s-a adresat lui Ion Antonescu, cerîndu-i „să se ia măsurile necesare pentru asigurarea circuitului telefonic german din teritoriul românesc... și a pedepsi pe făptuitorii identificați". În scrisoarea mai sus amintită, generalul Gerstemberg sublinia : „...S-au

săvîrșit acte de sabotaj asupra legăturilor telefonice, care sînt extrem de importante pentru apărarea regiunii petrolifere... Stricăciunile provocate legăturilor telefonice sînt atît de mari încît pregătirea de alarmă a vînătoarei de zi și de noapte, precum și alarmarea antiaeriană sînt periclitate pe teritoriul României (...) Suspiciunea sabotajului vast este foarte verosimilă, deoarece, în nenumărate cazuri, legăturile paralele românești din imediata apropiere nu au fost deteriorate...".

Punînd în practică indicațiile date de comuniști, ceferiștii au reușit să întîrzie unele transporturi feroviare prin provocarea de accidente, îndrumarea trenurilor pe linii greșite, blocarea unor importante noduri de cale ferată. „Din rapoartele primite de la subunitățile polițienești ale acestui Inspectorat și din informațiunile culese de pe teren — se arăta într-o dare de seamă a Inspectoratului regional de poliție Moldova din 26 noiembrie 1942 — rezultă că, începînd din luna august a.c., accidentele la căile ferate și mai ales întîrzierile au luat proporții care dau de bănuit..."

Împotrivirea față de politica regimului dictatorial antonescian de continuare a războiului contra Națiunilor Unite se manifesta și în rîndurile țărănimii, precum și ale altor categorii sociale — funcționari, pensionari, meseriași, mici comercianți — care au resimțit loviturile războiului fie prin pierderile suferite pe front de familiile lor, fie datorită agravării situației economice a țării. De asemenea, mișcarea de rezistență antifascistă a numărat în rîndurile ei numeroși intelectuali — academicieni, profesori universitari și secundari, oameni de știință și cultură. O expresie elocventă a voinței intelectualității românești de a se pune capăt războiului este și cunoscutul **Memoriu** al universitarilor, din aprilie 1944, adresat mareșalului Antonescu, în care se afirma : „În clipa în care un cumplit dezastru amenință ființa neamului nostru, noi, membri ai Academiei Române și profesori ai universităților din București, Iași și Cluj, martori ai exodului populației și ai devastării satelor și orașelor românești, transformate în cîmpuri de bătălie, după îndelungată chibzuință, am hotărît să vă adresăm apelul de față. În actualele împrejurări tăcerea noastră ar însemna o crimă. Avem datoria să susținem răspicat gîndul nostru cinstit în fața conducătorului statului. Războiului nostru cu Rusia, Marea Britanie și Statele Unite trebuie să-i punem de îndată sfîrșit [...] Continuarea războiului ar însemna în mod necesar evacuarea întregii populații valide pe fîșia de pămînt rămasă în Ardeal și distrugerea totală a țării. Pentru ce aceste jertfe, care nu schimbă cu nimic realitatea situației ? [...] Pentru ce să mai luptăm ? Interesele vitale ale statului și poporului nostru cer imediata încetare a războiului, oricare ar fi greutățile acestui pas. Sacrificiile pe care România ar trebui să le facă vor fi incomparabil mai mici și mai puțin dureroase decît continuarea războiului".

Aceleași sentimente potrivnice continuării războiului alături de Germania se manifestau în rîndurile armatei române, formată în marea ei majoritate din țărani, muncitori, intelectuali — aceștia din urmă în special învățători și profesori, concentrați ca ofițeri de rezervă —, care țineau o strînsă legătură cu satele și orașele țării, simțeau frămîntările adînci ce cuprinseseră masele largi ale poporului. Creștea considerabil numărul celor care, în grup sau individual, refuzau să se prezinte la mobilizare, părăseau frontul sau își manifestau, sub alte forme, opoziția față de politica guvernului antonescian. Serviciul de informații al Corpului 4 Armată semnala că, în seara zilei de 6 februarie 1942, un locotenent-colonel de stat major aflat în accelerat pe București—Iași, „pe tot parcursul a criticat armata germană, spunînd, între altele, că vom fi fericiți numai atunci cînd Germania va fi învinsă". Aceste aprecieri — preciza Serviciul de informații — fuseseră făcute „cu voce tare și în mod ostentativ și atunci cînd ușa compartimentului era deschisă, așa că toți călătorii de pe culoare le auzeau perfect". La Divizia 2 Munte, grupa de poliție specială de campanie informa, la 6 iunie 1943, că „majoritatea militarilor se întorc din concediu cu multe idei și păreri greșite, vădind o atitudine antirăzboinică".

Ca o consecință a stării de spirit antihitleriste a ostașilor români, erau tot mai

Memoriul profesorilor universitari către Antonescu, în aprilie 1944

frecvente incidentele cu militarii germani atît pe front, cît și în spatele frontului, ajungîndu-se deseori la violențe soldate cu morți și răniți. De asemenea, în rîndurile militarilor români își făcea tot mai mult loc ideea întoarcerii armelor împotriva hitleriștilor. „Am surprins ostași [...] care manifestă dorința de a încheia pace cu rușii și a întoarce armele contra germanilor pentru a-i scoate din țară" — se arată, în aprilie 1944, într-o sinteză informativă a Regimentului 3 Dorobanți.

Starea de spirit potrivnică Reichului hitlerist și Wehrmachtului ce se manifesta în armata română a găsit un cîmp larg de dezvoltare în rîndurile prizonierilor români din Uniunea Sovietică. Începută încă din ianuarie 1942, mișcarea antifascistă a prizonierilor români a cunoscut o continuă dezvoltare, culminînd cu constituirea diviziilor de voluntari „Tudor Vladimirescu" și „Horia, Cloșca și Crișan", echipate cu armament furnizat de guvernul sovietic.

În activitatea sa de organizare a mișcării de rezistență antifasciste, antihitleriste, Partidul Comunist Român a acționat și pe linia formării unor grupe de partizani. Astfel, Comitetul Regional Banat al P.C.R. a organizat în Munții Semenicului, în primăvara anului 1944, grupul de partizani „Mărăști". Alte grupe de partizani au fost constituite în regiunile Brașov, Maramureș, Suceava și în Delta Dunării.

Creșterea mișcării de rezistență a determinat multiplicarea disensiunilor în rîndul claselor exploatatoare, activizînd noi forțe antihitleriste. Reprezentanți ai partidelor și grupărilor politice burgheze, comercianți, industriași și financiari, chiar cercuri ale palatului își manifestau adversitatea față de dominația germană, fie din rațiuni de ordin economic — acapararea de către monopolurile germane a unei părți a industriei românești și perspectiva sumbră de hinterland agrar rezervată României de către Reichul hitlerist, lezîndu-le grav interesele —, fie din motive politice.

Conducătorii principalelor partide politice burgheze — Partidul Național Țărănesc și Partidul Național Liberal — au avut o atitudine contradictorie față de dictatura antonesciană și de războiul împotriva Uniunii Sovietice. Ei au sprijinit, în anumite momente, regimul lui Antonescu și unele măsuri întreprinse de acesta. În același timp, ei nutreau sentimente potrivnice Germaniei naziste, erau convinși de înfrîngerea finală a acesteia. După faza inițială a războiului contra U.R.S.S., cu care s-au declarat de acord, fruntașii P.N.Ț. și P.N.L. s-au pronunțat împotriva continuării ostilităților de către România și mai ales împotriva punerii țării în stare de război cu Marea Britanie și Statele Unite ale Americii. Totodată, ei au luat atitudine împotriva unor acte de guvernămînt ale conducătorului statului. Opoziția lor era însă limitată, manifestîndu-se mai ales prin memorii și scrisori adresate mareșalului Antonescu. Ei se temeau de ridicarea la luptă a maselor, erau împotriva unor metode de acțiune ca sabotajele industriale, agitațiile politice în rîndurile armatei, preconizate și utilizate de partidul comunist, care își dovedeau eficacitatea.

Încă de la acapararea puterii de către Antonescu în septembrie 1940, între conducătorul statului și palatul regal au apărut o serie de fricțiuni, determinate de preluarea de către Ion Antonescu a celor mai importante prerogative regale, de modul său neprotocolar de comportare în relațiile cu monarhul, de excluderea sistematică a regelui de la luarea unor decizii importante pentru țară. Pe parcurs, în condițiile înfrîngerilor militare suferite de Germania hitleristă și ale dezvoltării rezistenței antihitleriste din România, aceste fricțiuni s-au agravat, căpătînd accente cu caracter politic tot mai pronunțat. Dîndu-și seama că, rămînînd inactivă, monarhia nu va supraviețui înfrîngerii României, cercurile palatului și-au pus problema găsirii căilor pentru încheierea armistițiului cu Națiunile Unite. Apropiații regelui au intensificat legăturile cu liderii diferitelor partide și grupări burgheze opoziționiste, au recrutat aderenți din rîndurile generalilor activi și de rezervă, căutînd soluții pentru ieșirea din război.

Pe fondul general caracterizat de sporirea gradului de împotrivire a poporului român, în ansamblul său, față de Reichul hitlerist, Partidul Comunist Român a desfășurat o activitate deosebit de complexă pentru coalizarea, într-un front comun de luptă, a tuturor forțelor patriotice naționale.

C.C. al P.C.R. a apreciat în mod just natura contradicțiilor ce se aflau pe prim plan în România în anii respectivi, precum și evoluția situației internaționale, și a manifestat spirit creator și îndrăzneală revoluționară în concluziile desprinse. Înțelegînd că problema majoră care se punea nu era cea a unei ridicări la luptă de tipul „clasă contra clasă", ci a mobilizării tuturor forțelor patriotice, naționale, antihitleriste în vederea scuturării dominației germane, a recîștigării libertății și independenței naționale depline, C.C. al P.C.R. sublinia că în condițiile istorice respective era necesară unirea tuturor forțelor nehitleriste într-un front unic național, capabil să mobilizeze la luptă întregul popor român. În această ordine de idei, în Circulara din 8 iulie 1941, C.C. al P.C.R. stabilea : „Comuniștii trebuie să-și concentreze toate forțele pentru formarea Frontului Unic Național".

Partidul Comunist Român a demonstrat înțelegerea esențială a faptului că, în noile condiții, rolul de conducător al poporului român revenea clasei muncitoare. Tocmai de aceea, documentele partidului au subliniat cu tărie necesitatea făuririi unității de acțiune a clasei muncitoare. „Comuniștii trebuie să lucreze zilnic la formarea

unității de luptă și a frontului unic al clasei muncitoare cu muncitorii social-democrați, național-țărăniști și cei fără de partid — sublinia Circulara C.C. al P.C.R. din 8 iulie 1941 [...] **Fără unitatea clasei muncitoare nu se poate organiza cu succes nici unitatea de luptă pentru dezrobirea națională a poporului român**" (subl. ns.). Spre deosebire de anii anteriori, cînd comuniștii — datorită unor concepții stîngiste — propuneau făurirea frontului unic peste capul și chiar împotriva conducătorilor social-democrați, în noile condiții ei apreciau în mod just că unitatea de acțiune a clasei muncitoare trebuia realizată atît prin lupta comună la bază, în întreprinderi, cît și prin înțelegerea la nivelul conducerilor celor două partide muncitorești, prin tratative „cu conducătorii centrali și locali" ai Partidului Social-Democrat.

Problema tacticii Partidului Comunist Român în noile condiții istorice, a necesității luptei pentru făurirea Frontului Unic Național a fost prezentă și în alte documente ale partidului. Astfel, într-un document intitulat „Frontul unic al popoarelor iubitoare de libertate, împotriva fascismului german", elaborat de Comitetul Central la începutul lunii august 1941, se arăta : „În urma acordului dintre Uniunea Sovietică și Anglia și mai pe urmă în urma acordului între Uniunea Sovietică și Cehoslovacia și Polonia [...] s-a deschis și în România drumul larg spre realizarea unui singur **front unic de luptă** al poporului întreg împotriva ocupanților fasciști. Toți prietenii Angliei (conducătorii național-țărăniști, liberali și social-democrați) [...] trebuie să lupte umăr la umăr cu comuniștii, pentru unirea și ridicarea întregului popor român la lupta de dezrobire națională și patriotică [...] Astfel, România trebuie să se încadreze în lupta gigantică a Uniunii Sovietice, a țărilor democratice și a popoarelor subjugate pentru zdrobirea fascismului german, dușmanul de moarte al întregii omeniri, pentru libertate și independență națională".

Pornind de la faptul că interesele fundamentale ale poporului, în etapa istorică respectivă, impuneau pe prim plan sarcinile luptei pentru libertate națională, făurirea unei largi alianțe antihitleriste, Partidul Comunist a inclus în platforma sa de acțiune doar obiective care să asigure colaborarea, în cadrul unui program minimal, a tuturor forțelor politice interesate, dintr-un motiv sau altul, în înlăturarea dominației germane. Platforma-program din septembrie 1941 prevedea în esență : încetarea războiului contra Uniunii Sovietice și participarea României la lupta contra Germaniei hitleriste alături de statele coaliției antifasciste ; alungarea trupelor germane din România ; răsturnarea guvernului antonescian și instituirea unui guvern cu participarea reprezentanților tuturor forțelor patriotice naționale ; eliberarea părții de nord a Transilvaniei de sub ocupația horthyștilor ; amnistie generală politică, militară și agrară ; desființarea lagărelor de concentrare ; restabilirea drepturilor și libertăților cetățenești ; îmbunătățirea temeinică a situației economice, culturale și sanitare a celor ce muncesc și altele. Propunînd „lupta comună a tuturor partidelor, grupărilor, persoanelor politice și tuturor patrioților români, pentru realizarea Frontului Unic Național al poporului român", C.C. al P.C.R. preciza că „pentru zdrobirea fascismului contropitor, pentru cucerirea drepturilor și libertăților democratice și cetățenești, a independenței poporului român, [comuniștii] renunță la orice lozincă sau acțiune care ar putea să-i DESPARTĂ de celelalte partide și grupări politice care sînt pentru dezrobirea națională a poporului român. Însă ei nu renunță la programul lor, la propagarea programului lor și a lozincilor finale". Prevederile platformei corespundeau cerințelor istorice, constituiau baza politică pentru unirea tuturor forțelor patriotice și naționale antihitleriste.

Făurirea Frontului național antihitlerist nu a fost însă deloc ușoară, deoarece, deși exista un consens național asupra necesității eliberării României de sub dominația Reichului hitlerist, aceasta nu semnifica și identitate de scopuri urmărite, grad egal de consecvență și fermitate în luptă și nici unitate de vederi în privința soluțiilor preconizate pentru a realiza desprinderea din Axă. Liderii politici burghezi au tergiversat mult timp colaborarea cu P.C.R. și cu alte forțe democratice de stînga, încercînd să scoată țara din război prin tratative diplomatice cu guvernele marilor puteri antifasciste, fără ridicarea la luptă a maselor populare și mai ales fără manifestarea rolului plenar al Partidului Comunist Român.

În primăvara și toamna anului 1943 și primăvara anului 1944, coaliția statelor aflate sub hegemonia Reichului hitlerist trecea printr-o serioasă criză politică și militară, ceea ce a influențat în sens pozitiv mișcarea de rezistență din România, care a intrat în etapa hotărîtoare.

(Va urma)

XXXV
23 AUGUST 1944
23 AUGUST 1979

Insurecția din August 1944

Cronologie politică și militară

(II)

Ziua hotărîtoare — 23 August

Continuă ședințele conspirative ale birourilor celulelor de partid ale P.C.R. din întreprinderile Capitalei, în cursul cărora — își amintește un participant — „informam despre apropierea asaltului, stabilind măsurile concrete necesare, urmînd a fi comunicate data, ora și punctele de colectare, unde urma să se efectueze echiparea pentru lupta armată a formațiunilor patriotice".

În cursul dimineții la Cairo este recepționat un mesaj trimis din București de Iuliu Maniu care subliniază încertitudinea în care se află opoziția din România în privința acțiunilor de întreprins împotriva germanilor față de tăcerea aliaților. Emisarul român, Barbu Știrbey, solicită o întrevedere a celor trei ambasadori aliați. Ambasadorul sovietic N. V. Novikov îl informează că nu-l poate primi decît a doua zi la orele 11.

În primele ore ale zilei, germanii lansează V-1 (bombe zburătoare) asupra sudului Angliei și Londrei.

În tot cursul zilei continuă să se desfășoare ofensiva sovietică din cadrul operațiunii Iași — Chișinău. Unitățile Frotului 2 ucrainean, în înaintare, intră în orașele Pașcani și Vaslui, ajungînd în cursul serii în apropiere de Bîrlad și Huși. Unitățile Frontului 3 ucrainean continuă și ele înaintarea, atingînd calea ferată Sărata — Cetatea-Albă.

Ora 8,40. Postul de radio Budapesta își întrerupe emisiunea ca urmare a atacului aviației anglo-americane asupra rafinăriilor de petrol din Ungaria și Austria. Atacul deosebit de violent durează cîteva ore, astfel că la 14,30 postul de radio Budapesta nu-și reluase încă emisiunea.

Primul număr al ziarului „România Liberă" apărut în legalitate

ROMÂNIA LIBERĂ
23 AUGUST 1944
RĂSTURNAREA REGIMULUI HITLERIST DIN ROMÂNIA
DECLARAȚIA GUVERNULUI

Ora 9. La Snagov, începe o ședință restrînsă de cabinet, prezidată de Ion Antonescu, în cadrul căreia se discută situația creată în urma spargerii frontului. Se decide mobilizarea generală, se adoptă un plan de evacuare a autorităților guvernamentale la Hațeg și de pregătire a unei eventuale linii de apărare în Oltenia.

Ora 9. Postul de radio Londra anunță că forțele franceze de rezistență au eliberat, pînă la acea dată, 14 departamente din Franța.

Ora 9,15. Agenția Reuter transmite că bombardierele aliate au atacat o bază japoneză în arhipelagul Molucelor, lansînd 135 tone de bombe.

După ora 10. La Snagov sosește Gh. Brătianu, care fusese împuternicit de I. Maniu, D.

Brătianu și C. Titel Petrescu, să-l convingă pe Ion Antonescu să încheie el armistițiul, în cazul acceptării acestei propuneri urmînd ca mareșalul să beneficieze de concursul P.N.Ț. și P.N.L. Ion Antonescu s-a arătat dispus să încheie armistițiul, indiferent de poziția Germaniei, dar a cerut o scrisoare de asentiment din partea celor trei oameni politici și a anunțat hotărîrea lui de a informa Reichul despre demersurile pentru ieșirea din război. Gh. Brătianu a făgăduit să aducă, pînă la ora 15, scrisoarea cerută de Ion Antonescu.

Comunicat al Mareluí Cartier al mareșalului Tito : „Forțele patrioților iugoslavi duc în Muntenegru lupte îndîrjite împotriva unor puternice forțe germane și bulgare /.../. În toată Iugoslavia continuă lupte grele".

În jurul orei 10,30. După discuția cu Gh. Brătianu și în prezența acestuia, Ion Antonescu solicită, prin șeful său de cabinet, o audiență la palat pentru ora 16. Scurt timp după aceea, Mihai Antonescu cere să fie primit separat de rege la ora 15,30.

Informat de cererile de audiență, P.C.R. decide declanșarea insurecției în după-amiaza zilei, devansînd astfel data inițială de 26 august.

Orele 10—13. Se desfășoară într-o casă conspirativă o ședință a reprezentanților partidelor din Blocul Național Democrat, în cursul căreia se discută componența noului guvern. Reprezentanții P.C.R., L. Pătrășcanu și C. Agiu, respingînd propunerea lui I. Maniu ca armistițiul să fie încheiat de Ion Antonescu și se pronunță pentru răsturnarea imediată a regimului de dictatură. La sfîrșitul ședinței, I. Maniu anunță că va comunica răspunsul său reprezentanților P.C.R. și P.S.D, după ce se va consulta cu D. Brătianu (care fusese absent) și cu membri din conducerea P.N.Ț.

Ora 11,20. Generalul Hans Friessner, comandantul grupului de armate „Ucraina de sud" raportează generalului Heinz Guderian, șeful statului-major al forțelor terestre, că „Linia Brăila — Focșani poate fi menținută fără dificultate".

În jurul orei 12. După încheierea ședinței de cabinet, Ion Antonescu trimite un curier diplomatic la Stockholm pentru a-l împuternici pe ministrul României în Suedia, F. Nanu, să angajeze imediat negocieri cu Uniunea Sovietică în vederea încetării focului și a încheierii ulterioare a armistițiului, luînd drept bază de discuție punctele asupra cărora se căzuse de acord în tratativele de pînă atunci. Reprezentanților anglo-americani de la Ankara, Ion Antonescu le comunicase în cursul dimineții că armistițiul va fi semnat numai după ce trupe anglo-americane vor fi ajuns în România.

Ora 11. Premierul britanic, Winston Churchill, aflat în vizită la Roma, are o întrevedere cu omologul său italian, I. Bonomi, în cursul căreia efectuează un tur de orizont asupra situației politice și militare internaționale.

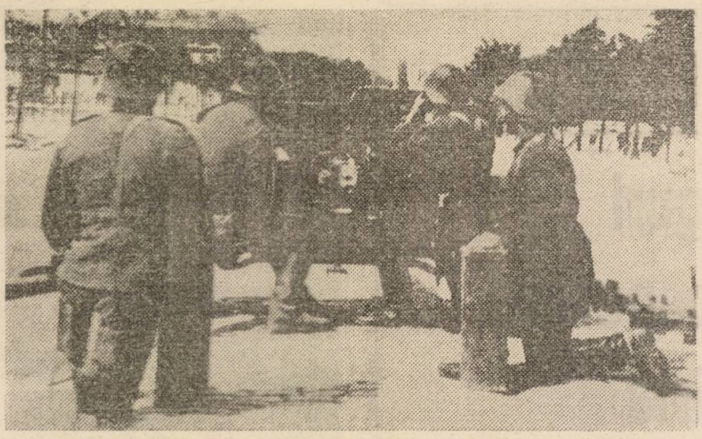

Artileriști români la podul Băneasa, oprind o coloană hitleristă care intenționa să pătrundă în zona de nord a Capitalei

Ora 12. Întîlnire între generalul D. Eisenhower, comandantul corpului expediționar aliat în Europa occidentală, și mareșalul britanic B. Montgomery, comandantul grupului 21 de armate, în cursul căreia se discută direcția loviturii principale în noua fază a operațiunilor militare. Mareșalul britanic insistă pentru efectuarea unei singure lovituri asupra dispozitivului german în locul unei înaintări de front larg, cum dorea Eisenhower. Din propunerea lui Montgomery avea să se nască operațiunea combinată, terestră și aeropurtată, numită codificat „Market-Garden", declanșată la 17 septembrie 1944, și care țintea forțarea din mers a Rinului.

Ora 12.30. Emisiunea în limba franceză a postului de radio Londra se întrerupe în acordurile Marseillaise-ei. Se citește apoi următorul comunicat : „Forțele Franceze Libere au eliberat azi Parisul. Încă de sîmbătă (19 august) Comitetul Național de Rezistență, în înțelegere cu guvernul provizoriu, a decretat revolta generală la Paris. Peste 150 de patrioți, sprijiniți de populația pariziană, au atacat prefectura de poliție, ocupînd-o și făcînd-o un puternic bastion împotriva trupelor germane. După 4 zile de lupte îndîrjite de stradă, toți germanii au fost izgoniți din Capitală, iar colaboraționiștii de la Vichy arestați. Astfel, forțele interioare de rezistență, ajutate de toată populația Parisului, au eliberat capitala Franței".

În jurul orei 13. Activul de partid și gărzile patriotice sînt puse în stare de alarmă de către conducerea P.C.R., în vederea apropiatei treceri la acțiune. Se iau măsuri pentru întrunirea grabnică a formațiunii de luptă patriotice destinată să asigure transportul demnitarilor antonescieni arestați, de la palat la casă conspirativă.

Ora 13. Ion Antonescu primește o telegramă de la comandantul Armatei a 4-a române, în care este informat de situația de pe front. „În acest moment — se arăta — frontul este total rupt și deschis între Bîrlad și Siret, iar inamicul pătrunde într-un gol de 100 km." Replierea spre sud a armatei române „este întîrziată — cu voință — de comandamentul german, căruia ne-ați subordonat în mod absolut și oarecum umilitor, în aceste clipe cînd nimeni nu poate ști mai bine decît un comandament românesc ce se poate face cu trupele române pentru interesele românești". Pentru Ion Antonescu conținutul acestei telegrame a constituit „o totală surprindere".

Patrule ale formațiunilor patriotice pe străzile Bucureștiului în zilele insurecției

Ora 13,30. Eugen Cristescu, șeful Serviciului Secret de Informații, reîntors de la Snagov, convoacă pe funcționarii superiori ai departamentului, cărora le dă de înțeles că regimul antonescian este în pragul falimentului.

În jurul orei 14,30. Ion Antonescu, într-o telegramă adresată comandamentului armatei a 4-a române de pe front, reconfirma decizia sa, luată în ziua precedentă împreună cu generalul Friessner, de apărare a aliniamentului Carpații Orientali — linia fortificată Focșani, Nămoloasa, Brăila — Dunărea maritimă. Este ultimul act de stat al dictatorului român.

Puțin înainte de ora 15. Gh. Brătianu comunică lui Mihai Antonescu că, în orele următoare, șefii P.N.Ț., P.N.L., și P.S.D. vor da lui Ion Antonescu scrisoarea de asentiment, cerută în vederea încheierii armistițiului de către mareșal.

Trupe americane din Armata a 7-a, cu sprijinul rezistenților francezi, intră în orașul Grenoble.

Ora 15,30. Mihai Antonescu, primit de rege în audiență, solicită o plenipotență pentru a negocia la Ankara armistițiul. La întrebarea regelui dacă Ion Antonescu este informat de demersul său, Mihai Antonescu răspunde negativ, ceea ce atrage refuzul regelui de a-i acorda plenipotența.

Ora 16. Într-o emisiune în limba spaniolă, radio Moscova anunță constituirea în România a Blocului Național Democratic. Menirea acestui organism politic, subliniază postul de radio, „este să ajungă la un armistițiu cu aliații".

Ora 16. La palat sosește Ion Antonescu care este primit de regele Mihai în prezența generalului C. Sănătescu și a lui Mihai Antonescu. Mareșalul cere regelui aprobarea măsurilor adoptate de Consiliul de Miniștri de dimineață ; el admite principial încheierea unui armistițiu, dar numai după ce va fi primit prin K. Claudius răspunsul la cererea sa adresată lui Hitler de a primi „libertatea de acțiune", urmînd ca războiul să continue. Față de refuzul categoric al lui Ion Antonescu de a încheia imediat armistițiu, cei doi Antonești sînt arestați (ora 16,58), potrivit planului elaborat de P.C.R. În orele următoare, conform aceluiași plan, sînt arestați mai mulți miniștri și înalți demnitari ai regimului antonescian.

Florin Constantiniu
Mihail E. Ionescu

(Va urma)

REPORTAJ PE GLOB

Dialoguri despre cooperare în Siria

Venera Anghel

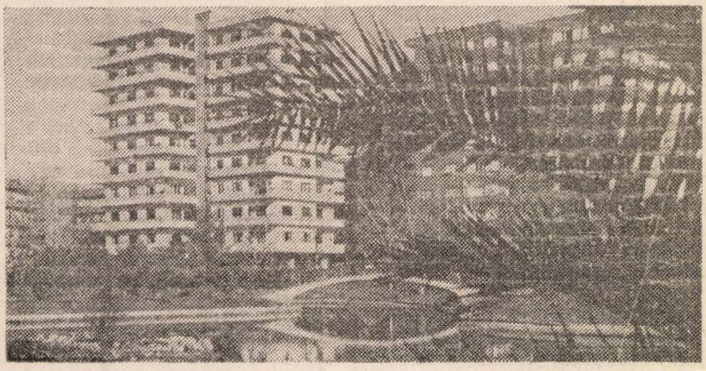

Damasc — un oraș mereu tînăr

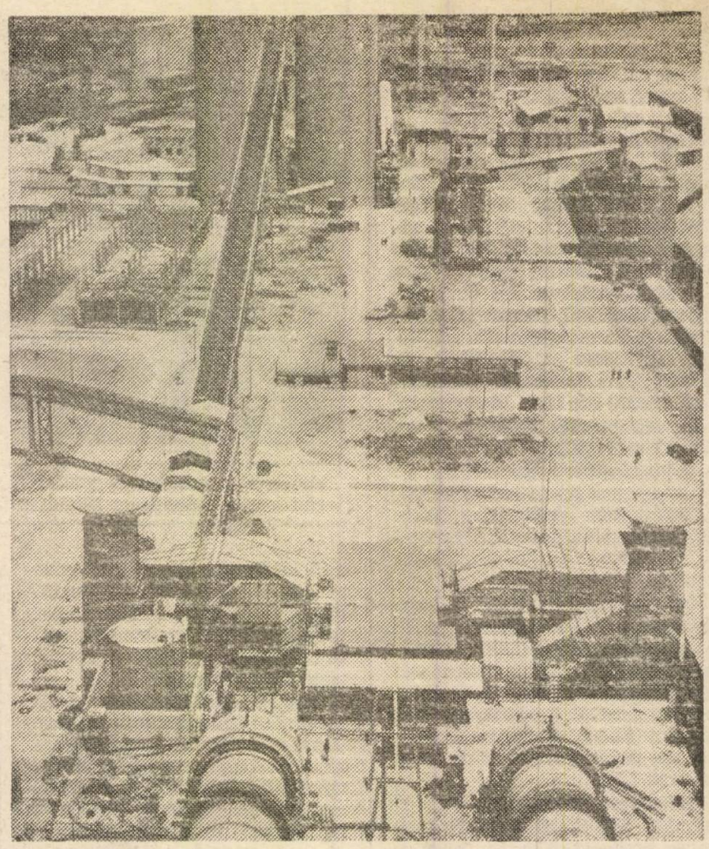

Sheikh Said — cea mai mare și mai modernă fabrică de ciment din Siria

Nu credeam în Fata Morgana și-mi plăcea să mi-o închipui mai mult ca rod al fanteziei cîte unui romantic nevindecat. Dar cînd, acolo, la nici zece kilometri depărtare de Alep, printre stîncile golașe și gălbui înecate parcă în marea fierbinte a nisipului sirian, am zărit țîșnind triumfătoare spre cer Coloana lui Brâncuși, am trăit pentru o clipă senzația că m-am „întîlnit", în sfîrșit, cu acea amăgitoare plăsmuire a deșertului spre care, prin vremuri, alergau în van generații și generații de pribegi însetați.

Coloana – coloana noastră, cum ne place nouă, românilor, să-i spunem – se ridica mîndră spre înălțimi, sticlind ireal în lumina crudă a amiezii, sfidînd parcă deopotrivă și cerul și nisipul și arșița, ca un veritabil strigăt adresat de om infinitului : „la seama, noi putem totul !". Iar alături de ea, la fel de cunoscuta Masă a Tăcerii îndemna la clipe de răgaz și meditație despre atotputernicia umană, despre voința și hotărîrea nestrămutată a oamenilor de a învinge vitregia naturii, despre neostoita lor dorință de frumos și mai bine.

Dar nu era Fata Morgana. Coloana și Masa Tăcerii – cópii din ciment ale operelor ilustrului sculptor – se aflau acolo, alături de noi, înălțate, în clipele lor de răgaz, de românii ce lucrează pe aceste meleaguri – impresionantă mărturie a dragostei lor pentru plaiurile și frumusețile natale, a dorinței ca, și la mii de kilometri de patrie, să le simtă, pe cît posibil, aproape.

Sînt peste o mie de români, aici, la Sheikh Said. Muncitori și specialiști veniți de prin toate colțurile țării să construiască cea mai mare și mai modernă fabrică de ciment din Siria și din întreaga zonă : concepută în întregime după un proiect românesc, realizată, prin ARCOM, de constructorii români, echipată cu instalații de mare productivitate și complexitate tehnică de Trustul de Instalații și Montaje București – ce execută montajul utilajelor și instalațiilor tehnologice, al instalațiilor electrice și de automatizare – și care va fi predată, cum se spune, „la cheie", părții siriene.

„Sîntem cu adevărat mîndri de fabrica de la Sheikh Said, unul din cele mai moderne obiective de acest gen – ne-a declarat Hussein Ibrahim Pasha, directorul tehnic al fabricii. Instalațiile au un înalt grad de automatizare și, pentru conducerea optimă a procesului tehnologic, informațiile sînt prelucrate de un calculator electronic, produs, de asemenea, în România. Edificat în baza hotărîrilor convenite cu prilejul întîlnirilor dintre președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Hafez Al Assad, acest obiectiv, deosebit de important pentru Siria, demonstrează, o dată în plus, caracterul fructuos al relațiilor care se dezvoltă, în interes reciproc, între țările și popoarele noastre".

Nesfîrșite benzi transportoare, cuptoare rotative, imense silozuri de ciment, complexe și complicate instalații tehnologice, electrice și de automatizare. Și nume familiare : Uzinele „23 August", „Întreprinderea Electroputere Craiova", „Fabrica de elemente pentru automatizări", „Automatica București", Întreprinderea de utilaj greu „Progresul" Brăila și altele și altele. Făurite cu dăruire și pricepere, acolo, în patrie, modernele utilaje și echipamente industriale au fost montate aici, pe pămîntul Siriei, de românii veniți „să pună umărul" la eforturile de dezvoltare independentă ale țării prietene, plămădind, cu munca și sufletul lor, temelia trainică a întrajutorării frățești, a cooperării reciproc avantajoase. Succesele lor – recunoscute și apreciate aici – sînt, astfel, și rodul muncii neobosite o celor din patrie, care asigură producerea și livrarea ritmică a tuturor complexelor utilaje necesare, activitate urmărită sistematic de ARCOM și TIMB.

„Fabrica de ciment de la Sheikh Said are o mare importanță pentru economia noastră – a ținut să sublinieze, la Sheikh Said, Yussef Al Assad, membru al conducerii naționale a Partidului Baas Arab Socialist. Ea va asigura o treime din totalul producției de ciment a țării, ajutîndu-ne să reducem considerabil importurile în acest domeniu. După cum ați putut observa, construim foarte mult, atît obiective industriale, cît și social-culturale, astfel încît cererea internă de ciment sporește continuu. De aceea dorim să continuăm cooperarea cu România, în acest domeniu, ca și în alte sectoare, pentru că apreciem că există mari posibilități. Cu atît mai mult cu cît putem spune că sîntem satisfăcuți de activitatea specialiștilor și muncitorilor români de la Sheikh Said, de înaltul nivel calitativ al lucrărilor executate".

Spre amiază, vara toridă a Siriei ține să-și demonstreze atotputernicia. O ploaie de raze fierbinți se revarsă cu nemiloasă sîrguință asupra pămîntului, totul plutește într-o mare de lumină intensă și valuri de aer încins și, parcă, în depărtări, focuri dansează pe întinderile amorțite de arșiță.

Dar, la Sheikh Said munca e în toi. „Depunem toate eforturile să predăm în termen această lucrare", menționează șeful de șantier, inginerul Dumitru Holban, de la ARCOM. „Ne apropiem de faza finală – ne informează și inginerul Mihuț Nicolae, de la TIMB. Am început deja probele și verificările în vederea punerii sub tensiune a stațiilor de distribuție a energiei electrice. Efectuăm și probele la partea de automatizare, precum și cele de rodaj la alte utilaje complexe. Numai pînă acum am montat 27 000 tone de echipament adus din România și 600 kilometri de cabluri electrice. De fapt, putem spune că s-a și încheiat prima etapă a lucrărilor de punere în funcțiune a obiectivului".

Șeful de șantier, inginer Dumitru Holban, de la ARCOM, Ștefan Gutue, coordonatorul obiectivului din partea „Uzinexportimport", șeful de șantier pentru montaj, inginer Mindrican Mihai, de la TIMB, împreună cu conducerea șantierului din partea siriană, vorbesc despre munca lor, despre certitudinea bunelor ei rezultate. Cuvintele „prietenie", „cooperare" revin ca un laitmotiv în discuții. Specialiștii sirieni își exprimă aprecierea față de hărnicia și priceperea românilor veniți să dureze aici, la porțile Alepului, una din noile frumusețe moderne ale Siriei contemporane. Orice probleme sînt rezolvate „din mers", prin „discuții și schimburi de opinii deschise, prietenești – ne spune Sabri Owerra, directorul fabricii – și esențial este faptul că ambele părți se străduiesc reciproc să realizeze cît mai curînd posibil finalizarea lucrărilor". Sabri Owerra a ținut, totodată, să-și exprime nu numai satisfacția față de

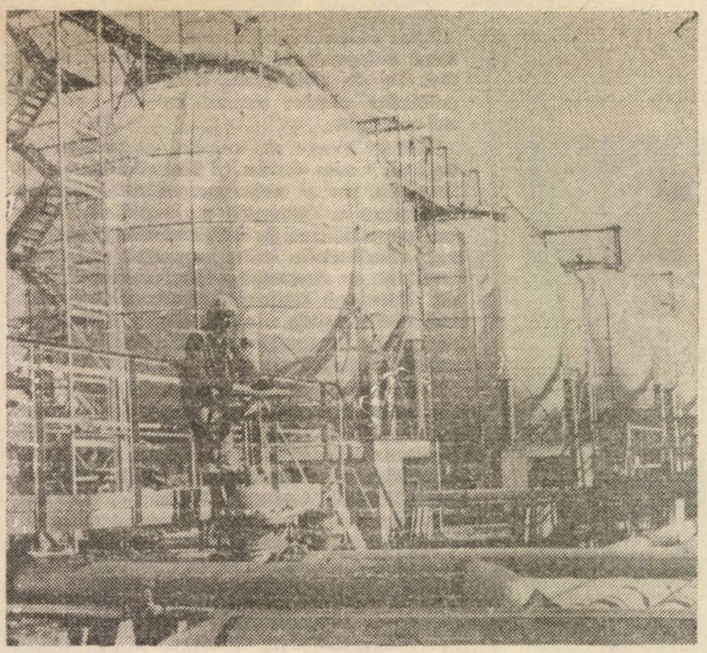

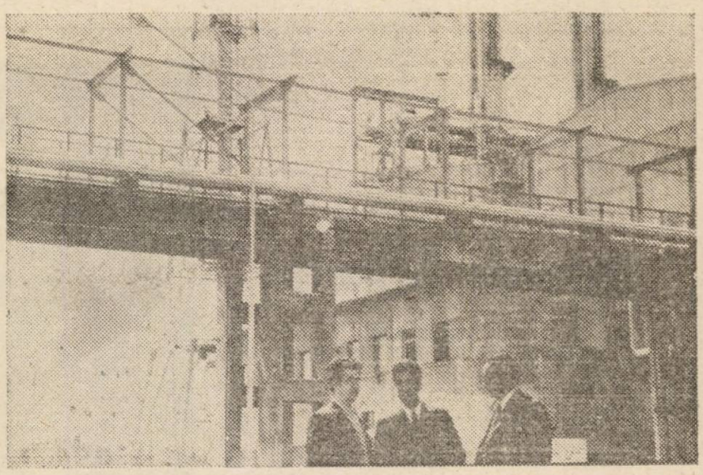

Rafinăria de petrol de la Banias (stînga) și complexul de superfosfați de la Homs, două exemple elocvente ale colaborării rodnice româno-siriene

această materializare a bunelor raporturi de cooperare româno-siriene – pe care o reprezintă fabrica de la Sheikh Said – ci și profunda impresie pe care i-a lăsat-o „nestăvilitul tempo al dezvoltării României contemporane". „Desigur, a menționat el, orice turist care vine în țara dumneavoastră nu poate rămîne insensibil față de marea frumusețe a peisajului românesc. Dar pe mine, ca specialist, m-a impresionat profund dezvoltarea țării și, mai ales, dezvoltarea ei industrială. Fără a beneficia de tradiție în acest domeniu, România s-a angajat cu curaj pe dificilul drum al edificării unei puternice industrii proprii, în special a industriei grele, reușind să obțină în scurt timp – în perspectivă istorică – rezultate mai mult decît frumoase. Am remarcat, de asemenea, că întreg poporul e angajat în acest amplu proces de mutații înnoitoare, că oamenii sînt fericiți și gata mereu să contribuie la înflorirea patriei lor, pentru că știu că roadele acestei dezvoltări impetuoase sînt echitabil împărțite între toți".

„Am vizitat, și eu, de multe ori România – ne spune și Hussein Ibrahim Pasha, directorul tehnic. De fiecare dată, am fost impresionat de eforturile mari depuse de țara dumneavoastră pentru continua ei dezvoltare. Aveți o industrie puternică și care se extinde continuu ; se muncește mereu, fără preget, și se văd rezultatele. Aveți orașe și sate frumoase. Dar, mai ales, aveți oameni frumoși. Frumoși sufletește. Specialiști cu înaltă calificare, bine pregătiți în multiple domenii, prietenoși și, întotdeauna, gata să dea o mînă de ajutor celorlalți".

...Muncitori, tehnicieni, ingineri, specialiști de înaltă clasă, cu binemeritat și recunoscut renume în execuția unor lucrări de amploare, de mare eficacitate și competitivitate internațională. „Oamenii frumoși" de la Sheikh Said, „mesagerii prieteniei româno-siriene", cum îi numește Ibrahim Pasha. Sau ai poeziei aspre și dure, dar neasemuit de frumoase, a efortului pentru înnoiri și prefaceri. Înaltă, prin truda și priceperea lor, un modern obiectiv industrial, de mare importanță pentru economia Siriei, organizează, în orele libere, cursuri de specializare și calificare pentru muncitorii locali. Aici, munca lor se apropie de sfîrșit. Unii se vor întoarce în țară, alții vor merge poate să-și facă datoria pe alte meleaguri. Dar, în urma lor, fabrica de ciment de la Sheikh Said, ca și complexul de superfosfați de la Homs, rafinăria de la Banias sau alte obiective edificate, în Siria, de țara noastră vor rămîne ca simboluri ale capacității creatoare a unui popor care, angajat el însuși într-un amplu proces de înfăptuire a societății socialiste multilateral dezvoltate, întinde mîna prieteniei și a cooperării reciproc avantajoase tuturor celorlalte țări și popoare.

ECUADOR. Confluențe semnificative

Ecuador își trage numele de la linia convențională ce încinge mijlocul globului pămîntesc. I se mai spune, de aceea, țara de la „jumătatea lumii" : linia Ecuatorului trece la circa 20 de kilometri de Quito. Zorile se ivesc brusc, noaptea se lasă în cîteva clipe. Situat la circa 2 600 m altitudine, Quito resimte puternic arșița solară, dar și aerul rarefiat. Într-o zi de august fierbinte, cu 170 de ani în urmă, aici a fost declarată independența națională.

Anul acesta, la 10 august, ziua națională va coincide, nu întîmplător, cu un important eveniment politic : instalarea noului președinte și a unui guvern civil, materializîndu-se astfel transferul puterii promis de militari încă din 1976. Alegerile prezidențiale și parlamentare au avut loc în două tururi de scrutin, la ultimul, de la 29 aprilie a.c., confirmîndu-se victoria lui Jaime Roldos, candidat din partea „Concentrării Forțelor Populare". Noul președinte s-a bucurat de cel mai larg sprijin, fiind susținut de organizații și alianțe electorale care se pronunță pentru restructurarea, pe principii noi, a vieții social-politice și economice ecuadoriene. Procentul înregistrat de Roldos a fost de 67 la sută, în timp ce contracandidatul său a rămas aproximativ la aceleași cifre obținute la prima confruntare cu alegătorii.

Într-o declarație televizată, adresată națiunii, Jaime Roldos a promis formarea unui guvern democratic autentic, care să urmărească realizarea unui echilibru între dezvoltarea economică și dreptatea socială : „Guvernul meu va respecta pluralismul ideologic, va respecta pe toți oamenii, de la dreapta sau de la stînga. Ecuadorul s-a declarat în favoarea schimbării. Voi persevera pînă cînd voi realiza o schimbare autentică, ecuadoriană și democratică".

Guvernul și-a prezentat deja o parte din intenții. Între altele, a anunțat viitorul vicepreședinte al țării, Oswaldo Hurtado, care se va ocupa de politica economică în cadrul viitorului regim, guvernul își propune să realizeze naționalizarea anumitor sectoare economice, cum sînt exploatarea resurselor de petrol, industria energetică, siderurgia ; în ce privește sectorul petrolier, vor fi intensificate lucrările de prospectare, în scopul sporirii rezervelor cunoscute. De asemenea, va fi sprijinită, în continuare, aplicarea reformei agrare și va fi inițiată revizuirea cuantumului salariului minim. Plină de semnificație este, în acest sens, alegerea datei transferului puterii și instalării noilor autorități, dată care, anul acesta, va coincide cu sărbătoarea națională.

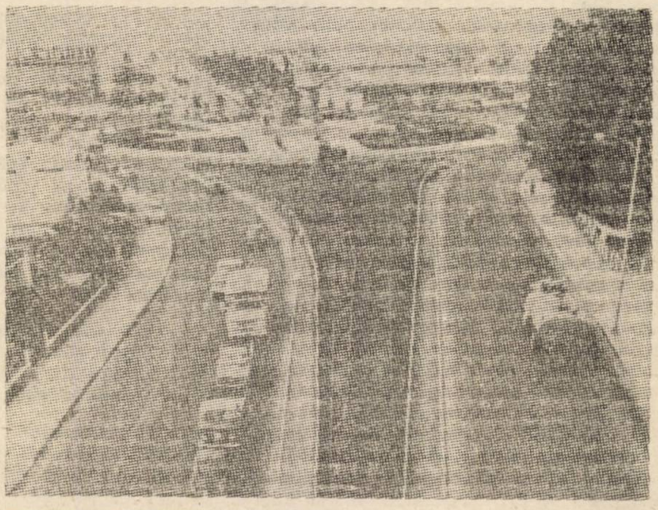

Bulevardul principal din Guyaquil, mare oraș al Ecuadorului

INTERVIUL NOSTRU

Mario Soares

secretar general
al Partidului Socialist Portughez

România – Portugalia: „ne leagă idealuri comune"

Anunțîndu-ne că va sosi, de altfel, în România în curînd, Mario Soares ne-a primit la Lisabona într-o dimineață încinsă de sfîrșit de iulie. Alegerile anticipate fuseseră anunțate, iar un nou premier recent numit. Evenimentele, importante, și-au cerut, primele, dreptul la comentariu :

– Pentru noi, socialiștii, esențialul îl reprezintă alegerile. Pînă acum, am cîștigat de fiecare dată în patru acte electorale succesive. Dar, de fiecare dată, s-a produs o scădere a procentelor obținute. De aceea, important este să înregistrăm o victorie la aceste alegeri. Am aprobat un proiect de program, la cel de-al treilea Congres al partidului, din martie trecut. Este un program pînă în 1980, de transformare social-economică și politică a țării în cadrul Constituției, de deschidere a țării către lume și de intrare în Piața comună. În liniile sale mari, acest program este valabil și în actualele condiții, fiind punctul nostru de plecare pentru campania electorală. Va trebui desfășurată o campanie foarte dinamică, în strins contact cu masele, împotriva bipolarizării societății portugheze. Este știut că s-a constituit un bloc de conservatori monarhiști, alcătuit din trei partide : două de expresie parlamentară, iar cel de-al treilea extraparlamentară, partidul monarhic. Primele două sînt C.D.S. și P.S.D. Acesta din urmă, care era al doilea partid pe plan național, se exprimă sub forma ideologiei social-democrate, ceea ce ar însemna că se află foarte aproape de noi, care sîntem socialiști, știut fiind că diferențele sînt mici, ținînd mai mult de tradiția din fiecare țară, de nomenclatură, decît de ideologie. P.S.D. nu este, însă, propriu-zis socialist, el se află alcătuit din liberali, iar masa sa de sprijin este mai mult conservatoare. Acest partid a virat spre dreapta și a strîns sub egida sa toate nemulțumirile celor de dreapta. P.S.D. a făcut chiar oarecare concurență Centrului Democratic, partidul cel mai la dreapta în actualul cadru parlamentar. Uniunea dintre cele două partide a accentuat caracterul de dreapta al P.S.D., ceea ce a produs o ruptură în interiorul său. Sciziunea a făcut ca mai mult de jumătate din grupul parlamentar al acestui partid să se rupă de partid, ca și multe sindicate. Acum această fracțiune încearcă să facă un nou partid. Bineînțeles, nu știu dacă vor reuși sau nu. Campania noastră electorală se va confrunta, deci, cu acest bloc, care ar vrea să transforme Constituția și să anuleze toate transformările democratice care s-au petrecut în Portugalia după revoluția din aprilie.

– Întrevedeți, în acest cadru foarte complex, posibilitatea unor alianțe ?

– Sînt convins că socialiștii reprezintă în prezent partidul cel mai important din țară. Pentru noi, a cîștiga înseamnă a ne menține pozițiile și a împiedica blocul amintit să cîștige majoritatea. Partidul socialist intenționează să facă o campanie electorală autonomă, fără nici un fel de alianțe, dar fără a închide ușa alianțelor necesare după alegeri, pentru a realiza o majoritate care să facă posibilă desfășurarea vieții politice în stabilitate.

– Ați fost ministru de externe în primul guvern provizoriu. Ce anume ați trece la soldul pozitiv al mandatului dumneavoastră ?

– După revoluție, Portugalia a desfășurat o politică externă de mare deschidere. Către țările din estul Europei, către statele africane, către toate națiunile lumii. Datorită războiului colonial, Portugalia era o țară complet izolată, cu relații numai în lumea occidentală. Odată cu transformările democratice, s-a produs și deschiderea amintită.

Sînt foarte mulțumit că pe vremea cînd eram ministru de externe, în primul guvern provizoriu, s-a produs restabilirea relațiilor între Portugalia și România, în primul rînd, și apoi cu celelalte țări socialiste. Am acționat pentru această deschidere fără discriminări, pe baza respectului regimului politic și social al fiecărei țări, a neamestecului în treburile interne. Această politică s-a dezvoltat foarte repede. Avem azi relații foarte prietenești cu România. Deși aparținem unor sisteme social-politice diferite, unor blocuri militare diferite, dorim să avem o politică independentă, de deschidere către alte țări. Pe de altă parte, diverse aspecte ale politicilor noastre externe coincid în modul cel mai firesc.

Vizitele făcute de cei doi președinți portughezi, Costa Gomes și Ramalho Eanes, în România, ca și vizita președintelui Nicolae Ceaușescu în Portugalia au contribuit în cea mai mare măsură la întărirea relațiilor noastre, orientîndu-le către raporturi realmente excelente în domeniul politic, economic, tehnic. Avem azi înțelegeri referitoare la schimburile comerciale, de tehnologie, inclusiv pe terțe piețe, respectiv cu țările lumii a treia, mai ales din Africa.

În cadrul legăturilor dintre cele două partide, noi, socialiștii, am avut întotdeauna bune relații cu Partidul Comunist Român. Aceste relații au fost permanente, au avut loc vizite, s-au dezvoltat raporturi foarte frățești. Partidul Comunist Român a trimis întotdeauna diferite delegații pentru a discuta cu noi, în Portugalia, diferite probleme. De aceea, pot spune că relațiile între cele două partide, țări și popoare sînt excelente.

– Ați cunoscut, de-a lungul activității dumneavoastră, numeroși oameni politici. Cu unii dintre ei v-ați întîlnit direct. Care ați considera că sînt trăsăturile indispensabile omului politic în general și, pe de altă parte, care ar fi virtuțile dialogului nemijlocit între factorii politici de răspundere din diferite țări ?

– Desigur, problema este de foarte largă cuprindere. Depind multe lucruri de conjunctura țărilor în care acționează. Personal, nu cred că există trăsături unice. Totuși, sînt numeroase aspectele care determină, ca să spunem așa, profilul omului politic. Este, de pildă, dificil a-l izola de mediul său, de sistemul social și politic în care trăiește. Bineînțeles, există o trăsătură fundamentală, pe care aș denumi-o curaj. Nu există oameni politici remarcabili fără curajul de a lupta pentru convingerile lor. Oamenii de stat trebuie să fie, de asemenea, capabili și trebuie să cunoască problemele țărilor lor, ca și cele internaționale.

Pe de altă parte, într-o lume foarte interdependentă cum este lumea noastră, cu toate diferențele existente – care nu sînt mari, dacă le apreciem într-o perspectivă îndelungată – contactele și dialogurile între diferitele popoare și diferiți oameni politici au un rol esențial. Multe lucruri care sînt dificile, greu de înțeles, pot fi rezolvate pe calea contactelor directe.

Cum veniți din România, vă pot spune că păstrez o vie amintire întîlnirilor cu președintele Nicolae Ceaușescu, o deosebită impresie despre un om care are un enorm interes față de raporturile internaționale, care a manifestat întotdeauna o mare solidaritate față de Portugalia. Am avut bucuria de a sta de vorbă cu președintele României inclusiv aici, la Lisabona, iar prilejul se va reînnoi în curînd, la București. Este un lucru foarte important pentru o țară ca Portugalia, mai ales acum, după recucerirea libertății și marea sa deschidere către un viitor la care privim cu speranță. Căci dacă vom găsi un echilibru instituțional și un sens progresist pentru democrația noastră, vom putea deveni una din țările cele mai stabile, un bun partener de dialog în această parte a Europei. Apărarea independenței, a libertății ne leagă prin idealuri comune, afirmate puternic de revoluția noastră de la 25 aprilie (1975 – n.n.), valori pe care România le promovează și le înțelege, dîndu-le noi dimensiuni în acest an, al 35-lea de la eliberarea sa.

Lisabona, iulie

Interviu realizat de
Anca Voican

O precizare oportună

Președintele Carter a profitat de interviul acordat ziaristului Leonard Silk de la „New York Times" pentru a face cunoscut refuzul propunerilor pe care i le-a prezentat unul din principalii săi consilieri, Stuart Eizenstat. Refuzul putea, firește, să se consume între pereții Casei Albe, în tăcerea birourilor oficiale. Mărturisirea președintelui trebuie înțeleasă ca o expresie a dorinței de a curma un sentiment de neliniște provocat de propunerile lui Eizenstat. Memorandumul acestuia (despre care André Fontaine scria, în „Le Monde", că „a făcut vîlvă") asimila țările O.P.E.C. cu un „inamic" și preconiza utilizarea forței pentru garantarea livrărilor de petrol din Orientul Mijlociu. Desigur, sugestiile sale — înlănțuite în originea lor — dezvăluie o mentalitate anacronică, în flagrant dezacord cu epoca noastră. Dar, dincolo de acest aspect, Washingtonul s-a dovedit stînjenit de efectele imediate ale ideii lansate de consilierul prezidențial. Mai ales că, în ultimele săptămîni, s-au vehiculat formule privind o „forță de intervenție" gata oricînd să acționeze în perimetrul petrolier. În fond, baionetele pot să soluționeze criza energetică ? Ipoteza este absurdă. Folosirea parașutiștilor n-ar asigura lumea industrializată cu petrolul indispensabil economiei. Este esența declarației președintelui. Căci recurgerea la forță, sublinia Carter, „nu ar duce decît la sabotarea cîmpurilor petroliere, ar înrăutăți situația politică și securitatea regională".

Sugestia lui Eizenstat poate fi clasată printre proiectele cărora le lipsește simțul realității („Wall Street Journal" aprecia că acest consilier pentru probleme interne al S.U.A., „nu numai că nu înțelege nimic din problemele energiei, dar nici măcar nu încearcă să le înțeleagă"). Ar fi o iluzie periculoasă să se creadă că o divizie sau două, lansate asupra terenurilor petrolifere, ar izbuti să readucă Occidentul la situația de altă dată, cînd „aurul negru", risipit din lipsă de chibzuință, era abundent și ieftin. Willy Brandt dezaproba pe cei ce își imaginează că o forță de intervenție ar clarifica problemele energetice. Menținerea aprovizionării cu petrol nu poate fi o treabă a parașutiștilor — atrăgea atenția un purtător de cuvînt al guvernului de la Bonn. Reprezentantul permanent al Kuweitului la O.N.U. consideră că apelul la forță „ar duce la o catastrofă de pe urma căreia ar suferi atît producătorii, cît și consumatorii de petrol". Ocuparea puțurilor petroliere arabe ar constitui „greșeala secolului" și s-ar întoarce, în primul rînd, împotriva agresorilor — a comentat ziarul algerian „As Saab". Gazeta sublinia pe bună dreptate : „În loc să se gîndească la sabotarea actualelor surse de energie, țările industrializate ar trebui să caute surse de înlocuire și să-și reia investițiile în zonele neexplorate".

Totodată, „As Saab" exprima dorința ca amenințarea cu recurgerea la forță să fie înlocuită cu un dialog obiectiv. Un asemenea dialog pare să se profileze între „cei nouă" din C.E.E. și țările producătoare de petrol din Golf. Inițiativa ar aparține Kuweitului și ar putea să se concretizeze în luna viitoare, pe malurile Senei (sau ale Tamisei). Aliații vest-europeni ai Washingtonului schițează o strategie ce respinge „formula forței". Ceea ce explică nevoia resimțită la Casa Albă de a face public blamul pe care l-a primit proiectul Eizenstat. Oricum, realitățile ilustrează nevoia unui dialog amplu între producători și consumatori, care să abordeze dosarele esențiale ale momentului. Un dialog care să depășească cercurile restrînse, un dialog care să promoveze o cooperare în beneficiul tuturor. Căci criza energetică — ceea ce nu înseamnă doar saltul prețurilor, ci și acute probleme de consum și resurse — implică o concertare posibilă și necesară, la scară mondială.

E. O.

GUINEEA ECUATORIALĂ.

Lovitura de stat militară

Vinerea trecută, în urma unei lovituri de stat militare, Francisco Macias Nguema — președinte al Republicii Guineea Ecuatorială, din octombrie 1968 — a fost înlăturat, puterea fiind preluată de colonelul Teodoro Obiang Nguema Mbazogo, care, pînă atunci, era ministru adjunct al apărării naționale.

Potrivit unor precizări ulterioare loviturii de stat militare, aceasta s-a produs fără vărsare de sînge și fără a da naștere la incidente notabile. În același timp, surse din capitala Spaniei (fosta putere colonială pînă în octombrie 1968) arătau că orice fel de legături telefonice între Madrid și Guineea Ecuatorială fuseseră întrerupte cîteva zile, toate încercările de a stabili contacte cu cercurile oficiale sau diplomatice de la Malabo rămînînd fără rezultate. Știrile transmise de radio Bata arătau că, în momentul respectiv, Francisco Macias Nguema se afla în satul natal din apropierea localității Memgome, unde a fost arestat de colonelul Teodoro Obiang Nguema Mbazogo.

În fruntea țării a fost instalat un Consiliu Militar Revoluționar, condus de colonelul Mbazogo care, într-o primă declarație difuzată duminică seara de radio Malabo, a precizat că acest nou organism suprem al țării va respecta Carta Organizației Națiunilor Unite și cea a Organizației Unității Africane. Totodată, colonelul Mbazogo anunța că noile autorități au hotărît să elibereze — în cursul zilelor de duminică și luni — toți deținuții politici din țară. Agenția „France Presse" transmitea că, într-un rechizitoriu împotriva regimului înlăturat, radio Malabo, după ce a reamintit că Spania a acordat independența Guineei Ecuatoriale, sublinia că, de 11 ani, țara „a fost lipsită de cadre care au părăsit-o din cauza terorii instaurate de regimul înlăturat". „Satele sînt abandonate, mizeria s-a instalat, arestările arbitrare erau un fapt obișnuit, execuțiile pentru comploturi imaginare făceau zeci de victime pe zi", adăuga radio Malabo, care conchidea că „a fost întoarsă o pagină sumbră a istoriei țării".

Aceleași surse transmiteau că, după aflarea știrii privind lovitura de stat și a primelor hotărîri ale noilor autorități, la Malabo se înregistrau numeroase manifestări populare în sprijinul acestora.

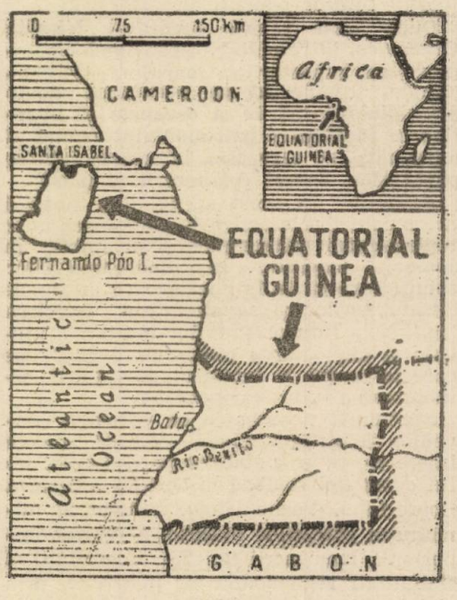

Guineea Ecuatorială este situată în zona central-vestică africană Rio Muni (26 000 kmp) și în Golful Guineei (insulele Macias Nguema, fostă Fernando Poo, cu capitala Malabo, fostă St. Isabel, Annobon, Corisco, Elobey Grande și Elobey Chico). Populația — 400 000 locuitori (1978). Cele două etnii principale sînt bubi și fang. Resursele sînt esențialmente agricole — cacao, lemn, cafea, banane. Insulele Fernando Poo și Annobon au fost descoperite de portughezi în 1469 și, respectiv, 1471, fiind cedate Spaniei în 1778 care, la jumătatea secolului trecut, ocupă și teritoriul african din dreptul celor 2 insule (Rio Muni), posesiunile fiind numite apoi Guineea Spaniolă. În 1959, Guineea Spaniolă este dizolvată formînd „provinciile spaniole Fernando Poo și Rio Muni" care, în 1963, obțin autonomia internă. La 12 octombrie 1968, cele două insule și teritoriul Rio Muni își proclamă independența sub numele de Guineea Ecuatorială

NEW YORK

O nouă etapă în procesul negocierii noilor reglementări maritime

Corespondență de la prof. univ. Dumitru Mazilu

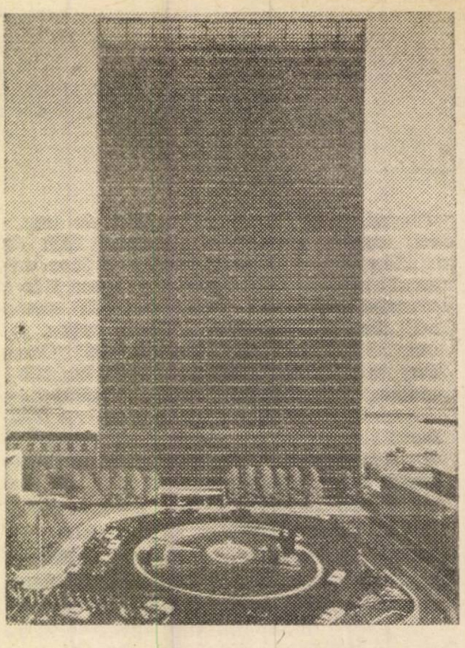

Actualele dezbateri din cadrul sesiunii reluate a Conferinței O.N.U. asupra dreptului mării, care se desfășoară la New York, urmează să constituie o nouă etapă în procesul complex și contradictoriu al negocierilor cu privire la problematica maritimă contemporană.

Potrivit regulilor de procedură ale conferinței, stabilite încă la sesiunea de la Caracas din 1974 — pornindu-se de la implicațiile economice, politice, juridice și strategico-militare ale problemelor maritime —, toate soluțiile adoptate trebuie să se bazeze pe consensul statelor participante. Tocmai de aceea negocierile nu s-au desfășurat cu ușurință, fiind concentrate în direcția reflectării, în mod corespunzător, a intereselor fiecărei țări, atît cu privire la valorificarea spațiilor maritime proprii, cît și în legătură cu alte spații maritime, inclusiv ale zonei internaționale a teritoriilor submarine. Cu toată complexitatea unui asemenea proces de negociere, lucrările conferinței au ajuns la soluții care, în esență, sînt acceptabile în probleme cum sînt : regimul și limita de 12 mile pentru apele teritoriale, navigația maritimă inclusiv prin strîmtorile internaționale, regimul juridic al platoului continental, marea liberă, tranzitul statelor fără litoral la și de la mare, protecția mediului marin, cercetarea științifică și transferul de tehnologie.

Pornind de la faptul că zona internațională a teritoriilor reprezintă conform hotărîrii din 1970 a Adunării Generale a O.N.U. (rez. 2749/XXV) „patrimoniul comun al întregii umanități", toate resursele din această zonă :

a) substanțe lichide sau gazoase cum ar fi petrolul, gazele, condensații, heliu, azotul, anhidrida carbonică, sulful și sărurile extrase în soluție în stare lichidă, apa, vaporii, apa caldă ; b) minereurile utile, precum și concrețiunile de fosforiți și alte minerale ; c) minereurile solide ; d) săruri mineralizate etc. urmează să se valorifice în interesul tuturor statelor.

Pînă în prezent s-au convenit unele principii generale cu privire la sistemul de prospectare, explorare și exploatare, precum și în legătură cu constituirea unei autorități internaționale care să organizeze activitățile de minerit submarin. Se mențin încă dificultăți și controverse în reglementarea concretă a obligațiilor financiare ale contractanților, precum și cu privire la transferul tehnologiilor marine. Țările în curs de dezvoltare se pronunță pentru statornicirea unui asemenea sistem care să garanteze participarea efectivă a tuturor statelor — inclusiv a celor mai puțin dezvoltate — la procesele de explorare și exploatare, precum și la împărțirea beneficiilor. Conform acestor cerințe se insistă asupra statornicirii unor termeni și condiții în care urmează să participe toate statele cu mijloacele financiare și tehnice strict necesare pentru organizarea și desfășurarea tuturor proceselor productive.

Încă din primele zile ale sesiunii de la New York s-a acordat o atenție deosebită statornicirii unor principii și criterii adecvate funcționării eficiente a noului mecanism internațional (denumit în textele de negociere „autoritate"). Țara noastră — împreună cu celelalte țări în curs de dezvoltare — s-a pronunțat pentru consacrarea unor criterii democratice în alcătuirea noilor organisme și a unor principii care să garanteze soluționarea tuturor problemelor majore ale valorificării bogățiilor submarine de către adunarea tuturor statelor, celelalte organe — consiliul secretariatului, comisiile tehnice — urmînd să aibă un rol executiv, fiind subordonate Adunării. În lumina exigențelor actuale ale dezvoltării raporturilor maritime, România și alte țări în curs de dezvoltare au argumentat necesitatea ca Adunarea — ca cel mai democratic mecanism internațional — să fie organul suprem de decizie asupra exploatării resurselor teritoriilor submarine, să elaboreze măsuri cu privire la împărțirea echitabilă a avantajelor financiare și a altor avantaje economice obținute din activitățile desfășurate în aceste teritorii, să analizeze activitatea celorlalte organisme, inclusiv a consiliului și întreprinderii. În dezbaterile sesiunii, țările în curs de dezvoltare au demonstrat că încercarea de a se stipula norme, prin care consiliul, ca organ executiv, să ocupe un loc prioritar în funcționarea noii autorități, ar contraveni principiilor democratice de funcționare a acesteia și ar avea mari greutăți în soluționarea corespunzătoare a problemelor complexe ale valorificării acestor importante bogății ale oceanului mondial în folosul tuturor popoarelor.

După cum releva tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în rezolvarea problemelor complexe ale raporturilor maritime internaționale trebuie **„să se pornească de la principiul că mările și oceanele să aparțină în continuare patrimoniului comun al umanității, să servească interesele tuturor popoarelor, cauzei colaborării și păcii"**.

Acționînd în acest spirit, țara noastră are o contribuție activă la elaborarea unor reglementări democratice și echitabile în domeniul maritim, la elaborarea unor soluții care să ia în considerare interesele tuturor țărilor și să garanteze folosirea legitimă a tuturor spațiilor maritime, precum și exploatarea imenselor bogății pe care le conțin în interesul dezvoltării armonioase a tuturor popoarelor.

Subliniind necesitatea ca viitoarea convenție să conțină soluții care să reflecte interesele tuturor statelor participante, șeful delegației române la actuala sesiune a Conferinței, Vasile Gliga, adjunct al ministrului afacerilor externe, a relevat importanța menținerii unității, integrității și stabilității reglementărilor maritime, prin elaborarea unor reguli general acceptabile și prin realizarea consensului statelor participante.

Acestor exigențe le corespund și prevederile documentului referitor la „Poziția Republicii Socialiste România cu privire la dreptul de acces la resursele piscicole din zonele economice", prezentat sesiunii Conferinței. În document se arată că, înțelegînd dorința statelor riverane în curs de dezvoltare de a-și apăra resursele biologice din spațiile maritime situate dincolo de marea teritorială în folosul economiilor lor naționale și al popoarelor lor, România s-a numărat printre primele state care s-au pronunțat în favoarea consacrării zonei economice, în noua Convenție asupra dreptului mării. Zona economică nu trebuie însă să aparțină în mod absolut celui care o declară. Prin instituirea unor astfel de zone, România, ca și un mare număr de alte state, nu a înțeles că trebuie să se ajungă la o nouă împărțire teritorială a spațiilor maritime ale globului care să devină teritorii ale statului riveran.

România, țară socialistă în curs de dezvoltare, este dezavantajată geografic prin situarea la o mare semiînchisă (Marea Neagră), săracă în resurse biologice și situată într-o subregiune de asemenea săracă în astfel de resurse.

În document se subliniază că — în pofida numeroaselor propuneri concrete pe care le-au făcut delegația română și alte delegații la sesiunile precedente — noul text de negociere nu prevede dreptul de acces, al țărilor geografic dezavantajate, în alte regiuni decît cele în care sînt situate, deși în trecut aveau dreptul la un asemenea acces. În acest scop, România a propus să se stipuleze expres în anteproiectul de convenție dreptul de acces al țărilor geografic dezavantajate în alte regiuni. Propunerea vizează rezolvarea în mod satisfăcător a intereselor țărilor geografic dezavantajate, îndeosebi ale celor în curs de dezvoltare, situate în regiuni sau subregiuni sărace în resurse naturale.

În general, în concepția României, normele elaborate în ce privește dreptul mării vor trebui să se încadreze în efortul națiunilor de a statornici o nouă ordine economică și politică mondială prin lichidarea decalajelor și inechităților existente și stimularea cooperării internaționale pe o nouă bază. În cadrul acestui efort general, actualele negocieri — dincolo de greutățile și obstacolele cu care sînt confruntate — ar urma să ocupe un loc cu o semnificație proprie în edificarea unei noi ordini juridice în domeniul maritim, la promovarea căreia România are un rol deosebit de activ.